

QUADERNS 221

Quaderns de Pastoral és una publicació del **Centre d'Estudis Pastorals** de les diòcesis catalanes. La revista és oberta i plural en l'esperit dels Concilis ecumènic i provincial. Les opinions manifestades en els diferents articles són responsabilitat dels respectius autors. El pensament de la revista només es manifesta quan ho fa constar expressament.

QUADERNS DE PASTORAL

Revista del Centre d'Estudis Pastorals
Rivadeneyra, 6, 3r - Tel. 93 317 48 58 - Fax 93 302 51 09 - 08002 Barcelona

Director: *Josep M. Domingo*

Secretari: *Antoni Serramona*

Cap de redacció: *Anna-Bel Carbonell*

Consell de redacció: *Mn. Ricard Casadesús, Mn. Joaquim Cervera, Mercè Basté, Mn. Joaquim Brustenga, Mn. Manuel Claret, Mn. Antoni Román, Mn. Pere Milà, Mn. Joan Nadal, Javier Velasco i Mn. Joan Anton Cedó.*

Impressió: I.G. Santa Eulàlia - Santa Eulàlia de Ronçana.

Dipòsit legal: B-25.506/1969

Amb llicència eclesiàstica

Subscripció anual: 31 euros

Preu d'aquest exemplar: 7,80 euros

Amb la col·laboració de

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

sumari

Pòrtic ..... pàg. 5

I.- Una conversa sobre joves i pastoral de joventut per part d'alguns membres del Secretariat Interdiocesà de Joventut

Una conversa sobre joves i pastoral de joventut per part d'alguns membres del Secretariat Interdiocesà de Joventut ..... pàg. 11

Transcripció i presentació. Anna Robert i A.S.T.

II. Joves. Pastoral amb joves. Jornada Mundial Joventut 2011

Anàlisi i referents teòrics de la pastoral de joventut al nostre país ..... pàg. 27

per Mn. Ricard Casadesús, vicari de les parròquies de la Garriga, Santa Eulàlia de Ronçana, Lliçà d'Amunt i Palaudàries de la Diòcesi de Terrassa. Membre del CEP

Déu dorm a la nit? ..... pàg. 39

per Mn. Carles Muñiz, Delegat de Joventut del bisbat de Sant Feliu de Llobregat

Opcions fonamentals que ha de tenir la pastoral juvenil.

Trets característics de la joventut d'avui.

“Germans, que hem de fer? (Fets 2, 37) ..... pàg. 43

per Marisa Jiménez, Directora del SIJ i Delegada de Joventut de Tarragona

La pastoral amb joves com a procés de pastoral vocacional.

Reflexions al voltant de l'acompanyament de joves ..... pàg. 51

per Lluís Plana, Delegat de Joventut del bisbat d'Urgell

Com ens servim d'instruments com l'Aplec, JMJ...

per acompanyar als joves? ..... pàg. 57

per Francesc Figueras, secretari del SIJ

Fent camí cap a la Jornada Mundial de la Joventut ..... pàg. 65

per Anna Robert del Secretariat Interdiocesà de Joventut de Catalunya, Andorra i Balears (SIJ)

III. La pastoral de joves a l'escola i a la universitat

La pastoral educativa de les escoles de la FECC ..... pàg. 73
per Toni Torrelles- Departament de Pastoral FECC

Presència cristiana a la Universitat i la trajectòria del SAFOR UAB.
Amb motiu dels 20 anys del SAFOR UAB ..... pàg. 83
per Ariadna Cardona, membre del SAFOR UAB

MAGIS, la pastoral de joves ignasiana ..... pàg. 89
per Montse Puiggròs coordinadora de MAGIS, i d'altres membres de l'Equip motor MAGIS Catalunya

IV. Orientacions episcopals

Carta de Pasqua. "Jesucrist et ve a trobar..." i pautes per orientar la pastoral juvenil ..... pàg. 97
per Mons. Francesc Pardo, bisbe de Girona

V. Miscel·lània

Flor de Febrer, de la ciutat estel... Valls ..... pàg. 111
per Mn. Josep Bofarull, rector de la parròquia de Sant Joan de Valls

Xerrada de Bernard Quintard, remodelació pastoral a diferents diòcesis de França ..... pàg. 121
per Mn. Joaquim Cervera, sociòleg, membre del CEP i rector de la parròquia de Santa Maria del Gornal a l'Hospitalet.

VI. Recensions

Cartes d'un cristià tranquil ..... pàg. 129
de Jacint Torrents, per Mn. Manel Simó, periodista i prevere

Viure: ¡quina joia! Present en uns temps de canvis: 1939-2003.. pàg. 131
de Manuel Tort, per Mn. Manel Simó, periodista i prevere

Equipos de ministros ordenados ..... pàg. 133
Una solución para la Eucaristía de las comunidades

El altar vacío ..... pàg. 133
Un libro ilustrado para debatir sobre la falta de curas
els dos de Fritz Lobinger, Herder editorial, Barcelona, 2010,
per Mn. Manel Simó, periodista i prevere

PÒRTIC

L'any 2005 i l'any 2006 vam dedicar sengles números de la nostra revista (els 199 i 203, respectivament) als joves i a la pastoral amb joves amb ocasió de dos esdeveniments que solen marcar fites en els ritmes de la presència cristiana dels joves i entre els joves.

Les generacions de joves, des de sempre, viuen i actuen al ritme d'onades i rimas temporals –no necessàriament modes en sentit pejoratiu– que, si bé sovint han marcat les etapes sempre molt ràpides i canviant de l'adolescència i la joventut, sembla que en la primera dècada del s. XXI, ho fan d'una manera vertiginosa. Els dos esdeveniments que van servir de punt de partida per a aquells números a que ens referim eren, per al 199 (d'octubre-desembre 2005) la Jornada Mundial de la Joventut a Colònia, l'estiu d'aquell any; i el 203 (també d'octubre-desembre de 2006) la pastoral amb els nostres joves a les envistes de l'Aplec de l'Esperit convocat a Tarragona per al mes de maig de 2007.

Les Jornades Mundials de la Joventut són un invent de l'avui ja beat Papa Joan Pau II. Dit d'aquesta manera pot semblar que es tracta d'una inspiració sobrenatural i carismàtica feta d'avui per demà o bé el fruit d'una meticulosa anàlisi o auscultació planificada dels desafiaments dels temps moderns, dels canvis i de la manera de ser dels joves en el món globalitzat i tecnificat, movable i canviant, laic i dessacralitzat.

Ben al contrari; vistes i viscudes de prop l'origen, l'evolució i el ritme que han pres les jornades han de ser més aviat considerades com una troballa encertada del geni pastoral del papa Wojtyła, de la seva juvenesa i vocació per a la pastoral juvenil, amb el coixí que representaven els moviments de joventut des dels inicis del s.XX i sobretot l'acolliment i seguiment entusiasta que els anomenats nous moviments li van prestar des de la primera convocatòria.

No és el moment de fer memòria de l'origen, el sentit i la forma que ha anat prenent la Jornada mundial de la joventut. Basta dir que els primers viatges del Papa (a Polònia mateix, per exem-

ple, amb l'acolliment explosiu dels "seus joves"), el deler de les noves formes associatives que s'obrien camí en l'Església, no gensmenys que el teixit social que representaven fenòmens tan amplis i estimulants com l'anomenat "concili dels joves" de Tai-zé i les seves trobades europees fan que el jubileu dels joves durant l'Any Sant de la Redempció –precisament el diumenge de Rams de 1984– fos una explosió que immediatament va cristal·litzar en una segona convocatòria per al mateix dia de l'any següent, amb una carta als joves del món i la subsegüent institucionalització d'aquesta diada cada any, alternativament, a Roma i a les respectives diòcesis. L'any 1987 ja es va convocar a Buenos Aires; el 89 a Santiago de Compostel·la; el 1991 a Czestochowa i així successivament fins a la de Madrid, l'agost de 2011.

Feta la ineludible referència històrica inicial hi cabrien moltes preguntes que des del primer moment han acompanyat la institucionalització d'aquesta jornada: és un bon camí el de les concentracions massives? Que se n'ha fet de la jornada diocesana l'any altern? O aquesta, amb un punt de demagògia: on són tots aquests joves la resta de l'any?

Un camí semblant vam viure a casa nostra –encara que a escala reduïdíssima i incomparable– amb els Aplecs de l'Esperit. Sense els aplecs de pasqua de Minyons escoltes i Guies Sant Jordi que en foren els antecedents, o les celebracions joves de la Setmana Santa i la Pasqua i el coixí de les Jornades catalanes de Consiliaris no hi hauria hagut el primer Aplec al Miracle (Solsona) els dies de la Pentecosta. El debat, la reticència i sovint la polèmica o el desacord obert van acompanyar els primers aplecs i això que només es convoquen cada quatre anys! La reunió periòdica de les Delegacions de Joventut a cada bisbat, dels Consiliaris de cada moviment i la creació del Secretariat interdiocesà de Pastoral de Joventut, amb la benedicció dels Presidents de la CET i la anuència dels altres bisbes han anat consolidant la iniciativa.

Tampoc no és el moment de refer-ne la història sinó tan sols d'evocar els orígens per dues raons: perquè en pastoral de joventut, especialment, els ritmes periòdics marquen les etapes biogràfiques de les persones i de les institucions, i també perquè independentment del debat pastoral lliure i sensat que cal fer sobre el sentit d'aquestes grans concentracions, no hi ha dubte que són un fenomen al qual cal prestar atenció tal com han fet alguns dels nostres delegats de joventut actuals.

Presentem, doncs, aquest número que com els dos anteriors mencionats segueix el batec de la pastoral amb els joves, no tant des d'un plantejament sistemàtic propi d'unes jornades o d'un seminari d'estudi, sinó des dels ritmes que proporcionen precisament aquestes convocatòries, sense menystenir el que podríem dir-ne el treball silenciós i quotidià dels grups, associacions, moviments i trobades que cada bisbat, moltes parròquies, moltes agrupacions o escoles o esplais mantenen al llarg de les setmanes i dels anys com a tònica de treball.

El número, doncs, parteix d'una conversa informal que alguns dels delegats i membres del SIJ van tenir a la casa de Rivadeneyra amb membres de la redacció de Quaderns.

Aquesta reunió com una pluja d'idees o un intercanvi sense previsions va ser reelaborada pels participants, convidats a reflexionar pausadament i a escriure el seu punt de vista. Són els articles de la secció I.

Volíem que la reflexió compartida pels delegats fos il·lustrada per unes monografies que reflectissin la realitat quotidiana en esferes ben concretes dels que dediquen moltes hores als joves a partir d'institucions docents.

Com a coronació de la part especialitzada d'aquest número us oferim la carta de Pasqua que, tradicionalment, el bisbe de Girona adreça cada any als seus joves. El bisbe Francesc Pardo, a més, és el bisbe encarregat de la Pastoral de Joventut per part de la CET i acompanya el seu escrit amb unes pautes orientatives per als joves amb el seu estil planer i característic.

Completen el número dos articles indicatius d'una activitat pastoral ordinària, encara que original i en certa manera excepcional: Les festes decennals de la Mare de Déu de la Candela de Valls. Val la pena conèixer de primera mà aquesta realitat que pot ser indicativa i suggeridora per a moltes altres situacions. I les reflexions que vam poder compartir al CEP dins una jornada amb el Vicari General de la Diòcesi de Rodez, inspirador, juntament amb el seu bisbe, de l'ordenament pastoral de les parròquies i del seu bisbat. És un referent que és bo de conèixer, donada la situació que viuen els nostres bisbats i parròquies.

Acabem el número amb les recensions que puntualment ens fa arribar Mn. Manuel Simó.

AST

***I. Una conversa sobre joves i pastoral
de joventut per part d'alguns membres
del Secretariat Interdiocesà de Joventut***

Una conversa sobre joves i pastoral de joventut per part d'alguns membres del Secretariat Interdiocesà de Joventut

---

Transcripció i presentació. ANNA ROBERT i A.S.T.

El dimecres, 9 de febrer de 2011, ens vam reunir als locals de la casa de l'Església de Barcelona, seu del CEP, de Quaderns i de les delegacions diocesanes de Barcelona per tenir una conversa informal i sense gaires pretensions al voltant del món dels joves i de l'acció pastoral que cal endegar amb ells i entre ells.

No preteníem fer ni una taula rodona, ni un debat formal, sinó un intercanvi lliure i franc sobre els joves i la pastoral.

Ens va semblar que podíem aprofitar una de les reunions del Secretariat Interdiocesà de Joventut (SIJ) ja que, els seus membres, gentilment es prestaven a tenir aquest intercanvi profitós per al seu treball i per als nostres propòsits.

Així, doncs, ens vam reunir:

Marisa Jiménez. Directora del SIJ. Delegada de Joventut de Tarragona.

Mn. Carles Muñiz. Delegat de Joventut de Sant Feliu de Llobregat.

Mn. Jordi Callejón. Delegat de Joventut de Girona.

Lluís Plana. Delegat de Joventut d'Urgell.

Mn. Toni Roman. Delegat de Joventut de Barcelona.

Francesc Figueras. Secretari del SIJ.

Anna Robert del SIJ

P. Antoni Serramona, del CEP i Quaderns.

Prèviament ens havien donat un material de suport per al que havia de ser la nostra conversa:

- *Donat que s'havia publicat el nou informe de la Fundación Santa Maria, **Jóvenes españoles 2010**, sense entrar en una anàlisi de les dades de l'informe sociològic, sí que hi volíem fer referència, però prenent com a base el de feia cinc i deu anys: els infants de llavors són els joves d'avui. (Per això ens vam servir d'una part de la reflexió que en aquell moment en va fer Ricard Casadesús, a l'època Vicari de Mollat i que ara reproduïm com una aportació en aquest número [vegeu pp. 27]).*

- *Per no quedar-nos amb referents de feia 10 anys ens vam servir d'una àmplia nota extreta de Vida Nueva que reproduïm tot seguit pel seu interès i a la*

que vam fer sovintejades referències implícites.

Els joves continuen allunyant-se de la religió

Encara que el 53% es declara catòlic, el 75% mostra poca o no cap confiança en l'Església. Arribar als joves és un dels grans reptes actuals de l'Església universal i, per tant, també, de l'Església espanyola.[...]; però segueix essent un repte perquè la joventut, a més de ser el futur, és la que més allunyada està de les creences religioses. Són encara molts els joves que es declaren catòlics, però no acompanyen la seva afirmació amb la pràctica religiosa o amb el compromís. A més, veuen negativament a l'Església i opten per fabricar-se una religió a la mida. Altres són indiferents i encara alguns, pocs, bel·ligerants.

Però no tot és catastròfic

Si comparem aquest informe amb l'últim, realitzat el 2005, es percep que en aquests anys s'ha produït una petita desacceleració en la tendència negativa, fins i tot s'han millorat algunes percepcions. Hi ha encara lloc per a l'esperança.

En qualsevol cas, la realitat ens diu que els joves segueixen allunyats de les creences religioses, tant com per ocupar un dels darrers llocs en una escala de valoració de les coses més importants. Segons detalla l'informe, només un 22% manifesta que la religió és força o molt important, una xifra molt baixa, tot i que hagi pujat tres punts percentuals des de 2005. Són més –un 26%– els que consideren més important la políti-

ca. Família, salut, amics, diners... són les prioritats.

Pel que fa a definició religiosa, un 53% es declara catòlic, un percentatge que ha augmentat quatre punts des del darrer informe. El 44% diu no ser religiós, mentre el 2% professa una altra religió.

La pràctica religiosa

Aquestes dades contrasten amb les que apunten que una immensa majoria, el 61,8%, no assisteix mai a l'Església. Un 10,5% ho fa per Nadal, Setmana Santa o en alguna festivitat, i el 9,9%, amb motiu d'una romeria, peregrinació, etcètera. Un 5% hi va algun cop al mes.

Només 7 de cada 100 joves compleix amb el precepte dominical d'anar a missa, mentre un menor nombre de joves (2%) va a l'església més d'una vegada a la setmana. Hi ha un 1% que s'hi acosta amb motiu de reunions de grups religiosos, mentre que un altre 2% ho fa a la recerca de refugi o de consol.

Les raons de la no pràctica les expressen els mateixos joves. Molts –més de la meitat– al·leguen que la missa no els diu res, mentre que un 25% addueix que ja no li interessa la religió. També n'hi ha que no tenen temps, els que diuen no necessitar anar a missa o els que segueixen l'exemple d'amics i família per no donar el pas. Un de cada deu no hi va perquè els capellans li cauen malament.

És preocupant també que el 60% no resi mai, o que, gairebé el 70% dels que es consideren catòlics o

creients, opinen que la fe es pot viure individualment, sense necessitat de compartir amb una comunitat de creients. En aquest sentit, la meitat dels joves creuen que és un assumpte privat que s'ha de viure privadament, enfront del 30 per cent que diu que és una qüestió privada però que ha de tenir projecció pública.

L'Església catòlica apareix com a institució més poc valorada

De fet, ocupa l'últim lloc en la llista d'institucions proposades, per darrere de les multinacionals, les institucions polítiques, les forces armades i els sindicats. Només un 23% dels joves té molta o bastant de confiança en l'Església, enfront del 75% que no n'hi té cap. Aquestes dades expliquen que només un 3% dels joves cregui que a l'Església es diuen coses importants.

Pel que fa a la identificació amb l'Església, un 20% es mostra d'acord amb les directrius de la jerarquia eclesiàstica. Per contra, una mica més de la meitat dels joves sosté que es pot creure en Déu sense l'Església, la mateixa proporció que creu que se'n pot formar part sense haver de seguir totes les seves normes i directrius.

D'altra banda, pel que fa al grau d'acord amb les opinions sobre l'Església, més del 75% creu que és massa rica, percentatge que contrasta amb el 60% que valora la seva tasca social. La primera percepció es deu més, –segons afirma l'informe– a prejudicis i tòpics.

També creuen que té una postura antiquada en matèria sexual

(75,2%) o que es fica massa en la vida personal de la gent (63,3%). Un nombre important opina que els seus dirigents posen traves a gaudir de la vida.

Milloren, en canvi, les visions positives. Un 40% dels enquestats afirma que les seves normes ajuden els homes a viure més moralment, mentre que un 45% diu que li ofereix una llar espiritual i un espai religiós, 13 punts més que el 2005.

I, si són pocs els que s'acosten a l'Església, **menys són els que es plantegen la vida religiosa.**

L'1% s'ho planteja sovint, mentre que el 5% ho ha pensat alguna vegada. Gairebé tots els joves, el 93%, ni ho valora. La situació reflecteix, segons l'informe, el tipus de vida i els valors dominants avui, on el centre d'atenció és el més immediat, el que és empíric. L'assistència a classes de religió ha baixat lleugerament respecte al 2005, però la seva valoració no és pitjor.

Finalment l'estudi recull la relació dels **immigrants amb les creences religioses**, diferent a la dels espanyols. La seva visió de l'Església és bona, i manifesten molta o bastant confiança en ella (57%).

*(Afirmacions que apareixen en el capítol dedicat a la religió i els joves dins l'informe **Jóvenes españoles 2010**, dirigit per Pedro González Blasco, de la Universitat Complutense, i Juan González-Anleo. Universitat d'Alcalá de Henares i Pontificia de Salamanca).*

Però hi ha aspectes positius, opina Maite Valls Iparraguirre, autora del capítol sobre la religió.

No hi ha canvis significatius pel que fa a l'informe del 2005 o a altres estudis, però sí que troba «lleugeres millores» en molts aspectes. La situació no és la desitjada, però «es pot ser optimista». D'esperança és el missatge que llança als responsables eclesials. «Considero que les dades són millors, més positives que les de 2005».

Valls apunta que la baixa valoració de l'Església com a institució ve donada perquè els joves «senten que la religió no afecta a les seves necessitats del dia a dia» i perquè s'ha generalitzat la imatge d'una Església 'entrometida', anacrònica, reducte de prohibicions, cosa que és molt difícil de canviar. En qualsevol cas, reitera que les dades de l'opinió sobre l'Església milloren una mica. Les prioritats en la joventut són unes altres. En aquesta etapa, reconeix l'experta, els joves busquen el gaudi, viure al dia, aprofitar al màxim el seu temps d'oci. «El seu grup d'iguals satisfà les seves necessitats d'amistat, seguretat, protecció, relacions properes i no necessiten gran cosa més», apunta. Encara que no pot assegurar si els joves s'acostarien a la religió en altres circumstàncies, apunta que «si algunes qüestions, de forma i de fons, fossin plantejades d'un altra manera, la distància entre tots dos podria ser menor».

El que és políticament o culturalment correcte i la fe. Una opinió de Juan M. Laboa.

Segons el Papa hi ha un virus que inconscientment se'ns està inoculant en la nostra societat i, sense adonar-nos-en, en cadascú de nosaltres: «La veritable amenaça és que la tolerància sigui abolida en nom de la mateixa tolerància. Hi ha el perill que l'anomenada raó occidental sostingui que ha descobert el que és just i ho imposi amb una pretensió de totalitat, que és enemiga de la llibertat. Crec que cal denunciar aquesta amenaça. Ningú no està obligat a ser cristià, però ningú no ha de ser obligat a viure segons la 'nova religió', com si fos l'única veritable i vinculant per a tota la humanitat».

En funció de la nostra capacitat humana i de la nostra fe optem per una religió que considerem veritable i que respon als nostres anhels més personals. No obstant això, som bombardejats per missatges, pressions, menyspreu i "ninguneos" per tal de demostrar l'absurditat de l'opció creient, el significat culturalment incorrecte i antediluvià de les creences. En èpoques anteriors, les revolucions o les inquisicions amenaçaven el cos, la vida, però avui, els apòstols de la raó i de les llibertats amenacen la psicologia, el prestigi, la convivència democràtica. Des del jardí d'infants s'intenta imposar a les nostres consciències el que és políticament correcte amb festivitats i ensenyaments contraposats a l'antropologia cristiana, molt abans que els nostres fills puguin optar per una vida que conviu amb el misteri inefable. Pares, mestres, educadors, sacerdots, és la nostra hora. No hauríem de gastar ni un minut a plànyer-nos sobre la llet vessada. Defensem la llibertat de l'ésser humà.

Siguem capaços de donar raó de la nostra elecció i valors. La nostra casa és el primer graó imprescindible i la nostra capacitat de presència activa a l'escola, a l'Església i a la societat són els nostres poders, mai com gueto, sinó com un espai de llibertat.

(Fins aquí, extret de Vida Nueva, n° 2731, de 27 de novembre a 3 de desembre de 2010).

- També ens havíem fet ressò del punt de vista sobre joventut i pastoral del nou bisbe de Solsona, Mons. Xavier Novell, en una entrevista que s'havia publicat a El País. Heus ací les preguntes i respostes, deseixides, desacomplexades, i espontànies i agosarades...

Estem davant la generació jove més preparada però amb el panorama laboral més dur de la història. Què ofereix l'Església als joves?

- La trobada amb Déu. En la sorpresa d'aquesta trobada s'hi amaga tot. I per això és tan extraordinari i al mateix temps tan poc atractiu, i incompreensible. La generació d'avui, preparada o no, és fràgil. Perquè personalment, afectivament, i sobretot espiritualment, són persones sense riquesa, amb excepcions, naturalment. Quan un es troba amb el Senyor, li surten forces per a tot i desapareix el passotisme i el desinterès. Això és la petitesa i grandesa del que pot aportar la fe: el motor de la vida.

Realment creu que així atraurà els joves? Intenteu-ho en un lloc de "botellón"

- Si jo intento una conversa amb uns nois que estan amb la "litrona", serà difícil. Primer hauria de veure si hi ha un forat, un interrogant per a poder, significativament, oferir-los una paraula d'esperança. Si no, diran: aquest quarantè, de què va? Però això ho podria fer un noi de la seva edat. Aquesta és la clau: que tu vegis el que dic en mi. Diuen que el cristianisme es transmet per contagi. Veure algú i pensar: m'agradaria ser feliç com aquest, tenir el seu tremp; d'on treu l'energia?, qui li ha ensenyat? Poder dir: "Vine i ho veuràs".

Crec que vol 'fitxar' a laics per a això

- Sí alguns laics poden sentir-se cridats a treballar *full time* com apòstols. La fórmula que estem provant és pagar-los mitja jornada i que la ofereixin sencera. No com una explotació, sinó per respectar el seu desig de voluntariat. Són treballadors apostòlics. En tenim alguns, i si l'economia ho permet, creixeran.

Això ve de l'escola de laics que va crear quan era capellà

- Va ser una idea d'un grup de capellans joves que fa 10 anys vam pensar a fer una escola de formació perquè altres joves puguin ajudar-nos. Això ha canviat aquesta diòcesi. Si no, viuríem dormitant i resignats.

En què s'ha notat el canvi?

- Aquest és un fenomen exponencial. Convertir una persona requereix

dos anys com a mínim. Primer un obre el cor. Si li sembla que hi ha alguna cosa, passa temps buscant, aprenent a pregar. Després arriba un dia que xoca el que descobreix amb el que viu, i això exigeix una conversió en l'obrar. Però quan una persona es converteix, passa a ser un apòstol. I si en converteix a dues o tres, ja som quatre. Els quatre, a tres cadascun, 12. Un dia això explota, i crec que ens estem acostant a l'explosió. En 10 anys, això no ho coneixerà ni ...

Ni Déu?

- Bé [*riu*], ho ha dit vostè. Les dades canten: es desploma el nombre de joves que es declaren creients i molt més els practicants. I seguirà caient, perquè aquest és un treball *micro*, en un raconet, i n'hi hauria d'haver molts altres al voltant. De vegades tinc aquesta sensació: això és lent i costa molt. Però cal seguir convidant a la gent.

- *Amb aquest bagatge de lectura prèvia ens disposem a conversar lliurement sobre aspectes del nostre treball que ens ocupen i preocupen.*
- Heus ací un conjunt de les nostres observacions compartides que surten a raig fet mentre fem el cafè.
- *Després, en un altre apartat, cadascun dels participants en la conversa tradueix a redacció escrita el sentit global de les seves aportacions (Apartat II del Sumari. pp. 39)*

El nostre jovent. El d'avui, el d'abans d'ahir...

Lluís Plana (LIP). Començaria amb una primera afirmació dient que els joves no són pitjors que els d'abans. Començar a treballar en la pastoral juvenil amb la idea que els joves avui són més difícils o pitjors que fa uns quants anys, em penso que és un enfocament equivocat.

Marisa Jiménez (MJ). Però crec que el que sí que és veritat és que la seva realitat i els seus valors han canviat, i això a nosaltres, de cara a l'acció pastoral, ens suposa l'esforç de fer una mirada diferent.

LIP Per això ens hem d'actualitzar. Més ara que fa uns anys. I l'actualització ara costa més.

MJ. El '*xassís*' del jove avui és molt diferent, és molt més superficial, molt més inconstant. Per exemple en els punts de com viu el seu compromís, la seva solidaritat, com viu, fins i tot, la seva afectivitat, etc. Ja no podem esperar de convocar uns joves i que et vinguin cada setmana al grup. La manera de fer grup en què tu escoltes i tu reps ja no funciona. I aquests nous paràmetres demanen uns nous agents de pastoral.

LIP. Els nostres formadors, en certa manera, van seguir la fórmula dels seus anteriors. I la fórmula que hem utilitzat nosaltres ja no val pels joves d'ara. Cal buscar noves formes pel que fa a l'acompanyament no tant en la dinàmica o activitats que plantejem. En l'acompanyament convé personal que ajudi al discerniment vocacional, per exemple.

MJ. Sobre el que estàs dient hi ha un element que crec que és molt important. Abans, quan eren molts els joves que convocàvem, potser el tema de l'acompanyament personal era més complicat. Ara el fet de tenir un grup reduït és una eina molt important. Com per exemple, ara podríem parlar del plantejament que s'està fent en la Trobada d'Esplais, que es farà a Lleida al mes de març, sobre el tema de la interioritat. Potser en un altre moment de pastoral juvenil, la interioritat hi era present però ara l'explicitem molt més, fins al punt en què una trobada de monitors s'està plantejant posar un espai perquè el jove pugui pregar.

Aquesta necessitat d'interioritat que el jove té, perquè és un ésser religiós, també la traduïm en pastoral. Sí que d'alguna manera ha canviat una mica, ja no tant el jove sinó l'enfocament que hem de donar nosaltres en l'acció amb aquests joves. Per tant, dues coses clau que s'han dit: acompanyament i interioritat, que en aquest moment és molt important.

El fons religiós de la persona, del jove

Carles Muñiz (CM). Estic d'acord amb tot això. Els joves tenen set i busquen. El jove és un ésser religiós. Per tant, caldria analitzar amb rigor els percentatges que diuen que el jove no creu. Quan pots parlar amb ells veus que sí que cerquen, sí que tenen un anhel... Un altre és el tema dels mitjans i dels agents de pastoral. Jo ara penso que si a la meva parròquia sorgís un grup de

joves, qui acompanyaria aquest grup? Ningú, perquè no tenim animadors.

Els joves tenen una vida i la nostra feina pastoral és com en la seva vida hi anem posant pautes de Déu, com se senten acompanyats per Déu, per l'Església... Jo veig que nosaltres tenim uns mitjans limitats i no arribem a tot això. [...]

Per mi, el més important és el tema dels mitjans, dels recursos, dels agents de pastoral, etc.

MJ. Amb el que estàs dient, jo faria un pas endavant. A mi m'agrada una frase que diu així: «*t'ho estudies o t'ho treballes*». En el sentit de dir que en pastoral podem caure en fer aquelles grans reflexions sobre els joves d'abans..., que jo crec que els qui ens hem dedicat o estem cridats a tot això arriba un moment en el què dius, mira, jo el que necessito és que creem espais a la comunitat de la parròquia, a nivell arxiprestal. Gent que cregui que el joves necessiten ser acompanyats per Crist i això ve de tota l'Església. Posant-nos en aquesta tessitura de la necessitat d'apropar el jove a Crist. T'ho estàs treballant, ho estàs descobrint. Tan se val en quin grau de l'Església sigui.

El gran repte per a mi és el tema d'animadors de joves i com apassionem a tots els estaments de l'Església perquè això sigui una prioritat des dels nostre bisbes, des dels nostres rectors, etc. Però la clau és sempre aquesta: el que ens mou és una passió per Crist. A mi és el que em mou. Posem un exemple: el jove quan va a Taizé que és el que troba? una belle-

sa d'entrada, uns joves que també busquen el mateix... i aquí comença el treballar-s'ho... És aquesta interioritat de la que parlàvem.

El perill està quan parlem de processos amb els joves, un procés en què tots hi creiem, sense un marc referencial a l'Església, que és precisament el que ens falta ara mateix. Tots estem d'acord en què el jove és un procés i que arriba per moltes bandes però el marc referencial és vital.

LIP. Però un marc referencial no solament en el terreny de la pastoral juvenil sinó a nivell de conjunt, a la pastoral vocacional, de la salut, familiar, Càritas, entre d'altres. Ha de ser una reflexió profunda cap a on volem anar perquè tot està vertebrat i és la feina més complicada que tenim. No tindrem animadors formats si no hi ha un procés pastoral en tot això amb cara i ulls, i això és molt complex perquè demana una reflexió a nivell de tots els àmbits.

Toni Roman (TR). I relacionat amb això que dius, quan parlem amb joves a vegades parlem sociològicament com si fos una entitat ella sola. I en aquesta primera part que estem veient de com son i on estan els joves ens hem de fixar com ha canviat la realitat de les parròquies, moviments i com canvia la societat dels joves. El jove si vol fer un procés cristià no el podrà fer només a partir del que surt d'ell, sinó també del que va trobant. No té sentit fer una anàlisi del jove isolat. L'anàlisi del jove l'hem de fer veient i analitzant el seu entorn eclesial i social, perquè l'entorn eclesial ha canviat molt, tam-

Com bé deïeu abans, el món ha evolucionat tan ràpid que ens és molt difícil donar-hi resposta. Ara s'està parlant molt dels canvis que vol introduir el nou govern en l'educació. Els plans d'educació del govern, per exemple, canvien cada any i mig i això també provoca a aquest desconcert. I a l'Església ens passa molt. Perquè tenim la mirada posada en el que ens ha servit durant segles.

MJ. Jo diria que altres generacions posaven la mirada en canviar les coses, eren més reivindicatius i això els feia ficar-se en estructures més socials. Ara el jove no està en aquesta clau per a res, no vol canviar res. Ha fet un canvi molt gran dient que treballa per guanyar-se la vida i després el seu oci és ben seu.

La «catedral» del jove és la nit i els hem de deixar estar. Amb aquest nou paradigma, a l'Església encara estem en fase de xoc.

CM. Nosaltres encara ens estem preguntat si Déu dorm durant la nit dels joves...

LIP. Canvi de legislatura, canvi d'ensenyament. Però en canvi l'Església té una altra idea, no mou res. I s'ha de buscar un entremig. No cal canviar la gent cada dos per tres com pot fer un govern ni cal estar inamovible. Cal escoltar els signes dels temps.

[...] Ens hem de plantejar si és necessari tenir els mossens fent tantes eucaristies en tantes parròquies cada setmana, (parlo de les diòcesis rurals). Potser ens hem de plantejar que en alguns poblets hem de tancar

la paradeta. El tema de consiliaris. Consiliaris per animar moviments, responsables per acompanyar grups on els tenim? Potser cal alliberar algun adult laic, potser cal alliberar també algun mossèn perquè pugui fer més presència per acompanyar en pastoral, i això significa diners. Aquests recursos humans són necessaris.

Un camí que es fa per etapes

Francesc Figueras (FrF). També et trobes joves d'avui que no senten la necessitat de trobar-se amb Déu, almenys el Déu que els han transmès. Fins fa poc el jove tenia la transmissió de l'escola, de la família, de la parròquia. Tota aquesta transmissió s'ha trencat i ara li arriba un visió de Déu molt jerarquitzada i institucional, i aquesta figura de Déu ell no la necessita i com que no la necessita, no la busca. Quan tu ets capaç d'arribar a un jove i a poder desvetllar la seva capacitat de creure, dius que el Déu real no és aquest sinó que el Déu real t'estima, que t'accepta, ja és un altre procés.

El jove viu un cert procés i pot arribar a dir-te, que sí, que creu en Déu, però que no necessita tota la parafernàlia que hi ha entremig. Llavors, estem parlant d'una transmissió directa entre ell i Déu. Déu està allà, li puc parlar però no necessito tenir una vida sacramental, de grup, de pregària, etc. Perquè automàticament entra directament en una realitat que li provoca rebuig.

MJ. Estem en una fase de convocatòria quan parlem tant de l'etapa

missionera, de l'etapa que després ha de ser més catequètica, d'introducció a la comunitat... és un procés que, com a SIJ i com en totes les altres eines pastorals, la tenim molt clara. Però també crec que hi ha etapes. Procés vol dir anar fent etapes. No tenim realment gaires joves en un segon nivell d'iniciació a la comunitat; estem tots molt abocats en la primera convocatòria evangelitzadora.

La pastoral entre els joves és un esforç que si, després d'un primer pas, no sabem concretar amb processos i etapes posteriors, ens passarà cada cop més això: una gran desfeta entre una etapa i una altra. Hi estic totalment d'acord, un gran desafiament per a nosaltres és la visió comunitària.

FrF. Aquí és quan entrem a parlar del jove individualista. I és que vivim en una societat individualista i consumista.

MJ. Però, alerta, perquè el que et diu l'informe de la Fundació Santa Maria sobre Joves del 2010 és que la visió més valorada del jove continua sent la família. Per tant, cal anar en compte. Vivim en aquesta societat individualista però en el fons necessitem el referent, que hi hagi un testimoni. Un exemple, quan els nostres joves ens veuen que anem junts, com ens veuen? Això també és un testimoni i ho valoren. El treball que fa el SIJ de coordinació, de comunió en el fons, es valora perquè allò que es diu es veu. Vine i ho veuràs.

Jo no diria que el joves no necessiten l'Església però necessiten veure

unes comunitats d'una determinada manera.

FrF. Sí, uns grups de referència i uns grups que transmetin una autenticitat en el missatge. Perquè els joves avui dia estan rebent un bombardeig de missatges, sèries de televisió, etc. on el missatge principal és que l'individu, la persona, són més importants que la comunitat.

C. La nostra generació era de l'acció i ens van ensenyar a ser contemplatius. I ara, potser sí que molts dels joves són més individualistes però quan els plantejes una experiència comunitària queden fascinats. Per tant, la nostra acció pastoral ha de passar també per anar a complementar, anar a facilitar aquestes experiències de les que generacionalment estem mancats.

Allò que la nostra societat no ens donava però que era necessari per la trobada amb Jesús doncs això és el que a l'Església hem anat fent. Amb la nostra acció pastoral hem anat facilitant aquests mitjans. Per tant, jo crec que hem de redoblar esforços en reflexionar en la nostra acció pastoral i prendre unes concrecions que corresponguin a allò que hem reflexionat, sobre allò que hem discernit. Potser és millor aquesta última paraula, el discerniment. A la llum de la paraula de Déu què és el que nosaltres anem proposant.

Jornades Mundials de la Joventut, Aplecs, Trobades...

CM. La Jornada Mundial de la Joventut com l'Aplec de l'Esperit és

una mica sortir del que fem cada dia, és també una provocació, un tornar-se a situar. I segur que hi ha coses que no ens agraden. Però per mi, personalment, és una provocació. Deixem de fer el que hem fet cada dia i eixamplem una mica més la mirada

MJ. Però, fixa't-hi bé, el tema de la Jornada Mundial de la Joventut jo crec que encaixa molt bé amb aquesta vivència molt més puntual de les coses que tenen els joves. I també podem mencionar altres experiències que fem com Església, per exemple el camp de treball a Lourdes. Els nois són capaços d'estar allà tres dies donant-se moltíssim i allò ho posen a la motxilla i van cap a una altra cosa.

Potser el que se'ns demana com Església és que els hem d'ajudar a adonar-se que això passa pel seu interior, que qui habita en el seu interior és Déu. I en això, l'experiència de la JMJ et dona identitat perquè som molts que ens veiem apuntant cap a Crist, acompanyats normalment per una reflexió. Una reflexió que el Papa intenta que cada cop més sigui acurada i intensa. [...]

Viure aquestes experiències fortes ens hauria d'ajudar per dir: ei! tot això que has viscut com s'anirà interioritzant després, com s'anirà compartint perquè esdevingui vida. El gran drama que ens pot passar és que convoquem els joves però si després no passa el més important...[...]

Tot això hauria d'ajudar a configurar persones a partir d'un missatge

ge que és el de Crist i que sempre ens està dient alguna cosa, a totes les generacions. De vegades pensem, Jesús no està de moda però és l'únic que està aguantant. Sinó, mirem ara quantes pel·lícules està fent l'home modern, ja sigui d'un color o d'un altre. Això em crida molt l'atenció.

LIP Jo penso que estan molt bé les trobades com la JMJ, però sempre i quan les puguem inserir en un procés. Per exemple, nosaltres (diòcesi d'Urgell) som un bisbat rural i la JMJ i l'acollida prèvia és una oportunitat perquè nois i noies que no estan ficats s'impliquin. Per a mi, aquest és el gran objectiu. L'experiència per si sola ja és significativa, però ho és més encara si t'adhereixes a un procés i comences a fer un camí, tenint en compte això que dèieu de la individualitat del jove.

L'acompanyament ajuda a marcar un canvi. I penso que avui dia més que mai l'oferta nostra, pensant més en els adolescents, arriba a moltes famílies i ho veuen com una educació necessària pels seus fills. Nosaltres que fem confirmació a 6è de primària i a 1r d'ESO, ens adonem que les famílies veuen que un cop confirmats els seus fills és molt necessari que rebin una educació de fe. Per tant, nosaltres hem de vendre més el nostre producte perquè és ric, valuós, i també actual i molt important a nivell educatiu i pedagògic. No tenim gaire gent que ens faci la competència perquè és original i diferent. És un producte bo i necessari.

MJ. El millor.

Un moment òptim per a la pastoral amb joves?

LIP Estem en un moment òptim per a la pastoral juvenil. Ara bé, ens ho hem de treballar. I segurament alguns muntatges de la institució no ajuden a què arribi bé aquest missatge. Però és feina de tots.

CM. Amb això que deies del moment òptim, un capellà amic meu diu que «és el millor moment perquè és el moment de la màxima llibertat». La llibertat és una cosa que valora molt l'adolescència, el valor de la llibertat, ja que no vivim obligats a res.

TR. Jo no ho veig així. Ara mateix no respiro que sigui el moment òptim. Segurament tenim les nostres oportunitats i la Jornada Mundial de la Joventut té la seva. Però jo crec que ara ens toca experimentar les limitacions que tenim perquè les dinàmiques que portàvem fins ara ja no ens serveixen; al contrari, ens obliguen a ser més creatius, a buscar-nos més la vida. No tenim amb qui treballar, no tenim agents de pastoral, no tenim gent formada, no tenim una Església que hagi apostat encara fort pels laics, no hi ha capellans, vocacions tampoc... Més aviat jo diria que estem en un moment de perplexitat que encara ens exigeix tocar fons i tornar-nos a situar.

D'altra banda, segons a quins nivells i estaments, hem d'acceptar que no som el que érem i no estem on estàvem, començar d'una manera diferent... costa. Però potser això ens farà més evangèlics i guanyarem en llibertat. Ara per ara el que ens toca, jo crec, és experimentar un moment dur, de desert.

Potser després del Concili Vaticà II, l'Església sí que va respirar això

en el sentit que teníem alguna cosa a dir, algú que ens escoltava, va ser un moment creatiu... ara no és el que experimentem. Més aviat experimentem desunió entre nosaltres, entre diversos moviments, corrents o espiritualitats. Experimentem que algú mira més enrere que endavant. Un desconcert que fa que, de moment, no sumem gaire.

LIP. Però creus que amb el Vaticà II no hi van haver tensions?

TR. Segur que sí. Però l'aire que es respirava, –almenys és el que ens diuen els que ho van viure– era el d'una Església que connectava amb el món, molt de moviment per part de diferents corrents, moltes inquietuds. És el que comentàvem abans. Els joves abans tenien desitjos, inquietuds, etc. Ara segur que també, però potser no saben expressa-ho, canalitzar-ho o donar una forma més socialitzada a aquests desitjos. Els joves d'ara com els d'abans volen ser feliços, segur.

Avui dia la comunitat es regeix per l'aparell que portes, i aquí es tradueix la comunitat vodafone, ipod...

LIP. Jo penso que els joves estan en recerca ara tant com abans.

Jordi Callejón (JC). Jo –que no he viscut el Concili i he viscut una Església on ens en vam confirmar quinze, per tant, tampoc puc mirar enrere i ser nostàlgic perquè no he viscut res d'això–, sí que he viscut un canvi en els últims 11 o 12 anys des de quan era catequista de confirmació fins ara com a prevere, i és que hem guanyat en qualitat. És a

dir, aquells grups de catequesi que havíem de lluitar, que no es podia fer res, que no es tocava, en el meu cas, la pregària per res del món, ara tenim uns grups diferents on pots treballar més, pots fer una comunitat en aquests grups. Estic parlant de grups d'adolescents, perquè grups de joves al bisbat de Girona ara mateix no n'hi ha.

El que jo trobo és que es pot parlar sense complexos, es poden dir les coses sense cap mena de problema, s'hi treballa millor. És que el jo he notat en aquests anys, que els nois que tenim venen perquè volen i es pot començar un procés de fe amb ells.

MJ. En aquesta línia, crec que aquí les famílies cristianes tenen molt a dir. Aquí doncs s'ha de revaloritzar tant la família cristiana com l'escola cristiana. Encara hem de donar gràcies per això, perquè encara podríem anar a pitjor. Això és claríssim. Quan desaparegui tota aquesta generació de gent gran que els acompanya i explica la seva pròpia experiència d'Església...

Però torno al principi, al tema de l'acompanyament. Això ho vehiculem nosaltres, d'alguna manera. I també el punt de la interioritat. Un altre exemple: és el que parlàvem a la Trobada d'Esplais que ara planteja tenir un espai dedicat a la pregària, doncs això fa 15 anys no existia. Existia la vinculació jurídica a una parròquia però potser aquest procés no l'havien fet.

TR. Cadascú parla de la seva experiència i realitat, però jo no sé si

hem guanyat en qualitat. I a nivell, per exemple, de moviments, jo crec que tenim menys forces ara i no sé si hi ha més qualitat.

CM. Doncs jo crec que certs moviments sí que tenen força i gent alliberada però no van a fer les iniciacions als instituts, a gent del carrer sinó que van a gent d'altres moviments, grups de confirmació, etc. Ara ens cal orientar el que tenim cap a un lloc on puguem fer processos.

Som gent que tenim recursos però que els hem d'orientar. Hem de mirar a on aboquem aquests esforços. Tenim recursos, entre ells econòmics, però fixem-nos quants es destinen a la pastoral de joventut. Encara no ens ho acabem de creure del tot per apostar-hi.

TR. Jo aquí sí que crec que és una pastoral avui dia difícil i que no apostem per ella com a institució. És una patata calenta que no l'entomem perquè se'ns fa difícil i no sabem com fer-ho.

Alguns aspectes que ens ajudin a ser concrets

CM. I aquí també tenim un tema complicat. En un grup de parròquia, quan acollim a un jove que entra, no li pregunto si és creient o no, jo el convido a què faci l'experiència. Però tenim un parell o tres d'esculls que no ens permeten avançar en un camí junts. Un d'ells és el tema de la sexualitat, dels preservatius i de les relacions prematrimonials. I crec que amb la doctrina hem de poder fer un procés.

MJ. Jo crec que ens falta una actualització en aquests temes, però també per part de la societat. I ara has tret un tema molt important. Perquè el tema de com viu la corporalitat un jove i la seva afectivitat és clau.

CM. El jove té preguntes i inquietuds sobre aquests temes i nosaltres no ajudem a fer un camí encertat.

MJ. Aquesta visió que té el jove de Déu, ho deia el Francesc abans, aquest Déu que estima, el Déu que fa justícia, que és el Déu evangèlic al final, un Déu amor...

[...]

FrF. Hi ha una cosa. El que ens diu el Papa quan diu que hem de crear espais on la gent pugui trobar-se amb Déu. Penso en "l'Estació d'enllaç", un espai on el jove es pugui trobar bé i tingui aquesta experiència del transcendent. Però el Papa remarca aquest fet, que el jove ha de trobar espais i descobrir el Déu que l'estima, i la resta vindrà després.

LIP. Anem a dues velocitats. La nostra i la d'altres. Per exemple, la JMJ serà fantàstica però l'eucaristia final amb el Sant Pare com serà? Serà dinàmica, positiva, juvenil, engrescadora...?

MJ. Jo crec que també hem de ser conscients que la Pastoral de Juventut té un handicap perquè és molt puntera. En el fons treballem amb un col·lectiu que és veritat que no és permanent, que va passant, però que està molt orientada cap a la societat. Perquè el jove no el tenim i hem d'anar a buscar-lo...

I en relació amb el que parlàvem de la doctrina de l'Església, al final i gràcies a Déu, sempre acaben primant els criteris evangèlics de la misericòrdia. Perquè a tu com a prevere t'arriben els matrimonis de la manera que arriben i els cases.

I traslladant això al tema de la pastoral, doncs és molt senzill. Un jove avui dia no es confessarà de temes relacionats amb sexualitat perquè no són conscients que això faci mal. Els joves no fan problema del tema de la sexualitat. Jo crec que el gran procés cristià nostre és que caminem amb Crist. Ell et fa protagonista a tu, no t'anul·la.

I m'agradaria introduir un altre tema: la pobresa dels joves. I des de Crist nosaltres estem cridats a acompanyar aquesta pobresa. I la pobresa sexual d'aquests nois i noies és com s'utilitzen mútuament. Per tant, nosaltres els hem d'apropar al Senyor i curar les seves ferides.

LIP. I aquest procés d'acompanyament del que parlem, que com dius és tan punter, penso que s'hauria de fer amb tothom. [...] S'han d'acompanyar els processos cristians o no cristians. Quan una parella se separa també necessita ser acompanyada. I encara diria més, jo no sé si els preveres quan surten de la seva formació estan preparats per liderar i acompanyar processos.

FrF. I també et trobes en la situació que molts preveres no opten

per acompanyar els joves. I amb aquestes situacions t'hi trobes. Prefereixen acompanyar a gent gran i no pas als joves.

JC. Uns capellans italians que han vingut al bisbat de Girona per a preparar l'Acollida de la JMJ, també han comentat això mateix. No solament passa aquí. I això trobo que és molt greu.

MJ. Aquí té molt a veure quin ha de ser el rol del prevere. Ha de ser solament aquella persona que ho sap tot sobre el magisteri de l'Església o també aquella persona que acompanya?

FrF. Aquest era el paper del director espiritual. El capellà era una persona que estava formada, que tenia un criteri, que tocava de peus a terra i que t'ajudava en certs moments de dificultat, en definitiva que et donava punts orientatius sobre temes vitals de la vida. Tu avui dia ves a demanar consell a segons quin prevere sobre temes concrets i veuràs que anteposen la doctrina a la realitat quotidiana.

MJ. Però aquí no parlem solament de preveres, sinó també religiosos, famílies i de l'Església en general.

- I així podríem continuar indefinidament les nostres converses i reflexions. Però hem de posar fi a la nostra tertúlia que ha estat més aviat un esplai entre amics i amigues que, des de la fe compartida, participen de la missió de fer present l'evangeli de Jesús entre els nois i noies del 2011...

***II. Joves. Pastoral amb joves.
Jornada Mundial Joventut 2011***

Anàlisi sociològic i referents teòrics de la pastoral de joventut al nostre país

---

MN. RICARD CASADESÚS, vicari de les parròquies de la Garriga, Santa Eulàlia de Ronçana, Lliçà d'Amunt i Palaudàries de la Diòcesi de Terrassa. Membre del CEP.

---

1. Aproximació sociològica al fet juvenil

Per endinsar-nos en l'anàlisi dels joves, cal veure el fet social que comporta i la seva problemàtica, és a dir, el què fan, com actuen, el que pensen, els valors que prioritzen... D'aquí la necessitat de realitzar una lectura sociològica del fet juvenil.

Segons l'estudi *Informe Juventud España 2000*¹, hi ha un 33% de joves a Espanya que només estudien i un 16% que no estudien ni treballen, un percentatge molt elevat. Això fa que no sigui estrany l'alt percentatge de joves de la ciutat de Barcelona, per exemple, que, amb 24 anys, viuen encara a casa dels seus pares (73,7%). També és interessant veure com els bars i les discoteques són l'activitat principal d'oci dels joves i és destacable el fet que no pertanyin a cap associació (un 62%).

Pel què fa a la valoració dels joves, un 70% situen a la família en primer lloc, els amics i el treball serien també molt importants per a molts (>50%); la religió, en canvi, se situa en un nivell molt baix (no-

més un 6,5%). A partir de la prioritjació dels valors dels joves, podem destacar: un 75% dels joves de Barcelona (entre 15-29 anys) els sembla normal fumar porros, un 73% no veuen cap problema en pintar *graffitis*, un 97% els sembla greu contaminar un riu i un 99% veuen molt greu colpejar a la parella.

En un estudi fet per la *Fundación BBVA*, els joves d'Espanya veuen justificat: viure en parella sense casar-se, un 88%; el matrimoni homosexual, un 79%; l'eutanàsia, un 75%; l'avortament, un 70%, l'adopció de nens per parelles homosexuals, un 68% i el consum de drogues, un 43%.

D'altra banda, totes aquestes valoracions reflecteixen la confiança que els joves tenen en les institucions: en les universitats, un 64%; les ONGs, un 62%, la ONU, un 53%, mentre que l'Església Catòlica un 29%.

Després de la presentació de les dades sociològiques, cal fer-ne una interpretació per entendre com són els joves d'avui en dia. És una jo-

---

1. J. González-Anleo, P. González Blasco, J. Elzo Imaz, F. Carmona Fernández, *Espanya 2000. Entre el localismo y la globalidad*, Fundación Santa María, Madrid, 2000.

ventut consumista i que, en una alta proporció té l'oci nocturn com a centre de la seva activitat de lleure. És també una joventut indiferent o crítica respecte a les institucions i a la política formal, encara que interessada per les causes humanitàries i solidàries. Però en pocs casos els seus sentiments es tradueixen en una pràctica associativa, i l'associacionisme es concentra en entitats esportives. Els joves es mobilitzen puntualment, però mantenen la seva independència.

Si ajuntem aquesta sèrie d'observacions, emergeix una forta contradicció entre una joventut culturalment autònoma i psicològicament emancipada en contraposició a una dependència material pel què fa a la residència i als ingressos respecte a llurs famílies. A més, com que les famílies estan en plena evolució vers formes noves de relació i no han sabut transmetre valors clars; com que l'escola està equipada per resoldre el què la família no pot resoldre; com que les fonts tradicionals d'autoritat (com l'Església o l'Estat) no tenen pràcticament credibilitat entre els joves; com que el mercat de treball no incentiva l'estabilitat laboral i econòmica als joves; per tot això, ni hi ha transmissió de valors, ni disciplina recolzada amb incentius, ni estructures de reforç social que no siguin els grups d'amics creats en l'experiència d'oci compartida i la comunicació (física, via internet o mòbil). De manera que, el problema d'un xoc cultural entre joves i adults correspon a causes profundes que

fan referència a la dominació dels valors del consumisme i l'individualisme en el conjunt de la societat. En definitiva, podríem dir que la joventut d'avui està desorientada.

Emergeix una forta contradicció entre una joventut culturalment autònoma i psicològicament emancipada en contraposició a una dependència material pel què fa a la residència i als ingressos respecte a llurs famílies.

2- El jove davant el fet religiós

En aquest apartat, s'analitzarà com se situa el jove davant el fet religiós. Segons les dades estadístiques², la importància de la religió en la vida personal és poca, així ho reflecteix el 40% de joves entre 13-24 anys de la població estudiada a nivell de l'Estat Espanyol. D'aquesta manera, l'any 2002, un 38% dels joves d'Espanya s'autoidentificaven com a catòlics practicants, un 28% com a catòlics no practicants i un 32% com a no religiosos.

Cal veure, però, quins són els motius que porten als joves a ser creients. Centrant-nos a Catalunya, les dades expressen en un 42% l'opinió que és millor creure en quelcom que no en res. D'altra banda, un 14% relacionen el fet de ser creient amb l'ensenyament rebut des d'infant i un 13% diuen que és per convenciment propi, per fe.

Paral·lelament a aquests resultats, és interessant observar quins són els factors que més han influït als joves en la seva postura religiosa actual. Així, doncs, trobem que la família és el factor més influent amb un 66%; seguit del reflex de la societat, amb un 29%; i després els amics, algun professor o la visió que dona l'Església i el clero.

La postura dels joves davant el fet religiós és molt influent, però no determinant, pel què fa a la pertinença a grups i associacions religioses. D'aquesta manera, podem trobar actualment joves que pertanyen a: grups parroquials (8,9%), associacions i moviments religiosos (6,3%), grups i associacions de voluntariat social i assistencial (7,5%) o agrupaments escoltes (1,5%). Alguns joves, pot donar-se el cas que no siguin creients, però siguin membres de certs grups religiosos, sobretot en els dos últims casos.

Pel que fa als catòlics practicants, cal veure la freqüència d'assistència a missa. En concret, l'any 2002 a Espanya, un 15% de joves creients anava a missa cada diumenge, un 27% només hi assistia en festes significatives i un 57% no hi anava mai o pràcticament mai.

Lligat a la pràctica religiosa, també cal esmentar la freqüència de la pregària personal. En aquest sentit, un 22% diuen pregar alguna vegada, mentre que un 53% afirmen no pregar mai o quasi mai. No obstant això, els joves reconeixen que la religió pot ser una ajuda en moments especials com: en la presa de decisions importants (21%); en la mort d'una persona estimada (46%) o en algun altre moment personal dolorós (41%).

Tots aquests resultats del comportament dels joves davant el fet religiós adquireixen un significat a la llum de la valoració que ells mateixos fan sobre, en aquest cas, l'Església Catòlica. Així, un 53% dels joves no creu que en l'Església pugui descobrir-se el sentit de la vida; un 64% pensa que l'Església defensa tradicions i valors culturals i un 60% reconeixen que ajuda als pobres, febles i oprimits. Un 79% dels joves creu que l'Església és massa rica i que té massa diners; altres pensen que s'aferra massa a les tradicions del passat i que viu massa en el passat (un 86%); un 71% creu que presenta excessives exigències morals a l'individu, mentre que ella fa poc del que exigeix als altres (això ho creu un 66%). Altres joves també opinen de l'Església que té una postura antiquada sobre el control de natalitat i sobre les llibertats sexuals en general (>80%).

A partir d'aquestes opinions sobre l'Església, es pot extrapolar una valoració general de la mateixa per part dels joves de Catalunya: un 73% està sovint en desacord amb el que diu l'Església, un 82% afirma poder creure en Déu sense l'Església, en-

cara que un 63% dels joves està d'acord en que l'Església s'ocupa dels més necessitats.

3. L'evangelització del jove

Després de l'anàlisi de la realitat social dels joves, cal no perdre la perspectiva que aquesta no és un fi en si mateixa, sinó un instrument per a la pastoral. L'objectiu principal de la pastoral de joventut és l'evangelització dels joves.

L'objectiu principal de la pastoral de joventut és l'evangelització dels joves.

L'acció pastoral vers els joves parteix de la vida i acció dels mateixos joves i s'hi realitza. Per això, cal una atenció als joves i a la seva realitat. Això implica que els joves han de ser evangelitzats i iniciats a ser subjectes actius, protagonistes de l'evangelització, artífexs de la renovació social i no simplement considerar-los objectes de la sol·licitud de l'Església.

Per la seva part, els joves han d'estar oberts a la realitat tal com és, amb tota la seva complexitat; i

cal que, en aquesta realitat, hi descobreixin signes d'esperança. El fet de partir de la realitat i de la vida ha de desvetllar i crear en els joves una consciència oberta, crítica i compromesa.

D'altra banda, cal, per part dels consiliaris, una atenció seriosa a les persones, als joves, emprant una pedagogia activa que els ajudi a obrir-se al seu món, a analitzar-lo i millorar-lo; acompanyar-los a ser protagonistes de la seva pròpia vida i a ser testimonis de Jesucrist. Tot això, arrelats en el lloc i el temps³.

3.1. El procés d'evangelització

El procés d'evangelització té uns elements essencials que constitueixen la seva rica, complexa i dinàmica realitat: renovació de la humanitat, testimoniatge, anunci explícit, adhesió del cor, entrada a la comunitat, acolliment dels signes i iniciatives d'apostolat⁴.

En aquest sentit, la renovació de la humanitat és la realització del Regne de Déu arreu i a tots els nivells. És l'alliberament integral de la persona del pecat, de les estructures i de les conviccions i comportaments inhumans, segons el model d'humanitat plena que és Jesucrist. El testimoniatge respon a l'estil de vida evangèlic, vivint la quotidianitat des de Crist, amb voluntat de portar a terme la renovació de la humanitat. L'anunci explícit és la

3. *Proposta de Pastoral de Joventut de Catalunya i Balears*, S.I.J. 1998, pg.6.

4. Pau VI, *Evangelium Nutiandi*, 17-24.

proclamació del Misteri de Jesús de Natzaret, Fill de Déu. El primer anunci (*kerygma*) i la catequesi d'iniciació (catecumenat), en conjunt, seria el credo cristià. L'adhesió del cor és l'assentiment vital a les veritats revelades, al programa de vida evangèlic, a Déu mateix que es revela. La pregària, l'acompanyament personal, un diàleg catequètic cordial i els sagraments propicien aquesta adhesió.

L'entrada en la comunitat consisteix en la incorporació real i efectiva a l'Església. Cal, per a fer-la bé, que el jove tingui un grup de referència que visqui els elements característics de la vinculació comunitària. L'acolliment dels signes es refereix a l'administració del baptisme, la confirmació, l'eucaristia i la reconciliació. Aquest acolliment pot donar bon fruit si el jove rep una adequada catequesi iniciativa i un cordial acompanyament espiritual. Tots aquests elements del procés evangelitzador van articulant una maduresa cristiana que porta al plantejament de la vocació de vida. Per últim, cal afegir la iniciativa d'apostolat, en què el subjecte evangelitzat pot esdevenir també agent d'evangelització.

Aquest procés evangelitzador segueix un itinerari d'acompanyament com el següent: (1) descobrir i donar sentit a la pròpia vida; (2) donar raó de la pròpia fe; (3) viure els valors de l'Evangelí; (4) viure la fe en la comunitat; (5) pregar i celebrar la fe; (6) comprometre's en la

transformació evangèlica de la realitat.

3.2. Els continguts de l'evangelització

- **l'experiència de Déu en el jove:** L'Església té la responsabilitat de que el jove visqui unit a Déu. L'evangelització, doncs, implica també al subjecte que evangelitza. Aquesta figura és molt important perquè el jove cregui, esperi, estimi i conegui el misteri de la Revelació de Déu, el celebri en la vida sacramental i visqui moralment la seva relació amb Déu i el pròxim, com a resposta al do de la vida rebuda gratuïtament per Déu. És en aquest sentit, que cal recordar el Concili Vaticà II quan diu: *“el desig de Déu és inscrit en el cor de l'home, perquè l'home ha estat creat per Déu i per a Déu; i Déu no deixa d'atreure cap a Ell l'home i sols en Déu l'home trobarà la veritat i la felicitat que cerca sense repòs”*⁵. Això, per mitjà de l'Esperit Sant, és el què impulsa l'experiència de Déu en el jove.

L'Església té la responsabilitat de que el jove visqui unit a Déu.

5. Concili Vaticà II, *Gaudium et Spes*, 19.

- **l'encontre del jove amb Jesús:** L'acció pastoral, com ja hem dit, ha de partir de la realitat dels joves, però sempre amb l'objectiu d'acompanyar-los a la fe en Déu Pare, que s'ha revelat per mitjà de Jesucrist, en la comunió de l'Esperit Sant que és l'Església. La centralitat del Misteri de Jesucrist és la clau de volta de la nostra acció pastoral. En Jesús, el Crist, hi descobrim la realització de les aspiracions més nobles i pregonnes de la humanitat. Es tracta de presentar Jesucrist als joves no purament des de l'atractiu que representa com a ideal humà, sinó en tota la seva dimensió de misteri vivent en l'Església i en la vida de les persones. Cal preparar-los per al coneixement i adhesió a la persona de Jesucrist, present en la història i, des de l'Evangeli, impulsar-los a construir una societat i una Església lliures de tota alienació. Cal també animar-los a l'encontre personal i comunitari amb el Crist viu i acompanyar-los perquè siguin capaços de viure la Bona Nova dins el seu ambient, protagonistes, per tant, de l'acció pastoral⁶.
- **la pertinença del jove a la comunitat cristiana:** La pastoral que fem parteix de l'Església i ha de portar a la construcció d'una Església de comunió i missió, entorn del bisbe diocesà, principi i fonament visi-

ble de l'Església local. Això vol dir que el procés de revisió de l'acció, de la qualitat de presència, de vivència i celebració de la fe, s'ha de fer dins del caliu comunitari (grup, moviment, parròquia, diòcesi). Convindria que, entre els joves i els responsables de les comunitats parroquials, hi hagués sempre un diàleg obert, que fés possible la inserció progressiva dels diversos grups de joves a la vida de les mateixes comunitats i que ajudés aquestes comunitats a potenciar la seva dimensió evangelitzadora. Cal procurar també, que hi hagi joves que es formin en teologia i pastoral per a poder realitzar una missió activa dins l'Església. I, per últim, la pastoral juvenil, per a ser completa ha de portar el jove al plantejament seriós de l'opció de vida. Cal, doncs, proposar i acompanyar les diverses vocacions eclesials (laical, religiosa i sacerdotal)⁷.

- **l'acció de l'Esperit Sant:** L'acció i el testimoni han d'anar units a la contemplació i a la celebració de la fe. Per això, cal cercar la fidelitat a l'Esperit de Jesucrist i disposar-se a fer la seva voluntat, la qual cosa implica la transformació del món segons les Benaurances (Mt 5,1 ss.) reconeixent Crist en els febles (Mt 25,31 ss.) i la contemplació i el trobament amb el Crist vivent en l'Escritura, la litúrgia i la pregària per-

6. *Proposta de Pastoral de Joventut de Catalunya i Balears*, S.I.J. 1998, pg.7.

7. *Ibidem*, pg.8-9.

sonal. Així, la vida segons l'Esperit ha de partir de la vida i ha de tornar a la vida; és a dir, no ha d'estar deslligada de la vida de les realitats concretes, sinó que les ha de judicar a la llum de l'Evangeli per a una progressiva conversió personal i per a esdevenir autèntics testimonis de Crist⁸.

3.3. El llenguatge de l'anunci evangèlic

L'Evangeli, que fou donat a l'Església i assimilat per ella, exigeix que s'anunciï i testimoniï cada dia. L'Església existeix per a evangelitzar, és a dir, per a predicar i ensenyar la Paraula de Déu. Cal veure, però, quin és el llenguatge més apropiat a emprar, en cada cas, moment i lloc, per a l'anunci de l'Evangeli i per al seu arrelament en els joves d'avui.

L'Església existeix per a evangelitzar, és a dir, per a predicar i ensenyar la Paraula de Déu.

Els joves cristians, precisament per ser membres de l'Església, tenen la vocació i missió de ser anunciadors de l'Evangeli. A ells els correspon testimoniar, amb el seu propi llenguatge, com la fe cristiana constitueix l'única resposta plena-

ment vàlida als problemes i expectatives que la vida planteja a cada home i a cada societat. Això serà possible si saben superar en ells mateixos la fractura entre l'Evangeli i la vida, recomposant la seva unitat de vida.

4- El model de l'animador cristià

Ser animador de pastoral de joventut no és una vocació fàcil o immediatament realitzable, sinó que requereix una maduresa humana, una formació tècnica i una forta vivència personal de fe. Entre els trets que han de caracteritzar l'animador, cal destacar: que sigui algú que estimi profundament els joves i que, per tant, confiï en ells; educador proper i atent, testimoni de la fe de la comunitat eclesial; animador del grup i enviat de la comunitat⁹.

Ser animador de pastoral de joventut no és una vocació fàcil o immediatament realitzable, sinó que requereix una maduresa humana, una formació tècnica i una forta vivència personal de fe.

8. *Ibidem*, pg.9-10.

9. *Orientacions sobre la Pastoral de Joventut*, Conferència Episcopal Espanyola, 1991, núm. 45-46.

L'animador ha d'estimar la vida, ha de ser conscient de la seva vida interior, ha d'estar en procés de constant conversió i que visqui la fe en comunitat. Un bon animador ha de ser conscient que només és un instrument, ha d'acollir el grup, donar confiança, fer propostes i acompanyar als joves, ser observador, escoltar a tothom, respectar i valorar a cadascun dels membres del grup, estar atent a les necessitats i comprendre les inquietuds i problemes de cadascun d'ells, ser sincer i realista, estimular sempre...

Així, l'animador cristià actua i investiga, és coordinador de les experiències dels joves del grup. L'animador ha de ser autèntic, és a dir, congruent amb les seves idees. També ha de ser competent per enfrontar-se a situacions conflictives, i creatiu i actuar amb estil per descobrir nous plantejaments i aplicar les fórmules de manera creativa.

5. El grup de joves i el seu dinamisme

El grup de joves ha de ser un espai educatiu i evangelitzador. Per això ha de basar-se en unes normes mínimes de funcionament i en unes relacions afectives recíproques mínimes. Cal també que hi hagin uns valors comuns que siguin apreciats pel grup, per tal que es pugui configurar un sentit de participació de cada jove membre del grup, un sentiment de pertinença. Aquests valors comuns seria bo que es poguessin

posar en pràctica mitjançant activitats comunes, ja que moltes vegades cohesionen més el grup una activitat conjunta que una sessió.

En aquest sentit, l'animador ha de potenciar certes funcions que afavoreixin la vida del grup, basades en: la comunicació, la coresponsabilitat, la motivació i l'aproximació a la realitat.

6. La pastoral de joves

Un gran nombre de joves al nostre país viuen lluny de l'Església i del contacte amb l'Evangelí, dels qui sofreixen per un motiu o altre i han perdut l'esperança en el futur i la il·lusió per viure, o estan subjectes a ideologies materialistes de consum i d'insolidària competitivitat.

En l'acció pastoral, la multiplicació de les iniciatives teòriques i una certa divergència respecte als plantejaments concrets, la falta de metes clares i d'itineraris comprovats, la improvisació i la consegüent discontinuïtat, l'absència de sosteniment i de compromís de la comunitat; tot això origina, en molts casos, una pastoral ocasional i d'iniciatives disperses que dificulta una labor continuada i orgànica¹⁰.

La finalitat de la pastoral de joves és ajudar que l'acció de la pastoral de joves sigui més completa, definida i coordinada. Es tracta de tenir en compte tots els aspectes de la vida dels joves: educació, cultura, experiència social, el compro-

mís eclesial... Fer present l'Evangelí en tots els ambients: els allunyats i els propers, els marginats i els integrats, els de la ciutat i els del camp, els estudiants i els treballadors.

El projecte pastoral pretén ser un instrument que ajudi a realitzar una pastoral més organitzada, segons els plans diocesans de pastoral, per a una acció evangelitzadora més eficaç. Acció pastoral que ha de partir de la realitat dels joves en el context de la situació actual de la societat i de l'Església; presentar la proposta d'establir l'itinerari formatiu i la metodologia adequada per a facilitar el procés educatiu en la direcció apuntada. En fi, indicar la importància dels animadors, de llur formació i de llur corresponsabilitat en la missió eclesial¹¹.

Els destinataris primers d'aquestes orientacions són els mateixos joves. Els joves cristians han de ser els protagonistes de primera línia de l'evangelització dels joves.

Entenem per pastoral de joventut tota aquella presència i tot un conjunt d'accions a través de les quals l'Església ajuda els joves a preguntar-se i a descobrir el sentit de la seva vida, a descobrir i a assimilar la dignitat i exigències de ser cristians, els proposa les diverses possibilitats de viure la vocació cristiana a l'Església i a la societat, i els anima i acompanya en llur compromís per a la construcció del Regne.

Per això, és necessari articular totes les accions de la comunitat cristiana en un procés d'acompanyament que garanteixi la formació integral del jove, la seva conversió constant i el desenvolupament harmònic i coherent de les seves relacions amb els altres, amb el món i amb Déu, en coherència amb la fe cristiana.

La pastoral de joventut té una clara dimensió educativa que comporta una atenció especial al creixement personal i harmònic de totes les potencialitats que el jove porta dins seu (raó, afectivitat, desig d'absolut) una atenció a la seva dimensió social, cultivant actituds de solidaritat i de diàleg i estimulant un compromís per la justícia i per una societat humana¹².

La pastoral de joventut admet formes molt diverses, però les grans línies mestres haurien de regir-se per:

- (a) Presència de l'Església, en especial dels joves cristians, en els ambients juvenils
- (b) Protagonisme i corresponsabilitat dels joves en l'Església-comunió
- (c) Opció preferencial pels pobres
- (d) Una espiritualitat que integri la fe i la vida
- (e) Coordinació i articulació de la pastoral amb joves

---

11. *Ibidem*, núm. 7-10.

12. *Orientacions sobre la Pastoral de Joventut*, Conferència Episcopal Espanyola, 1991, núm. 14-16.

A més, el projecte de pastoral de joventut haurà d'articular i coordinar les aportacions específiques i complementàries de la família, el col·legi, la parròquia, les associacions i els moviments¹³.

Reflexió teològico-pastoral

Ben cert que hi ha a les nostres parròquies alguns joves amb un gran potencial i ben disposats, fermes, que cal vetllar i acompanyar. Els joves més grans són conscients de les seves mancances i veuen que hi ha coses que no funcionen. Segur que tenen molt interès en formar-se.

Però moltes vegades poden sortir desavinences personals i grupals entre els joves, que s'han de refer. També pot ser que existeixin prejudicis i recels.

Hi ha alguns grups, anomenats de "Revisió de Vida", on pot ser que l'Evangeli surti bastant poc. La metodologia acaba en l'experiència de cada un dels qui formen el grup i no es va més enllà.

Lligat amb això, probablement hi hagi una manca de formació, salvant honroses excepcions, dels animadors i consiliaris, tant a nivell teològic com bíblic. Cal formar bé els agents de pastoral. Per això, és molt convenient fer a les parròquies el Curs Bàsic de Pastoral del CEP. I, sobretot, que s'hi apuntin joves.

Durant els últims anys, en els joves de les parròquies s'ha potenciat tant el "fer", que s'ha oblidat el "ser". Així, la pràctica de missa dominical és poca. Pocs joves vénen habitualment a l'eucaristia; i la majoria no vénen mai, ni ho veuen com quelcom necessari per a un cristià.

Es poden fer moltes activitats, però normalment les fan sempre els mateixos, no hi ha aportació de gent nova.

1. Actuacions generals

Vista la realitat, proposo tres línies d'actuació general que, transversalment, han de regir les actuacions més concretes que es prenguin en la pastoral de joves:

- Unitat
- Eclesialitat
- Espiritualitat

Unitat no vol dir uniformitat. S'han de refer les relacions trenca-des o, en tot cas, sanejar-les de manera que no siguin motiu de controvèrsia o recel.

Els grups de revisió de vida són instruments, mitjans, no fins en si mateixos. No tot acaba en el grup. Tots formem part d'un element comú més gran, que és la parròquia.

Engrandint aquest cercle, hem de ser conscients de la nostra diocesaneïtat i viure-la, sabent que hi ha un projecte comú de l'Església local, i que el bisbe és el responsable últim de tota pastoral.

S'han de tenir presents àmbits una mica oblidats com seria l'arxiprestal, essent conscients que la nostra característica de parròquia ha de possibilitar també l'empar dels joves d'altres parròquies, pel que fa a la formació, l'acompanyament etc. sense que això signifiqui deslligar-los de la seva comunitat.

Cal donar un gir a la visió hiper-crítica de l'Església que tenen els joves (i alguns no tan joves), que només es fixa en uns elements i oblidat altres. Sense conformar-nos amb allò que no està bé, hem de passar de la visió de la institució a la de la família. Cal deixar llenguatges feridors que esquincen l'Església, contraposant la jerarquia (els dolents) amb la base (que sol coincidir amb qui parla i que són, curiosament, sempre els bons).

Refermar la nostra fe, enfortir la nostra pregària i l'estil de viure quotidià com a cristià és el primer per tal de donar, després, un testimoni de vida coherent. Cal, doncs, reprendre la idea que no som nosaltres els qui fem les coses, sinó que és l'Esperit Sant el qui alena i impulsa la seva Església a fer-se present al món, presència que és una conseqüència i no un punt de partença.

2. Actuacions concretes

Cal potenciar una espècie de coordinadora de joves, impulsant la figura del Responsable de joves i definint bé el seu rol, per tal que sigui efectiu.

Cal proposar un calendari clar i consensuat, que quedi clar i que sigui igual per a tots els grups, prio-

ritzant aquelles trobades que, al llarg de l'any, tinguin més valor, atès que moltes vegades ens trobarem amb activitats solapades, encara que un objectiu d'aquest calendari seria que això es donés al mínim.

S'ha de donar un criteri general de prioritització: les trobades diocesanes passen al davant de qualsevol altra. Les activitats parroquials (o en les que la parròquia s'hi faci present, arxiprestalment o de zona) ja siguin, específicament, de joventut o d'altres àmbits, han de tenir preferència sobre les d'un grup en particular.

Cal vetllar que tothom estigui informat de les activitats i decisions que es prenguin. Els responsables de cada grup tenen aquí una tasca a fer i el grup ha d'ajudar-los. Seria bo crear la figura d'un segon responsable perquè no es carregui tot sobre una sola persona.

El correu electrònic és un bon ajut; tenir una xarxa d'e-mail revisada i actualitzada és un bon sistema per a mantenir-se informat, però s'ha de vetllar perquè no se'n faci un ús particular.

Cal potenciar les trobades conjuntes, tan intraparroquials, com interparroquials i arxiprestals, perquè són motiu d'agermanament. S'hauria d'anar revisant, però, cada activitat i valorant la necessitat de fer-la segons l'interès que susciti.

Evidentment, cal valorar i potenciar en els joves l'Eucaristia dominical; potser celebrant una eucaristia especialment de joves.

S'ha de presentar una oferta de línia pastoral, seguint les directrius del bisbat pel que fa a edats i ofertes. Tot recordant que la voluntat dels bisbes de Catalunya és l'Acció Catòlica, pensem que seria bo presentar i potenciar moviments com l'MCJ (*Moviment Cristià de Joves*), el MUEC, la JOC, la JARC, el MIJAC...

A més, ja que molts dels nostres joves són universitaris, es podrien fer sessions informatives sobre el SAFOR i la pastoral universitària. Atès que, de ben segur, és una necessitat i una demanda dels mateixos joves, seria bo organitzar també sessions de formació, de caràcter general, teològic, bíblic, litúrgic, musical...

Una proposta per tal d'afavorir una certa unitat entre grups, almenys d'adolescents, seria marcar una periodicitat comuna. Per exemple: un mes repartit en quatre sessions de pregària, estudi d'evangeli, cercle d'estudis i revisió de vida. També es podria proposar fer les sessions de pregària i formació conjuntes tots els grups, si podem marcar un calendari més o menys igual.

També es podrien fer vetlles de pregària amb els joves, com en algunes parròquies ja fan, a l'estil de Taizé, obertes a tothom. També es podrien fer sessions de videofòrum comunes, sobre algun tema al llarg de l'any, o potser als temps forts.

Però, sens dubte, seria bo fer un calendari de les activitats que es fan en les altres parròquies veïnes, especialment de l'arxiprestat, per tal de no duplicar coses, sinó de sumar

esforços i oferir un ampli ventall d'activitats, segons l'estil i el temps de cada jove.

Certament, sembla que hi ha una manca de recessos organitzats per a joves o d'implicació dels joves als que ja organitza la parròquia. Cal vetllar per aquesta vessant que no és la més fàcil d'organitzar des dels grups.

Una altra línia pastoral, és l'acompanyament personal, la proximitat d'un que fa camí amb tu però va unes passes endavant. Descobrir acompanyants que facin aquesta tasca i vetllar alhora perquè siguin acompanyats. A aquests joves més formats cal orientar-los a algun recés més formal, dels que les delegacions de joventut ofereixen, per tal que aprofundeixin en el camí de seguiment del Crist.

No obstant això, cal també proposar als joves, alhora que es formen o creixen en la fe, de créixer en el compromís. Un compromís que passa per diferents formes de col·laboració amb la parròquia (catequesi, Càritas, monitors...) accions de voluntariat, de seriositat en el manteniment econòmic de l'Església, d'austeritat de vida, de treball en el poble i en la societat des del ser cristià, etc.

Per últim, cal que hi hagi la consciència que no són etapes sinó un camí continu de creixement en la fe que no s'atura mai. L'objectiu és esdevenir cristians adults en la fe, militants. I la fita a assolir: *Sigueu sants com ho és el vostre Pare del cel!*

Déu dorm a la nit?

MN. CARLES MUÑIZ, Delegat de Joventut del bisbat de Sant Feliu de Llobregat.

Tantes i tantes vegades ens hem preguntat sobre quin és el millor medi on parlar als joves de Déu. Són innombrables les experiències d'equips de pastoral, de grups de catequistes, d'animadors, de caps i de monitors, que en la recerca d'una adequada iniciativa i impuls pastoral amb adolescents i joves, hem caigut en la trampa de voler modificar a la persona adolescent i jove perquè pugui rebre una paraula sobre Déu; oblidant-nos que només la trobada amb Déu, l'amor de Déu, ens fa homes i dones nous, i per tant, transformats.

Només la trobada amb Déu, l'amor de Déu, ens fa homes i dones nous, i per tant, transformats.

Quantes vegades, encara que sigui inconscientment, el nostre prejudici sobre l'estètica o la vida de l'adolescent i el jove ens han fet minvar l'entusiasme de la nostra proposta pastoral. No hem d'oblidar que Déu s'estima al jove vestit amb americana, i a qui porta "rastes", a qui va al TNC i a qui va al concert de Mago de Oz, a qui... i jo, i nosaltres, com a agents de pastoral,

estem cridats també a estimar-nos aquests joves, com Jesús ens ensenya.

Sentim-nos urgits a pregar, a pensar, a discernir sobre el moment i el lloc on oferir al jove el rostre de Déu. Les diòcesis, les parròquies i els arxiprestats, l'acció catòlica, les congregacions religioses i les escoles cristianes, i els moviments, hem de cercar moments institucionals, objectivables, on tenim com a objectiu la trobada del jove amb Déu: programem-la, dotem-la de recursos, d'itinerari, de celebració,... i convidem i ensenyaem a portar aquesta experiència a la vida quotidiana del jove: als estudis, a la família, al treball, a l'oci, a la relació de parella, als amics, a l'afectivitat, a la parròquia, a l'esport, als compromisos, ..., sabent que res de tot això és estrany per a Déu, i que allà, en el dia a dia, podran respondre a la crida que Déu els fa.

I per això Déu no dorm, ni pot dormir, a la nit. Perquè ens espera amb els braços oberts, perquè vetlla per nosaltres, perquè camina davant nostre, perquè ens renta els peus, perquè ens para la taula, perquè se'ns dona com a aliment, perquè vol ser llum, perquè és el camí de la felicitat, perquè és el model de l'entrega,... perquè ens ESTIMA.

Déu no dorm, ni pot dormir, a la nit. Perquè ens espera amb els braços oberts, perquè vetlla per nosaltres.

Relacionem la nit amb moltes experiències negatives pels nostres joves. Dic negatives, en el sentit que no ajuden al creixement com a persona d'aquest jove, que l'autodestruïen, que enfosqueixen el seu horitzó, que endureixen el seu cor, que el porten a una doble vida, sense ser satisfactòria cap d'elles. Però si aixequem la mirada i fem un exercici de sinceritat sabem que això no és del tot cert. També a plena llum del dia ens apartem i ens oblidem de Déu. Aleshores no posem excuses, i que ens alegri i ens encoratgi saber que Déu fa fructificar les llavors de dia i de nit.

Tot això pot ser també una provocació per a nosaltres agents de pastoral en la recerca de transformar aquestes realitats dels joves, perquè esdevinguin llocs humanitzats: els locals d'oci, els esports, els centres d'estudis,... l'emancipació, la sexualitat, el món del treball, l'accés a l'habitatge,...

A la nostra Església van sorgint iniciatives en aquest sentit de fer present la pastoral també a la nit, de fer possible la trobada amb Jesús en l'Església sota la mirada de la lluna. A casa nostra l'Estació d'Enllaç de la diòcesi de Barcelona ([\[www.delejovebcn.com/images/stories/logos/pede.pdf\]\(http://www.delejovebcn.com/images/stories/logos/pede.pdf\)\) i més recentment de Lleida \(<http://dpjlleida.blogspot.com/p/estacio-denllac.html>\); el Casal Loiola de Barcelona \(<http://www.facebook.com/group.php?gid=64391345320&ref=ts>\); el MCEC amb les seves propostes per a adolescents i joves al Matxembrat \(\[www.peretarres.org/matxembat\]\(http://www.peretarres.org/matxembat\)\); i la JOC \(\[www.treballadors.org/joc\]\(http://www.treballadors.org/joc\)\) amb la seva campanya anual "No si guem tontos. Oci actiu en col·lectiu".](http://</p></div><div data-bbox=)

Algunes cites per si voleu regalar-vos una estona de pregària i reflexió personal o comunitària:

"A la mateixa contrada hi havia uns pastors que vivien al ras i de nit es rellevaven per guardar el seu ramat. Un àngel del Senyor se'ls va aparèixer, i la glòria del Senyor els envoltà de llum. Ells es van espantar molt. Però l'àngel els digué: No tingueu por. Us anuncio una bona nova que portarà a tot el poble una gran alegria: avui, a la ciutat de David, us ha nascut el Salvador, que és el Messies, el Senyor". (Lc 2, 8 - 12)

"Quan acabà de parlar, digué a Simó:

- Tira llac endins i caleu les xarxes.

Simó li respongué:

- Mestre, ens hi hem escarrassat tota la nit i no hem agafat res; però, ja que tu ho dius, calaré les xarxes.

Ho feren així, i van arrebregar tant i tant de peix que les xarxes se'ls esquinçaven. Llavors van fer senyal als companys de l'altra barca que vinguessin a ajudar-los. Ells hi anaren,

i ompliren tant les dues barques que quasi s'enfonsaven.

(...) Jesús digué a Simó:

- No tinguis por. D'ara endavant seràs pescador d'homes.

Els tornaren les barques a terra, ho deixaren tot i el van seguir” (Lc 5, 4 – 11).

“Per aquells dies, Jesús se n'anà a la muntanya a pregar, i va passar tota la nit pregant a Déu” (Lc 6, 12).

“Hi havia un dels fariseus que es deia Nicodem. Era un dirigent dels jueus. Aquest home va anar de nit a trobar Jesús i li digué:

- Rabí, sabem que ets un mestre enviat per Déu, perquè ningú no podria fer aquests senyals prodigiosos que tu fas si Déu no estigués amb ell.

Jesús li respongué:

- T'ho ben asseguro: ningú no pot veure el Regne de Déu si no neix de dalt” (Jn 3, 1-3).

“El diumenge, Maria Magdalena se'n va anar al sepulcre de bon matí, quan encara era fosc, i veié que la pedra havia estat treta de l'entrada del sepulcre. (...). Maria Magdalena va anar a trobar els deixebles i els anunciava: “He vist el Senyor” (Jn 20 1 – 18).

Els joves no són pitjors que els d'abans. Començar a treballar en la pastoral juvenil amb la idea que els joves avui dia són més difícils o pitjors que fa uns quants anys, penso que és un enfocament equivocat. **Lluís Plana**

Els joves tenen una vida i la nostra feina és com, en la seva vida, hi anem posant pautes de Déu, com se senten acompanyats per Déu, per l'Església... nosaltres tenim uns mitjans limitats i no arribem a tot això. El món va més ràpid que el que nosaltres som capaços d'anar actualitzant. **Carles Muñoz**

El gran repte és el tema d'animadors de joves i com apassionem a tots els estaments de l'Església perquè això s'esdevingui des dels nostres bisbes, des dels nostres rectors, etc. amb aquesta clau: el que ens mou és una passió per Crist. **Marisa Jiménez**

El jove si vol fer un procés cristià no és només el que surt d'ell sinó el que troba. No té sentit fer una anàlisi del jove com a jove. L'anàlisi del jove l'hem de fer veient i analitzant el seu entorn eclesial i social. I l'entorn eclesial ha canviat molt, també. **Toni Roman**

El jove pensa que la seva «catedral» és la nit i els hem de deixar estar. Amb aquest nou paradigma a l'Església encara estem en fase de xoc. **Marisa Jiménez**

Opcions fonamentals que ha de tenir la pastoral juvenil. Trets característics de la joventut d'avui. “Germans, què hem de fer?” (Fets 2,37)

MARISA JIMÉNEZ, Directora del SJ i Delegada de Joventut de Tarragona.

Ens trobem en plena preparació de la propera JMJ 2011 Madrid. Una ocasió per una nova embranzida en la pastoral amb joves. Fins a quin punt? El Papa ens diu que l'evangelització dels joves passa necessàriament per una implicació global de l'Església diocesana. Aquest esdeveniment és una oportunitat per a revisar com estem sortint a l'encontre dels joves i els oferim el seguiment del Crist.

Davant els reptes d'impulsar la pastoral de joves a parròquies, moviments i congregacions religioses, en un marc on constatem que el món del jove canvia a una velocitat de vertigen, cal revisar aspectes importants del procés de transmissió de la fe així com de la pastoral juvenil.

Una constatació, el present i futur de la pastoral amb joves passa per l'experiència de comunió eclesial dels agents de pastoral.

Les noves generacions nascudes en un context postmodern ja no s'identifiquen amb els ambients d'inconformisme, crítica, i qüestionament existencial de la vida que va marcar els animadors que van dissenyar uns plans de pastoral que avui

dia ens obliga a imaginar altres metodologies per l'anunci de la fe per adequar-se a la situació actual i a la realitat que viu el jove del segle XXI. Estem davant d'una generació emocional que demana una pastoral que emocionï. Una generació que demana autonomia i també en la construcció de projectes i de realitats a l'Església però que necessita una comunitat referent que els aculli. Una generació que viu en una cultura positiva i demana una pastoral positiva. Una generació proactiva que demana una pastoral moguda, activa i interactiva. Mediàtica que demana pantalles, música, colors i imatges. Una generació sense complexos demana una pastoral directa, una generació sociable que demana una pastoral expressiva, empàtica, comunicativa, pertinençial... també una generació transcendent que s'ha perdut en la simbologia i demana una pastoral simbòlica.

Però és veritat que les novetats, no sorgeixen del no res, ni en l'àmbit social, ni polític, ni econòmic, cultural o educatiu, ni tampoc en l'àmbit religiós. Sinó que tenen el seu origen en allò que ja existia i funcionava. En clau pastoral podríem parlar d'una actualització de la tra-

dició, d'allò que és vell o està desfasat. Caldrà veure la nova situació que s'ha anat generant a conseqüència de la influència ambiental, cultural i comportamental d'aquests joves que viuen en clau de postmodernitat.

No siguem dels que ens plantejem la pastoral pels joves però sense els joves. Cal conèixer per estimar i només estimant l'altre pot plantejar-se que el fa feliç i obrir-se al transcendent.

*No siguem dels
que ens plantejem
la pastoral pels
joves però sense
els joves.*

Cal que prenguem consciència que és una tasca de tota la comunitat eclesial. La qüestió fonamental no està tant en projectes i processos pastorals, com en una comunitat cristiana, capaç de suscitar una trobada personal i profunda amb Jesucrist. Encara que després, dins de cada comunitat, siguin unes persones concretes les que estiguin en contacte directe amb els joves, cal que sigui tota la comunitat la que pregui, pensi, programi i acompanyi els seus processos. És un moment més de reflexió dels pastors que de propostes a les "ovelles".

Una primera qüestió a reflexionar: Tenim consciència que la missió d'evangelitzar els joves és de tots? O només del mossèn i dels catequis-

tes? És la parròquia un lloc acollidor i de referència pels joves? Els oferim testimonis propers que parlin el seu llenguatge? Cuidem la formació i acompanyament dels qui es dediquen directament als joves? En quines coses hauriem de canviar més la comunitat per evangelitzar els joves?

Constatem una manca de joves a les nostres parròquies. Si que tenim nens i adolescents (a les comunions i confirmacions) però no se'ns queden... Tenim escoles confessionals, i matrimonis cristians... però ens manquen joves a les celebracions del diumenge. I als grups de joves... amb plantejaments vitals ben allunyats de l'Església...

Estem trencant amb el procés de llarga durada i de marcat accent catequètic-evangelitzador... per arribar a processos de contingut fluid que privilegien sobretot l'experiència religiosa, la trobada amb Jesús com a proposta vital. Però a l'hora necessitem realitats on el jove pugui viure com a tal el seu projecte, necessitem grups referencials pels nostres joves.

Venim d'una pastoral on les etapes d'iniciació eren molt importants, l'etapa de presa de les opcions personals. Amb un gran contingut doctrinal elevat. Però tots sabem què ens costa plantejar processos a llarg termini. Inclús la idea de "procés" ha de ser rellegida. Caldrà definir processos on passar de l'experiència a la vivència comunitària de la fe.

Cal un nou plantejament? Perquè tants joves que participen del procés de confirmació no en queden?

Com és que ho repetim any rere any sense buscar nous camins? Els parlem de Jesús en un llenguatge que ells puguin entendre i com a centre de tot? Tenim manca d'acompanyants i els que acompanyen són vocacionats als joves, els formem?

En un món canviant, la proposta de fe en el nostre temps planteja molts interrogants i també inquietuts. El paisatge socio-religiós ha canviat molt. I continua canviant.

La pregunta, però, és la mateixa en tots els contextos socials al llarg de la història: Com desvetllar la fe en els joves? Com aprendre la novetat a què ens enfrontem? **Marc de reflexió pastoral:** CPT, document Mirada Nova, carta dels bisbes de Québec: “*proposar avui la fe als joves, una força per viure*” (ressalta una cultura marcada pels mitjans de comunicació, una cultura marcada pel pluralisme, una cultura que valora l'autonomia de les persones, una cultura democràtica que valora la participació i el debat i una cultura pragmàtica, crítica i marcada per la ciència i la tècnica). Les mentalitats s'han secularitzat, la pluralitat, la globalització, la memòria cristiana s'ha pulveritzat, la pràctica religiosa continua flaquejant.

Per alguns la fe ha esdevingut una opció personal, que es manté en secret íntim de la consciència. Ens fa por la paraula evangelització, la confonem amb conversió, ens hem cregut que els homes del s.XXI no necessiten Déu i que la fe es només de la vida privada.

Convé una mirada positiva, acollidora, esperançada i afectuosa als

joves d'avui; una actitud que faciliti la comunicació i el diàleg. Convé una aptitud de sempre i a tota arreu, sortir de nosaltres (un cop més!) per aprendre els llenguatges juvenils que ens permetin presentar la persona de Jesucrist d'una forma entenedora per a ells. Convé una nova mirada que ens ajudi a veure el temps de gràcia, per les nostres comunitats parroquials cal que l'Esperit ens transformi per esdevenir sal i llum perquè tot el que cerqui pugui trobar.

Per alguns la fe ha esdevingut una opció personal, que es manté en secret íntim de la consciència. Ens fa por la paraula evangelització la confonem amb conversió, ens hem cregut que els homes del s. XXI no necessiten Déu.

Però, on són els joves? En una societat consumista i que té una alta proporció d'oci nocturn com a centre de la seva activitat de lleure. Una societat on es contraposen valors entre generacions i on es viu un fort individualisme tant a nivell personal com del conjunt de la societat, esà generant una joventut desorientada.

Una societat indiferent respecte de les institucions i a la política formal, encara que interessada per les causes solidàries i humanitàries. Però en pocs casos els seus sentiments es tradueixen en una pràctica associativa, i l'associacionisme es concentra en entitats esportives. Constatem que els joves es mobilitzen puntualment, però que mantenen la seva independència material de les famílies pel que fa a la residència i als ingressos. Amb un concepte familiar en crisi no s'ha sabut transmetre valors clars als joves, es deixa en mans d'altres, com l'escola, el resoldre el que la família no pot.

Una cultura líquida, on tot és mòvil, flexible, canviant. Els esquemes que teníem per entendre el món se'n desmoronen i sobretot descobrim que esdevenen difícilment comprensibles pels joves. La racionalitat moderna, la vida com a projecte, adreçada per la persona, centrada en un valor, ordenada i orientada cap a ell. A aquesta mentalitat moderna li corresponia un model de procés lineal.

A la racionalitat postmoderna, no li serveix aquest tipus de procés, la unitat de la persona és una conquesta. La racionalitat intel·lectual s'ha demostrat incapaç de donar sentit a la vida i donar-li unitat. Allò que convenç no és allò lògic sinó allò significatiu, allò afectiu i vivencial.

Davant d'aquestes constatacions hem de tenir clar que els joves han de ser evangelitzats i iniciats a ser subjectes actius de l'evangelització, artífexs de la renovació social i no simplement considerar-los objectes

de la sol·licitud de l'Església. Al jove també se li ha de fer reflexionar sobre el fet que ha de partir de la seva realitat i de la vida i que ha de desvetllar i crear en els joves una consciència oberta, crítica i compromesa. Aquí serà clau la figura de l'acompanyament perquè el jove esdevingui protagonista de la seva pròpia vida i esdevingui testimoni del Jesucrist.

Necessitat de comunicació amb aquesta generació. Els nostres joves són una generació que han nascut en un món absolutament diferent del nostre, ni millor ni pitjor, però radicalment diferent. Cal aprofundir en aquest premissa per aconseguir comprendre'ls.

Alguns trets per ajudar a entendre aquesta generació:

GENERACIÓ X (1960 – 1985)	GENERACIÓ EINSTEIN (1988-Actualitat)
Negativitat	Optimisme
Depressió econòmica	Creixement, estructuració i prosperitat
Buit econòmic	Ideals tradicionals
Sorgiment de les marques	Marques omnipresents
Relativistes	Seriosos
Cap futur	Bon futur
La personalitat és un concepte	La personalitat i quelcom real
La identitat equival a pertànyer a un grup	La identitat és ser sincer amb un mateix

Si fem referència a l'*Informe Fundació Santa Maria* sobre joves publicat el novembre 2010 podrem extreure algunes conclusions. Des de l'últim informe 2005, en quant a la definició religiosa, un 53% dels joves es declara catòlic, un percentatge que ha augmentat 4 punts. De com veuen l'Església, un 20% es mostren d'acord amb la jerarquia eclesial. Una mica més del 50% sosté que es pot creure en Déu sense l'Església, la mateixa que creu que és potser part d'ella sense seguir les seves directrius. Han millorat les visions positives. Un 40% dels enquestats afirma que les seves normes ajuden als homes a viure més moralment, i un 45% diu que els ofereix una llar espiritual i religiosa. 13 punts més que al 2005.

La situació reflecteix, segons l'informe, el tipus de vida i els valors dominants avui, on el centre és la immediatesa i allò empíric. L'assistència a classe de religió ha tingut un lleuger descens respecte al 2005, però la seva valoració no és pitjor. El més important per a ells, diuen, que és la família i els amics. Valoren tot el que és afectiu, les relacions personals i els testimonis propers que parlen un llenguatge que entenen. A nivell relacional són persones connectades, sempre en xarxa, que tenen a l'abast les oportunitats que ofereixen internet o d'altres mitjans. Respecte a la seva relació amb la fe i l'Església, veiem que encara són molts els joves que van a la catequesi de preparació per a la Confirmació. I també veiem que la majoria, quasibé tots, acaben el seu contacte amb l'Església amb la celebració d'aquest sagrament. Allò que han viscut no els

ha tocat el cor, i senten l'Església llunyana, apartada del seus interessos.

Intuïcions pastorals quan parlen en clau juvenil:

- Importància de la vida fraterna del grup i comunitària (església en un moment tan individualista pot esdevenir seguretat i caliu). Lloc de trobada i acollida càlida, on vivim la litúrgia, i la iniciació als sagraments. Una vida fraterna que provoca experiències vitals significatives, una comunitat vital i afectiva i no només funcional o de projecte. Sense comunitat, no hi ha procés evangelitzador que s'aguanti. La comunitat és la que suscita i acompanya el procés dels joves.
- Ajudar a descobrir la vida interior del jove, d'on brotllen els nous valors evangèlics. Posar als joves davant del Senyor. Trobem un gran dèficit en l'experiència "orant" dels adolescents i joves, cal educar el silenci per escoltar una paraula diferent de la seva.
- Una pastoral kerigmàtica, explícitament evangelitzadora i anunciadora del Regne. Estimar la capacitat del jove de preguntar-se per qui sóc jo, ajudar-lo a fer la descoberta del seu interior, itinerari i procés que ha de ser acompanyat, tot ajudant-lo a consolidar la seva identitat cristiana.
- Un estil de vida en clau de formació. No només una forma-

- ció intel·lectual. Inclou la promoció dels nous llenguatges i símbols, inculturació que li dona identitat en el seu context cultural. Ens porten a recuperar també el que és corporal com aspecte comunicatiu, el que és lúdic-festiu com constructor de grup i d'identitat, el que és creatiu, com realitzador de somnis, cap a la transcendència, per rellegir l'evangeli.
- Cal escoltar bé el seu llenguatge, música, nit, moda, cine, estètiques... per comprendre la seva realitat. I per ajudar a acompanyar el projecte de Déu en aquest context que ha de ser anunciat.
  - Potenciant el sensorial, narratiu, dinàmic, emotiu i sensorial. Recuperar la capacitat de narració. En clau evangèlica, utilitzar les paràboles serà imprescindible amb joves.
  - Acompanyament als joves en el seu procés de construcció d'identitat. Personalització de la fe i del seu procés. Significativitat del testimoniatge i l'experiència. Cal ajudar el jove a posar-lo en clau d'escolta i recerca del projecte singular que Déu ofereix sobre la seva vida.
  - Una vida pels altres, fer-los descobrir el compromís: els pobres, l'evangelització, la vida a l'Església. De les experiències al compromís que porta a la vivència de la fe.
  - Un agent de pastoral és un tresor. Cal cuidar-lo, i educar la seva mirada sobre cada jove perquè el jove esdevingui per ell temple de Déu, on Déu sembla les bones llavors. Qui estima els joves sempre convoca amb esperança, delicadesa i humilitat, sembla sense esperar collita, i esperant el temps necessari.
  - Una pastoral de joves és vocacional. Cada cop més ens trobem amb processos marcats per l'u a u, per l'individu, que cal acompanyar i on la interioritat de la persona esdevé un terreny sagrat que cal saber treballar. Esdevé clau el testimoni i la figura de l'agent de pastoral. Caldrà plantejar-nos la interioritat com a nou espai per connectar amb el jove. Per on el jove comença a creuar "llindars", per arribar al silenci, a espais de pregària, de meditació, de contemplació... per després plantejar-se propostes i accions. Hem de ser grans coneixedors del món interior del jove. Dels seus sentiments, de les emocions, de les intuïcions...
  - Com ens mostrem emocionalment amb ells és molt important, ja que la porta d'entrada és l'afectiu, busquen ser estimats i reconeguts. Els nostres joves no esperen de nosaltres raonaments teòrics sino que els convoquem a espais i projectes on se sàpiguen estimats gratuïtament.
  - La majoria dels joves no tenen relació amb un prevere, fins i tot

amb les nostres relacions pastorals. Caldrà reflexionar sobre com acompanyar aquesta realitat.

- Enfortir la pertinença comunitària i eclesial. El problema fonamental de la pastoral no rau en els projectes i processos pastorals de l'evangelització i de l'educació en la fe, sinó en el subjecte capaç de suscitar una recerca personalitzada, i el subjecte no és altre que la comunitat cristiana.
- Cal impulsar l'organització i el treball en xarxa. En comunió eclesial, sumant energies i accions, aprenent a coordinar-nos, a programar junts, a viure la comunió en la missió.
- Interrelació dels joves i els pobres. Els valors de la solidaritat i el servei cal que siguin acompanyats perquè no esdevinguin només un servei, sinó testimonial. Vida de voluntariat. Junta-ment amb la vida interior la descoberta d'una gratuïtat. La descoberta de fer el bé.
- Cal entrar en una nova lògica "missionera", per la nova evangelització, que es planteja en tot moment suscitar l'experiència de Déu. Dinamitzar realitats on el jove que va fent procés troba la seva vocació-missió, a la parròquia, en projectes solidaris i voluntaris... vinculant la seva realitat de grup o unitat a

una tasca gestionada per ells amb les realitats ja existents.

- Treballar una reflexió al voltant del tema de la simbologia amb joves. I aquí ens cal fer una reflexió sobre els nous llenguatges. Ex. Taizé, la creu de les JMJ... Potenciar els moments celebratius, trobades multitudinàries i festives, on el cant, música, signes i símbols religiosos, recreen un ambient al qual fàcilment s'enganxa la sensibilitat i el talent festiu dels joves. Web, blog, facebook, com eines per connectar-nos, dedicar-hi temps.

Com ens imaginem la parròquia, l'escola, el moviment, el mes de setembre? Després que molts joves hagin tornat d'experiències eclesials vitals de l'estiu? Què els hi proposarem? Cal donar forma a la proposta?

No pensem que nosaltres no hi podem fer res! Perquè podem fer i molt. No es tracta que tots ara ens posem a portar grups, però cal trobar les persones perquè cal renovar la nostra fe i la nostra vida comunitària. Aquests nombrosos interrogants pretenen encetar una reflexió personal i comunitària. No hi ha solucions ni fórmules màgiques, però sí que hi ha actituds que poden ajudar-nos a sortir amb entusiasme a trobar-nos amb el jove i oferir-li el seguiment de Jesús, viscut en comunitat, com una proposta amb sentit per a la seva vida.

Penso que el jove fins ara tenia la transmissió de l'escola, de la família, de la parròquia. Tota aquesta transmissió s'ha trencat i ara li arriba una visió de Déu molt jerarquitzada i institucional, i aquest tipus de Déu ell no el necessita i com que no el necessita, no el busca. Quan tu ets capaç d'arribar al jove a poder interioritzar la seva fe en aquesta idea i li dius que el Déu real no és aquest sinó que el Déu real t'estima, que t'accepta, ja és un altre procés. **Francesc Figueras**

La nostra generació era de l'acció i ens van ensenyar a ser contemplatius. I ara, potser sí que molts dels joves són més individualistes però quan els plantejes una experiència comunitària els fascina. Per tant, la nostra acció pastoral ha de passar també per anar a complementar, anar a facilitar aquestes experiències de les que generacionalment estem mancats. **Carles Muñiz**

A vegades pensem, Jesús no està de moda però és l'únic que està aguantant. **Marisa Jiménez**

El que trobo és que es pot parlar sense complexos, es poden dir les coses sense cap mena de problema, s'hi treballa millor. El que he notat en aquests anys, és que els nois/es que tenim venen perquè volen i es pot començar un procés de fe amb ells. **Jordi Callejón**

Les famílies cristianes tenen molt a dir. S'ha de revaloritzar tant la família cristiana com l'escola religiosa. **Marisa Jiménez**

La pastoral amb joves com a procés de pastoral vocacional. Reflexions al voltant de l'acompanyament de joves

---

LLUÍS PLANA, delegat de Joventut del bisbat d'Urgell.

No ens cansem mai de dir, quan parlem de pastoral amb joves, que tot està inventat. I tot i que subscriu aquest taxativa afirmació, sempre pretenc crear-me un cert regust de falsedat, car hom no vol oblidar mai que existeix quelcom nou sempre, sempre que hi ha una relació personal. És per això que aquest article, més fet d'experiència i quotidianitat que de fórmules i solucions, arrenca amb l'afirmació que en la pastoral amb joves tot està per inventar. I repeteixo, tot estar per inventar perquè la trobada amb un mateix, amb els altres i amb Déu no és expressa-

En la pastoral amb joves tot està per inventar. I repeteixo, tot estar per inventar perquè la trobada amb un mateix, amb els altres i amb Déu no es expressable, no hi ha paraules que puguin donar dimensió a aquest fet.

ble, no hi ha paraules que puguin donar dimensió a aquest fet. Per tant, com poder donar per sabut, inventat i raonat tot allò que no podem comprendre en tant que no podem compartir en expressió?

La pastoral amb joves cal definir-la des de diversos supòsits. Un primer ens remetria a què estem parlant d'una pastoral vocacional. Un segon ens situaria en un procés. Un tercer ens parlaria d'una temporalitat d'actuació. I un quart faria referència als agents pastorals en tant que iniciadors d'aquesta pastoral.

Començaré pel quart supòsit que possiblement no deixaré mai de banda. No hi ha cap jove que vingui i et digui: vull iniciar un procés vocacional, o vull formar part, com a usuari, d'un projecte de pastoral amb joves... El jove és humà i, com a tal, no arriba a aquestes conclusions sense reflexió, anàlisi i treball compartit. Cal una espurna. Una experiència. Un contacte. Sort. L'agent pastoral és la guspira que encén la persona. No hi ha pastoral amb joves, pastoral del tipus que sigui, si no hi ha agents pastorals. Què és un agent pastoral? Algú que desvetlla, inicia i acompanya un procés vocacional en clau jove durant un cert temps. Com

veieu, la definició que dono a l'agent pastoral inclou els altres tres supòsits.

L'agent pastoral és la guspira que encén la persona.

Avui en dia hi ha pocs agents pastorals. No vull dir que n'hi hagin pocs, potser n'hi ha més que mai, però les condicions actuals demanen més persones que formin part d'aquest grup. Quin perfil té un agent de pastoral? Jo diria que ha de tenir algunes d'aquestes característiques: zel pastoral, és a dir, transmissor de l'evangeli, amb fets i paraules, amb vivències i sentiments, passió per estimar i per donar-se. Obert a la senzillesa de les coses, pacient i disponible, amb un somriure i oblidat de la queixa i el "mal rotllo". Coneixedor del món que l'envolta, crític amb la societat i amb les institucions, però disposat a col·laborar per millorar les dues coses. Ha rebut una experiència d'acompanyament, de discerniment vocacional, ha anat descobrint a la seva vida la presència de Jesús en tot allò que l'envolta i viu. Ha fet un camí de fe compartit, en grup, amb d'altres, on ha experimentat l'estimar, la donació, la pregària, la vida. Té consciència d'estar sempre en camí, no sol, sinó que sap que el seu camí de vida és amb d'altres, sempre amb d'altres. Viu l'altre com un regal i sempre creu en la conversió seva i dels altres, perquè l'ésser humà pot créixer i millorar... Algú coneix una persona així? És difícil oi? Fixeu-vos que no he posat com a perfil res que tingui

a veure amb dominis teòrics experimentats o no... Això és fàcil: com preparar una pregària, una dinàmica de grups, un joc, una entrevista, un diàleg vocacional... La formació més "pràctica" no duu enlloc si no hi ha hagut abans un treball personal. L'agent pastoral no neix, es fa.

La formació més "pràctica" no duu en lloc si no hi ha hagut abans un treball personal. L'agent pastoral no neix, es fa.

El primer supòsit, el més inicial, aquell que situa l'àrea de la qual estem parlant, ens diu que la pastoral juvenil s'ha d'emmarcar, necessàriament, en una globalitat de pastoral vocacional. La pastoral de joves, en quan recerca del sentit últim, ens emplaça a un marc vocacional. Tot té sentit si posem la persona com a gran destinatari i acció primera i darrera d'aquesta pastoral. Volem que el noi o la noia vagi descobrint a què se sent cridat i, en darrer terme, a què el crida Déu. L'objectiu vocacional és convertir un objecte passiu desubicat del seu centre d'interès vital, allunyat de les prioritats que com a ésser humà moral pot autoimposar-se, separat d'allò que el crida a la felicitat, indiferent al seu jo, sense una recerca personal de trobada amb ell/ella mateix/a... en una de molt diferent: capaça, amb el seu dis-

cerniment, de sentir-se un instrument de Déu, una obra que Déu en disposa per fer possible el Regne de Déu entre nosaltres. I aquest punt em sembla significatiu, perquè volem un home/dona encarnat en els valors del Regne. Amb una interioritat assumida, forta i plena però que li permet, ensems, ser carn viva enfront de les situacions d'injustícia extrema que pateix la nostra societat. És una persona transformada que guaita per transformar el seu voltant. Aquesta és la veritable pastoral vocacional que pren vida en la pastoral de joves.

El segon supòsit, ens remet a entendre la pastoral de joves com un procés. Aquesta afirmació és molt vital. Pràcticament tot en aquesta vida és viscut de manera processual. En primer lloc, lògicament, la pròpia vida. És el gran procés, tot i que caldria distingir entre creixement i procés. Són conceptes diferents. Créixer és inevitable. És propi de qualsevol component vital. Un cop naixem, segur que creixem, d'una manera o una altra, no hi ha volta de fulla. Som vida perquè creixem. El procés esdevé quelcom més propi i difícil. El procés és una evolució raonada i observada per part del propi subjecte que la pateix. Perquè el creixement sigui processual cal ser-ne conscient d'aquest propi creixement, experimentar-lo i adonar-se que el procés ha arribat a posar en crisi la pròpia persona, els seus fonaments i allò més intern d'ell mateix. Evidentment que aquest procés, que conté etapes, s'inicia amb esglaons que vaig pujant més senzills, per entendre's, no hi ha una etapa d'il·luminació tan radical, sinó que

és gràcies al mateix procés que les petites passes es van acumulant i es converteixen en camins fets llargs i de vegades feréstecs. Però aquest procés, entès com a camí, amb tota seguretat iniciàtic de la pròpia persona, es comença d'alguna manera. Jo hi veig cinc etapes, amb una prèvia. Aquesta prèvia, també totes les altres, però aquesta primerenca, té com a protagonista l'agent pastoral. És la convocatòria, la trobada que porta a l'encontre de l'agent pastoral. El noi/la noia és convocat/da d'alguna manera. Pot ser per participació en alguna activitat que colpeix la persona, per afinitat amb amics i amigues que tenen un grup de referència... independentment de com és la primera convocatòria —aquesta que tan preocupa perquè sembla que ens costa convocar els joves a les nostres activitats— l'agent pastoral ha de sortir a l'encontre. El jove que està caminant, sense saber-ho potser, es troba, en un moment d'aturada, algú que li diu si poden anar junts una estona. I destaco el moment de l'aturada, no en sentit físic, sinó en sentit espiritual, aquest aturar-me per reviuir-me, en companyia, és fonamental perquè s'iniciï el procés. Perquè, si tinc molta gent al meu grup, però no tinc la convicció que els nois i noies han iniciat aquest procés, és clar que les experiències viscudes els marcaran i els ajudaran en la vida, però no estarem iniciant una tasca d'acompanyament pastoral en procés.

Per tant, aquest encontre exigeix a l'agent pastoral: proximitat, perquè és proper tot i que diferent, perquè en la diferència es troba un signe de proximitat: sóc diferent però m'hi

atanso. Senzillesa, perquè no sóc millor que tu. Potser he fet més camí, però les pedres, el fred i la tempesta també me'ls puc trobar. Llenguatge comú o semblant, sinó, de quina manera ens podrem parlar? puc fer meu el teu codi lingüístic, entendre els teus sentiments, les teves angoixes? Com puc empatitzar amb tu si no sé què em dius? Atenció, mirada franca, serena, sencera, discriminant tot perquè els meus ulls només se centrin en els teus ulls. L'acompanyat ha de ser mirat amb tendresa. Com una mare mira els ulls del seu fill. Igual, sense fissures, amb total donació. Aquesta atenció possibilita l'escolta. No s'escolta si no se segueix els ulls. Cal escoltar fugint de discursos. La nostra Església, de la qual nosaltres hi participem i fem el mateix, fa massa discursos, ens cal, doncs, escoltar. Qui no escolta no acompanya, dirigeix. I qui dirigeix acaba patint una sublevació de qui és controlat. I molta paciència, perquè la paciència la necessitem. No hi ha fracàs en la pastoral amb joves però si hi ha laberints, i els camins no són drets per a ningú, i cal començar i tornar enrere i fer la rampa costeruda... i la paciència s'aconsegueix en la pregària. Cal fer de la pregària l'instrument de l'agent pastoral. Pregant amb rostres, amb cares i cors de les persones amb qui fem camí, a qui acompanyem fent camí.

Aquesta primera convocatòria –encontre amb l'agent pastoral– ha d'afirmar el jove amb un grup de referència. Penso que és el més encertat. Dins del grup de referència l'agent pastoral seguirà l'acompanyament. Si el jove no vol participar d'un grup, cal seguir l'acom-

panyament, però animant-lo, més tard, a formar-ne part.

No hi ha fracàs en la pastoral amb joves però si que hi ha laberints, i els camins no són drets per a ningú, i cal començar i tornar enrere i fer la rampa costeruda...

Ara sí, anem per les cinc etapes del procés. Les cinc etapes es viuen en tres espais principalment: el grup de referència –amb tots els moments de creixement que s'hi viuran–, l'acompanyament individual i les experiències religioses significatives. Totes les etapes són bàsiques. No n'hi ha cap que sigui innecessària, ni més senzilla. Primer les situo en clau de grup de referència:

- La primera etapa és la inicial. La trobada dins del grup. Amistat, diversió, companyonia, reflexió, coneixença de l'altre, amb elements que cohesionin el grup i el facin identitari. Aquí és quan fem dinàmiques de grup, de valors, iniciem en una pregària de cant i de compartir, sortides en contacte amb la natura, dormir fora de casa...
- La segona etapa és la del compromís i dedicació. Aquesta etapa és evident quan l'agent

pastoral s'adona que el grup ja té identitat pròpia i tothom n'és corresponsable. És el moment de prendre petites iniciatives que van més enllà del grup. També és un moment òptim per trobar-se amb altres grups i obrir el grup a més gent. Aquests nous que vinguin trobaran una atmosfera que facilitarà molt la presència de persones noves.

- La tercera etapa és la de la implicació social i eclesial. El grup s'obre definitivament al seu entorn i la seva realitat, participa activament en campanyes solidàries i activitats culturals de la població, i és present de manera activa en celebracions de la parròquia.
- La quarta etapa és la del transcendent, el grup cerca experiències religioses que ajudin a la trobada personal: recessos, reflexions, revisió de vida...
- I la cinquena etapa és l'afirmació o reafirmació cristiana, és aquí on el grup és conscient de qui són i a on van definitivament. No vull dir que el grup no sàpiga que pertany a un grup cristià, vull dir que aquí cadascú en pren consciència amb tot allò que significa.

És en aquestes cinc etapes on l'agent pastoral acompanyarà el procés dels joves del grup. És fàcil que no tothom del grup assoleixi els cinc nivells però en tot cas, encara que sigui per contacte amb els altres, qui més qui menys anirà fent aspectes

dels processos de manera paral·lela, i altres aspectes seran, lògicament, molt diferents. Igualment, l'acompanyant anirà fent camí amb el jove, i les etapes de procés en un grup, s'ajusten a la perfecció a les personals, viscudes en acompanyament: una primera etapa de trobada amb ell/ella mateixa, amb allò que li preocupa i que no l'ajuda a créixer, una segona etapa de compromís i dedicació amb allò que viu i que l'omple, una tercera etapa d'implicació social i eclesial, una quarta etapa d'experiència del transcendent, on la pregària que s'ha viscut en altres etapes ara es consolida com quelcom pregó a un mateix i des d'on s'articulen fonaments vocacionals sòlids, i la cinquena etapa d'afirmació o reafirmació cristiana. És en aquesta cinquena etapa on situaria el pas del sagrament de la confirmació. No donem per superat en aquesta etapa els nois i noies que ja ens arriben confirmats. Potser malgrat estar confirmats el seu procés està, encara, als inicis i tenim un camí llarg a fer. També pot esdevenir que les etapes de processos personals no coincideixin amb el grup. És a dir, el grup està en l'etapa de compromís social i eclesial i el jove està en la fase inicial. Això no és gens anormal. Tot ajuda a fer camí.

I ens queda el tercer supòsit, aquell que ens diu que tot aquest procés d'acompanyament, grupal o individual, està marcat per una temporalitat. Aquesta és una bona notícia. Vol dir que els nois i noies tindran en el seu camí, més gent que els acompanyi. No només nosaltres. Tot no s'esdevé amb nosaltres. Hi ha més vida més enllà del nostre acompanyament. No ens oblidem que Déu

actua i nosaltres, qui som comparats amb Déu? Què hi podem fer que no hi faci ell? Però la temporalitat també ens remet a un lloc, un moment i un temps. El temps passa, i és veritat. Els nostres joves inicien un camí en grups i personal, però se situen en la realitat quotidiana –els estudis, la família, les amistats, el treball– i tot això reforça el sentit de treballar sense pausa però de manera tranquil·la. Cal preveure que el jove pot abandonar l'acompanyament i el grup, i iniciar un nou camí, per molts motius. Cal dotar a aquesta persona de mecanismes perquè allò viscut, experimentat, treballat, reflexionat, meditat, pugui donar els seus fruits... És clar que hem de deixar que l'Esperit actuï, certament, però l'Esperit també actua mitjançant nosaltres, no ho oblidem.

Bé, ara voldria ja, com a conclusió, tornar a l'agent pastoral. On són? On trobar-los? Com aconseguir-ne més? Com formar-los? Com acompanyar-los? Sé les preguntes però no tinc tan clares les respostes. Sí que és claríssim que l'Església té aquí una gran responsabilitat. Hem de veure amb claredat que l'acompanyament és la clau de volta de l'evangelització actual. Només evangelitzarem si acompanyem. Tots aquells que estem i som església hem d'acompanyar. En un altre moment de l'article deia que fem massa discursos. És ben cert, ens toca escoltar, comprendre, no tant valorar com pregar, no tant decidir com esperar. Tots som agents pastorals en quant formem part de l'Església, en quant hem viscut una experiència de fe i la volem transmetre. Només amb la nostra passió per l'evangeli podrem

apropar molta gent a la fe. Ara bé, cal tenir molt present que necessitem pedagogia, conèixer els nous temps, ser conscients de les nostres limitacions i veure clar que estem al servei dels més pobres; i els joves són, segurament, un dels sectors de la nostra societat amb més dificultats, més abandonat i pitjor entès. Cal abocar-s'hi amb els joves, com opció d'Església a prop dels desatesos.

La formació pràctica de com treballar amb joves és relativament fàcil. En canvi, hem de facilitar als cristians i cristianes (almenys estan batejats encara que no els veiem a l'Església) de 30-45 anys una manera diferent de poder fer-se presents a les nostres parròquies. Aquí tenim agents pastorals que no hem sabut acompanyar. Gent que ha tingut una experiència de fe positiva però no ha estat un sector del qual ens n'hàgim preocupat massa. Com recuperar aquestes persones: acompanyant-les. Qui les ha d'acompanyar? Tenim molts preveres i laics fent altres tasques que podrien fer aquesta, més essencial i de futur per a la nostra Església.

Cal passar d'una pastoral sacramental a una pastoral d'acompanyament on els sacraments formen part d'aquest procés. Hem de posar la pedagogia dins de l'evangelització. Durant anys s'ha parlat, en pedagogia, de l'atenció a la diversitat, de ser conscients d'on està cada alumne/a i donar-li les pautes que necessita per progressar des de les seves característiques. Doncs nosaltres hem de fer el mateix. Conèixer on es troba cada persona i ajudar-la a situar-se dins d'un procés des de la seva situació actual. L'atenció a la diversitat ha d'arribar a la nostra pastoral.

Com ens servim d'instruments com l'Aplec, JMJ... per acompanyar als joves?

FRANCESC FIGUERAS, secretari del SIJ.

Previ

A casa nostra, fa uns anys que quant parlem de Pastoral amb joves no podem deixar de parlar de l'Aplec de l'Esperit, de les Jornades Mundials de la Joventut i altres trobades massives, que per uns és una oportunitat i per altres una pèrdua de temps i per dir-ho més col·loquialment, un castell de focs, vist i no vist.

Però em plantejo, després d'uns anys de treball en la pastoral amb joves, si els nostres joves són els veritables protagonistes de les nostres pastorals i si l'anàlisi que fem d'ells respon a allò que ells estan demanant. ¿No serà que són víctimes d'una anàlisi que se'ls atribueix a ells, quan en realitat l'hauríem d'atribuir a la societat tota, més en concret, al món de nosaltres els adults, donat que ells són receptors de la cultura que entre tots hem generat i construït?

Si bé els joves han d'anar assumint el protagonisme de la resposta i la responsabilitat, nosaltres, els adults, hem d'assumir l'actitud del reconeixement dels nostres errors i dels nostres encerts; de la transmissió de tot el viscut, après i creat i de l'acompanyament de la nova generació perquè esdevingui la propera generadora d'un nou futur.

Si bé els joves han d'anar assumint el protagonisme de la resposta i la responsabilitat, nosaltres, els adults, hem d'assumir l'actitud del reconeixement dels nostres errors i dels nostres encerts.

Crec que una de les coses que hem de revisar tots plegats, és si som capaços de protagonitzar en les nostres vides allò que exigim i demanem als altres. Som molt conscients de la necessitat de vetllar perquè es respectin els drets però a voltes sembla que hàgim caigut en l'oblit dels deures: "Els éssers humans tenen deures vers els altres abans que puguin començar a exigir-se recíprocament o institucionalment drets.(...) Primer neixen els deures, només a partir dels deures es pot anomenar "dret" a la capacitat d'exigència del deure aliè. A l'admetre els propis deures, s'adopta el punt de vista d'aquell que reconeix efectivament l'altre (Simone Weil)".

Però no hem d'oblidar que si trebalem per la pastoral amb joves no podem només quedar-nos en un veure, sinó que a més d'un jutjar hem d'actuar i això ens porta a l'evangelització.

Si agafem la Paraula de Déu, l'evangeli i ens endinsem en que vol dir evangelitzar, crec que arribem a la conclusió que si l'Església existeix és per a evangelitzar. Sant Pau, a la primera carta dels Corintis ens ho diu molt clar: "Per a mi evangelitzar no és pas un títol de glòria. És una obligació. Ai de mi si no evangelitzo" 1C 9,16. Per tant hem d'assumir amb goig, amb humilitat, fe i esperança que la nostra vida està al servei de l'evangelització, amb la qual cosa ens fem conscients que l'evangelització no és una activitat, és una vida que testimonia i anuncia el Crist.

Però no hem d'oblidar que si trebalem per la pastoral amb joves no podem només quedar-nos en un veure, sinó que a més d'un jutjar hem d'actuar i això ens porta a l'evangelització.

una paraula que ve de Crist però que és una paraula nostra: paraula de Déu en paraula humana. D'aquí la necessitat que l'evangelització, en nosaltres, sigui fruit de la fe viva.

Poc podrem evangelitzar, arribar als nostres joves, si no ho vivim com un acte de fe, i això ens porta a una experiència personal de fe en Jesucrist.

Tot això ho viurem partint d'una mirada interior i profunda de la cultura actual i hem d'aprendre a com encarnar-hi la llavor de l'evangeli. I no caiguem en el catastrofisme de tot és molt difícil i no fem res. No. Crec que de les dificultats n'hem de fer oportunitats, sent molt conscients que en el nostre món hi ha una gran set de transcendència, de ser feliç, de viure la justícia, de saber d'on venim i cap a on anem. Tot això ens porta a oferir als nostres joves espais, activitats perquè coneguin a Jesucrist, cara a cara, com a resposta.

Citaria aquí les paraules d'un gran Pastoralista, José Antonio Pagola, que en un article seu deia: "la crisi ens anirà fent entendre que la fe cristiana no és una cultura, una ideologia, un sistema social sinó conversió permanent a l'evangeli, renovació i actualització. La fe és possible en la crisi actual perquè Déu segueix actuant en l'ésser humà. Déu està en contacte immediat amb cada ésser humà, i la crisi de la modernitat no pot impedir la gràcia de Déu en cada subjecte".

Tot això ho hem de viure des de la nostra pròpia pobresa i conversió

diària, i deixem que es transformi en esperança, la qual no es fonamenta en nosaltres sinó en Déu mateix.

Per tant tot això ho hem de viure interiorment com a enviats de Jesucrist. Entendre i viure la vida cristiana al servei de l'evangelització, som apòstols pel sol fet de ser cristians, per tant hem de créixer en personalitat apostòlica i en una pregària que ens remeti als altres, que ens hi aproximem... desitjant de cor ser capaços de fer-los tastar la tendresa de Déu, la seva justícia i el seu amor; la pastoral amb joves no és un acte de voluntarisme, és un do i una missió que hem d'acollir i viure des de la pregària i comptant amb la força de l'Esperit Sant.

La Pastoral i el nostre món

Però vivim en un món que moltes vegades ens desconcerta i va molt més ràpid del que voldríem. Ens sembla que ja no interessa això de la religió, ja no necessitem al transcendent i estem molt equivocats. Hi ha una nova manera de viure tot això i, com deia abans, és una oportunitat per donar respostes al sentit de la vida i a les preguntes fonamentals sobre la vida humana; posem un exemple clar, l'ecologisme, viscut com una oportunitat per aproximar-se a l'experiència religiosa del sentit de la creació, del sentit del misteri i es vincula, a més, al factor existencial, la persona és el lloc natural de l'experiència religiosa. L'eix articulador de la persona ja no és el deure ni l'obligació, sinó l'experimentació. Però de l'experiència sí que n'han de sortir deures, respostes, compromisos.

També cal que parlem que la fe avui ja no es viu com a experiència globalitzant, la fe es presenta més aviat fragmentada, viscuda a moments i en condicions concretes i això no fomenta la coherència, la unitat entre fe i vida. El subjectivisme, les grans mediacions de l'experiència de la fe (la pregària, la litúrgia, els sagraments...) estan al servei de les pròpies necessitats i sembla que han de passar per l'acceptació del m'agrada o no m'agrada, em va bé o no em va bé. Un sentit de Déu molt impersonal, hi ha una forta tendència a creure en un Déu que no és persona, sinó que és força, energia, natura... El sentimentalisme que crea una afirmació dels aspectes més sentimentals i afectius de la fe amb el conseqüent debilitament de la fortalesa creient.

Però cal mencionar, també, altres aspectes que demanen un nou estil en la nostra pastoral. Destacaria el valor de l'experiència i del concret per damunt dels plantejaments teòrics; el valor de la comunicació i el desig de relacions personals autèntiques i el valor del servei i l'altruisme cap els més dèbils i marginats.

Els Joves i l'Evangelí

I un es pregunta què aporta avui en dia als nostres joves l'evangelí: capacitat de viure la vida amb sentit. Recordaria aquí unes paraules de l'escriptora Susana Tamaro: *de la ignorància del sentit, neix la ignorància sobre quin camí agafar*. Viure Déu com el sentit de la vida ens porta a prendre l'evangelí com a

camí, d'on brolla el model d'home al que som cridats a viure; vertebrada el nostre ser persona, ens arrela i ens dóna capacitat de creixement personal i social, desvetllant-nos la raó de la coherència, de la lluita... ens aporta capacitat de relació, d'estima, d'acceptació, de perdó, d'alegria, de fraternitat... ens aporta grans valors per a la construcció d'un món basat en l'amor.

Seria bo recordar què vol dir evangelitzar (crec que esta molt clar en l'encíclica de Pau VI, *Evangelii Nuntiandi*) i al mateix temps i seguint el Projecte Marc de Pastoral amb joves de la CEE parlar de les tres etapes: Missionera, catecumenal i pastoral. No ho faré ja que em vull concretar més el sentit d'un Aplec, d'una Jornada Mundial de la Joventut o, per englobar-ho tot, a on ens porta la pastoral que té trobades massives, de joves vinguts d'indrets diferents.

Som conscients que aquest procés és important i ens ajuda en la nostra tasca pastoral perquè ens permet, des del principi de l'acció, diferenciar a qui ens dirigim, a quina etapa es troben i què correspon oferir-los tot iniciant processos partint de la realitat d'aquests joves als quals ens adrecem.

I també ens permet un treball molt important i necessari a fer en les nostres comunitats parroquials o religioses: conèixer quines ofertes personals tenen, ubicar-les en la seva etapa corresponent i fer d'aquestes diferents ofertes pastorals un procés sencer d'evangelització. Això ens ajudarà a créixer en

una mentalitat de pastoral global on cada acció és una parcel·la del procés sencer.

Per tot això, cal que sentim la crida a portar la Bona Nova a tots els ambients i que aquest anunci pugui renovar la humanitat perquè haurà arribat al cor de les persones. Però això ens demana a nosaltres ser capaços d'evangelització, evangelitzant-nos. Partir de l'experiència personal, de l'encontre personal amb la Bona Nova i el canvi interior. És des de l'experiència personal de la fe que podem anunciar.

Podríem expressar tot això dient: el que cal és evangelitzar, no pas d'una manera decorativa, com un vernís superficial, sinó d'una manera vital, en profunditat i fins a les arrels, la cultura i les cultures de l'home, en el sentit ric i ampli que aquestes paraules tenen en la *Gaudium et spes*, prenent sempre com a punt de partida la persona i tenint sempre presents les relacions de les persones entre elles i amb Déu.

El que cal és evangelitzar, no pas d'una manera decorativa, com un vernís superficial, sinó d'una manera vital, en profunditat i fins a les arrels.

La ruptura entre Evangeli i cultura és, sense cap mena de dubte, el drama de la nostra època, com ho fou també en altres èpoques. D'aquí que calgui fer tots els esforços amb vista a una generosa evangelització de la cultura i, més exactament, de les cultures. Aquestes han de ser regenerades pel trobament amb la Bona Nova. Però aquest trobament no es durà a terme si la Bona Nova no és proclamada.

Cal, per tant, un seriós diàleg entre fe i cultura. La Bona Nova s'ha d'encarnar en la vida, en el sentir, el pensar i el fer de la persona. La fe és una adhesió a la persona de Jesucrist, i des d'aquesta adhesió es produeix la conversió.

Com evangelitzar els joves

En primer lloc és bo explicitar què l'evangeli aporta als joves de la nostra societat: capacitat de viure la vida amb sentit. Recordaria aquí les paraules de l'escriptora Susana Tamaro, que ja he citat anteriorment.

Per tant és important que siguem conscients que per a l'evangelització cal treballar molt: l'acollida, el diàleg personal i grupal i l'acompanyament. I això vol dir treballar la persona, el grup i la comunitat.

Arribats a aquí voldria destacar el treball que s'ha anat fent aquests darrers anys sobre la pastoral de joventut. Atents a les crides que se'ns va fer en el Concili Provincial Tarraconense, des del Secretariat Interdiocesà de Pastoral de Joventut de Catalunya i les Balears i des de les

delegacions diocesanes de pastoral de joventut i moviments diocesans s'ha fet una seriosa reflexió pastoral que ens va fent concretar la necessitat d'una pastoral de caràcter més missioner. Amb això estem dient que hem de ser capaços d'una pastoral que contempla el primer moment de l'evangelització, dirigit als no creients i als indiferents

En aquest sentit marquem les següents etapes:

Apropar-nos als joves i establir relacions; no podem esperar que vinguin els joves, cal anar allà on són, i establir relacions d'interès, d'amistat.

Els joves tenen necessitat de sentir-se apreciats, estimats, valorats. Per tant cal crear convocatòries d'apropament als joves. Convocatòries que tinguin qualitat i contingut i que siguin un bon punt de partida per a començar una relació, i des d'aquesta relació desvetllar interrogants que estan en els joves però que sovint no formulen perquè no troben la situació i persones amb qui fer-ho.

Això respondria al que anomenem l'engrescament, és a dir, oferir espais de trobada i comunicació el contingut dels quals ha de partir de les necessitats dels joves, partir de la realitat dels joves a qui va adreçada la convocatòria. Donar protagonisme als joves, és a dir que la convocatòria no faci dels joves uns mers espectadors. Incorporar joves en l'equip que elabora, prepara i presenta la convocatòria. Oferir una trobada en clau positiva, és a dir partint

dels valors claus dels joves. I tot això ens porta al principi de no oferir processos sinó activitats en les quals es trobin bé, construeixin relacions d'amistat, on se sentin acceptats i per tant constatin que poden presentar-se tal com són i parlar del que realment els preocupa.

Aquest nivell de convocatòria respon al que anomenem moments pastorals curts, és a dir a convocatòries puntuals a partir de les quals es pot oferir formar grup i per tant iniciar un procés. Estem parlant d'activitats com l'Aplec de l'Esperit, les Jornades Mundials...

Tot això ens obrirà la porta a poder fer un anunci explícit de Jesucrist i a poder oferir experiències significatives de pregària i celebració (sagraments).

D'aquesta segona etapa en diríem etapa o moment de consolidació, és a dir, d'on sorgirien grups de joves que viuen la fe com a resposta, és a dir descobrir Jesucrist.

Els grups tenen un projecte definit (Jesucrist i el Regne) i un procés concret, en el qual cada jove descobreix la seva crida personal de Déu i, alhora, "són un mitjà adient que els ajuda a viure i testimoniar la fe" (CPT 27).

I tot això ens portaria a una nova etapa, l'opció. La fe ens condueix a viure la vida d'una manera concreta. Però aquesta vida no és una vida que no permet desenvolupar la persona, tot al contrari: la humanitza, l'allibera, la desenvolupa, li dona capacitat de lluita, d'entrega, etc.

Això demana per part nostra testimoni joïós de la vida, comunitats vives, alegres, dinàmiques, compromeses... que ajudi als joves a reconèixer el missatge que els hem anunciat. Per tant, vetllar que les nostres comunitats siguin comunitats, vives és molt important.

I per això ens cal un coneixement del jove, perquè el coneixement fa possible l'acolliment i és en la mesura que acollim que és real l'aproximació a la persona i, per tant, fem més possible l'espai per a l'anunci. Bé, no hem d'oblidar que tot això ho hem de poder viure des de la fe i l'esperança en Déu i no només comptant amb nosaltres, altrament no tindrem la pau i la força suficient, per a viure-ho.

Ens cal un coneixement del jove, perquè el coneixement fa possible l'acolliment i és en la mesura que acollim que és real l'aproximació a la persona i, per tant, fem més possible l'espai per a l'anunci.

En els anys que porto treballant en la pastoral de joventut he pogut viure una experiència de coneixement atent a les diferents realitats pastorals que treballen a la nostra diòcesi.

Ha estat molt ric per a mi veure el treball de tantes persones a favor de l'evangelització dels joves, treball fonamentat en la vida de fe.

Però, també, és veritat que he pogut adonar-me de la poca co-neixença que hi ha en moltes oca-sions entre els diferents moviments, de les distàncies que a vegades es generen innecessàriament, les di-ferències són riquesa però no poden ser distància ni oposició.

Per això en algunes ocasions crec que és important ser més conscients que els moviments no són una fina-litat en sí mateixos, l'important no és generar adeptes al meu moviment, sinó portar els joves a Jesucrist a través del moviment. L'èxit no està en créixer en nombre de membres per al moviment sinó en créixer en nombre de joves creients en Jesu-crist. El moviment és un mitjà indis-pensable, però és un mitjà. I això és aplicable a qualsevol animador que porta a terme una acció pastoral, no es tracta que faci adeptes a la meua persona, es tracte d'apropar joves a Jesucrist.

Amb això voldria dir que hem de saber viure que el principi no és el meu pensar. El principi és el qui és la Paraula. Per tant el que oferim, el que donem ha de ser la Paraula, no pas, el meu pensar.

Precisament per això necessitem omplir-nos de la Veritat, omplir-nos de Déu: *Us ben asseguro que el Fill no pot fer res pel seu compte, fora d'allò que veu fer al Pare: allò que fa el Pare, ho fa igualment el fill*". (Jn 5,19). I nosaltres tenim en Je-

sucrist el coneixement de l'actuar de Déu, el voler de Déu.

Per tant és molt important que ens sabem mitjancers i col·laboradors de l'Esperit Sant. El protagonista de la Pastoral de les nostres diòcesis no som nosaltres, és l'Esperit Sant. Per això ens hem de preguntat sovint què vol l'Esperit Sant i no què vull jo.

El que sempre hem de tenir pre-sent, des del meu punt de vista, és que l'evangelització ha de brollar del cor, com una prolongació del que viu l'evangelitzador. Per això la manca d'experiència renovada de la re-lació profunda i mística de Jesucrist ens pot provocar que el treball pas-toral, en ocasions, es converteixi, en certa manera, en activitat pastoral; l'evangelització en propaganda reli-giosa ideologitzada, des de l'esquerra o des de la dreta, i l'acció caritativa en servei social.

Una acció pastoral, espiritualment dèbil, fàcilment es deixa arrossegar pel món. Qui no s'inspira en Jesu-crist, acaba copiant dels homes. I el que és més greu: podem caure en l'ambigüitat, l'escepticisme i la in-credulitat sobre la força transforma-dora de l'evangeli. Sense potser ser-ne molt conscients, aquesta és una temptació que hem de tenir pre-sent.

Per tot això vull fer menció d'unes paraules del papa Joan Pau II en la seva Encíclica *Redemptoris missio*: "No basta renovar els mètodes pastorals, ni organitzar i coordi-nar millor la forces eclesials, ni explorar amb major agudesa els fo-naments bíblics i teològics de la fe:

cal desvetllar un nou ordre de santedat entre els missioners i en tota la comunitat cristiana”.

La Pastoral és l'actuació de la comunitat eclesial per comunicar i fer present, avui, la Salvació de Déu i aquesta s'ha de protagonitzar en la realitat actual. La missió renova l'Església, reforça la fe i la identitat cristiana, dóna nou entusiasme i noves motivacions.

La Pastoral és l'actuació de la comunitat eclesial per comunicar i fer present, avui, la Salvació de Déu i aquesta s'ha de protagonitzar en la realitat actual.

Fixem-nos, per tant, que som cridats a una profunda conversió que renovi la nostra fe. Jo crec que no ens podem plantejar la pastoral de joventut si no ens disposem a viure aquest itinerari de conversió.

Cadascun dels joves que tenim en els nostres grups, parròquies, moviments..., és un do de Déu. Déu ens els confia perquè els ajudem i acompanyem a desenvolupar els dons rebuts, a descobrir la seva vocació i seguir-la amb generositat.

Arribat aquí, crec que si quan parlem d'un Aplec de l'Esperit, o d'unes Jornades Mundials de la Joventut, o d'una trobada Europea de Taizé o una trobada que sigui d'aquest esquema, si ho vivim com he explicat des d'un bon principi, trobarem que no només són necessàries sinó que són el principi d'un procés, d'un procés d'evangelització als joves, que la seva finalitat es apropar els joves a Jesucrist, a viure com a fill/es de Déu.

Fent camí cap a la Jornada Mundial de la Joventut

ANNA ROBERT, Secretariat Interdiocesà de Joventut de Catalunya, Andorra i Balears (SIJ).

Ja fa mesos que les diòcesis amb seu a Catalunya i les Illes escalfen motors per a preparar el gran esdeveniment juvenil de l'Església universal: la Jornada Mundial de la Joventut (JMJ). Una gran trobada de joves d'arreu del món units en la fe i l'amor cap a Jesucrist que se celebrarà a Madrid del 16 al 21 d'agost de 2011, amb el lema de Sant Pau als Colossencs, «Arrelats i Edificats en Crist, fermes en la fe».

Aquestes jornades van ser una iniciativa del Papa Joan Pau II després de veure les concentracions massives de joves que hi van haver l'any 1984, amb motiu de l'any jubilar a Roma. Segons Joan Pau II, «la finalitat principal de les Jornades és col·locar a Jesús en el centre de la fe i de la vida de cada jove, perquè sigui el punt de referència constant i la llum vertadera de cada iniciativa i de tota la tasca educativa de les noves generacions». Així doncs des de la primera JMJ que va tenir lloc a Roma el diumenge de Rams de 1986 fins avui dia, han transcorregut 25 anys. En el transcurs d'aquests 25 anys trobaríem fàcilment testimonis, experiències, records inesborrables, històries personals ben diferents i alhora tan coincidents: joves marcats per una JMJ.

L'acollida prèvia a les nostres diòcesis

Com ja és tradició, abans de viure la Jornada Mundial de la Joventut a Madrid tindran lloc els Dies d'Acollida Previs o Dies a les Diòcesis, de l'11 al 15 d'agost. Abans d'anar a Madrid, uns 40.000 joves procedents de tots els continents passaran pel conjunt de les nostres diòcesis durant quatre dies per a viure una experiència única d'intercanvi de fe i cultura amb joves de casa nostra. I és aquí on entra en joc la implicació de moltes persones: parròquies, escoles, voluntaris, famílies acollidores, moviments, entre d'altres. Respecte a l'allotjament, la proposta és que els joves menors de 18 anys, siguin allotjats als centres educatius concertats i públics que ofereixin les seves instal·lacions mentre que els joves majors d'edat seran acollits a les famílies, en la mesura del possible.

Es tracta d'una oportunitat immillorable, per no dir irrepètible, de gaudir i participar de la força d'una JMJ, dedicar un temps de preparació i servei a la nostra església, de viure una experiència única que passa per davant nostre i que no podem deixar passar de llarg. Entre tots ho farem possible!

Aquests dies s'estructuraran en tres grans blocs: la parròquia, el dia conjunt a Barcelona i la diòcesi. El dia 12 d'agost els joves descobriran la realitat parroquial que els acull mentre que el diumenge, dia 14 d'agost, tindrà lloc el dia de la diòcesi. Tots els grups acollits en els nostres bisbats participaran en activitats i celebracions conjuntes, una manera també de relacionar-se amb la resta de grups acollits. I, expressament deixo per al final el dissabte dia 13 d'agost. Un dia en el qual es farà visible l'acollida de les diferents diòcesis.

Totes les diòcesis catalanes viuran conjuntament aquest dia a Barcelona. El plat fort del dia serà la celebració de l'eucaristia a les deu del matí que celebrarem al Fòrum. En aquest mateix espai, al vespre gaudirem d'un final festiu amb un concert. Durant la resta del dia, els joves tindran temps lliure per descobrir la ciutat i poder accedir a espais emblemàtics com són la Sagrada Família o Santa Maria del Mar, per anomenar-ne solament alguns.

Diòcesis en xarxa

Quan parlem del Secretariat Interdiocesà de Joventut (SIJ) és inevitable anomenar les paraules «xarxa». És un mot que, juntament amb pastoral i joventut, defineix clarament la seva essència. El SIJ esdevé un centre interdiocesà de recursos per a la pastoral amb joves que treballa per tenir en compte les necessitats personals i socials dels joves, i així ajudar-los a viure i avançar en la fe. El seu treball, sumat a l'esforç con-

junt de les diòcesis catalanes i les Illes, té com a resultat visible un conjunt d'activitats que es realitzen al llarg de l'any i on tots els joves hi són convidats. Parlem de les experiències a l'estiu a la comunitat ecumènica de Taizé, els exercicis espirituals en temps d'Advent, els pelegrinatges a Terra Santa o Camino de Santiago, els aplecs de l'Esperit que se celebren cada tres anys per Pentecosta i la JMJ. Totes elles són possibilitats que ens apleguen i creen un moment de comunió eclesial a nivell juvenil molt important.

El SIJ esdevé un centre interdiocesà de recursos per a la pastoral amb joves que treballa per tenir en compte les necessitats personals i socials dels joves, i així ajudar-los a viure i avançar en la fe.

Al llarg d'aquest curs la Jornada Mundial de la Joventut està sent el nucli de la pastoral ordinària de les nostres diòcesis. A banda de les propostes realitzades conjuntament a nivell de SIJ, cada diòcesi organitza els seus propis actes amb un rerefons JMJ com vetlles de pregària, Recés de Quaresma o la Vetlla de Pentecosta. Són molts els esforços que les delegacions de joventut es-

tan dedicant a la preparació dels Dies d'Acollida i a la JMJ. A continuació es mostren algunes de les accions que s'estan duent a terme com també materials que ajuden a fer-ne difusió.

- **Lones** per penjar a les façanes dels centres educatius i parròquies acollidores.
- **Reunions mensuals** amb els responsables de les parròquies i centres educatius, traductors, voluntaris, famílies acollidores, etc.
- **Catequesis preparatòries.** A través d'un power point preparat per Mn. Joan Àguila, prevere de la diòcesi de Tarragona, es va treballant la preparació des d'una vessant més espiritual. Cada catequesi se centra en un valor o paraula del lema de la JMJ (Edificats, Arrelats, Acollir...)
- **Rodes de premsa** per a comunicar als mitjans de cada diòcesi què s'està organitzant entorn a aquest esdeveniment.
- **Contacte amb les institucions públiques** (ajuntaments, delegacions de govern, diputacions i departaments de cultura i joventut de la Generalitat) per a organitzar els esdeveniments que es faran durant els Dies d'Acollida.
- **Cartells** per a informar i motivar els joves als centres educatius i parròquies.
- Disseny de **tríptics** per les inscripcions de voluntaris i famílies. Les inscripcions també es

poden fer a través de les pàgines web de les Delegacions de Joventut.

- **Vídeos.** Des del SIJ s'han editat dos vídeos, un se centra en explicar els Dies d'Acollida i l'altre engresca i convida als joves a participar a la Jornada Mundial amb els joves del SIJ a San Lorenzo del Escorial.
- **Targetes d'invitació a la JMJ.** La targeta té una imatge del Sant Pare envoltat de joves i conté un fragment del missatge del Sant Pare als joves, amb motiu de la Jornada Mundial. Estan editades perquè les puguin repartir els nostres bisbes en celebracions amb joves com les confirmacions.
- **Punts de llibre dels Sants i Patrons de la JMJ.** Són 5 punts de llibre d'alguns sants i patrons intercessors en aquesta edició de la JMJ. En ells, el jove pot descobrir la vida d'aquests sants i pregar seguint una oració específica per cadascun d'ells.

La comunicació, el nostre altaveu

Una manera també de fer xarxa i d'estar connectats és a través de les noves tecnologies. Avui dia, no tenir presència a internet és gairebé no existir. Per aquest motiu el SIJ aposta pel seu web (www.jovesij.com) com a via de comunicació i espai de recursos interdiocesà. Entre els principals objectius està el de potenciar les activitats i novetats que es generen en les diferents delegacions de joventut, destacar tots els esdeveni-

ments que s'organitzen des del Secretariat Interdiocesà i ser un espai de referència a l'hora de cercar recursos com ara materials, enllaços, notícies, fotografies, etc.

El web ha de ser un espai jove però que sigui d'utilitat per a tothom i a on la informació d'interès sigui fàcilment accessible. La pàgina del SIJ també és la plataforma que dona a conèixer cadascuna de les delegacions de joventut, ja que amb un sol clic es pot navegar per tots els seus webs. Però, especialment en aquest any de preparació per a la JMJ, és una plataforma ideal per a trobar tota la informació relacionada amb aquest esdeveniment: música, vídeos, enllaços, recull de premsa, inscripcions tant de voluntaris i famílies com de participants en la JMJ, etc.

Una altra eina de comunicació que disposa el SIJ és el bloc (www.marcats.blogspot.com). El bloc és un complement perfecte del web que permet actualitzar informació d'una manera ràpida i senzilla. Té un caràcter més vivencial i de testimoniatge de les diverses experiències que han viscut els joves. El bloc s'alimenta molt del web i de cadascuna de les pàgines de les delegacions.

Una de les novetats d'aquest curs ha estat la creació d'un butlletí informatiu en format PDF, l'*Enxarxa* i, perquè la gent pugui rebre les informacions més destacades de les delegacions de joventut i del SIJ, la preparació de les diferents diòcesis en aquest camí cap a la JMJ i l'agenda programada per al mes vinent via correu electrònic.

La proposta del SIJ: Joves catalans a San Lorenzo del Escorial

Els joves cristians entre 16 i 35 anys de les diòcesis amb seu a Catalunya participaran units a la Jornada Mundial de la Joventut. Tots ells estaran allotjats a San Lorenzo del Escorial, del 17 al 21 d'agost, disposats a viure de manera intensa aquest gran esdeveniment juvenil d'Església.

Allotjats a San Lorenzo del Escorial, els joves realitzaran activitats programades a nivell de Secretariat Interdiocesà de Joventut (SIJ), que es faran principalment durant els matins amb catequesis i activitats culturals i lúdiques per San Lorenzo com de la JMJ que s'organitza directament des de Madrid.

Dels actes programats entre setmana destaca la benvinguda que es farà a San Lorenzo a càrrec del grup de música Kairoi el mateix dia d'arribada, dimecres dia 17 d'agost, o el Via Crucis del divendres 19 d'agost amb el Papa a Madrid. Precisament, aquest mateix dia, durant el matí, el Sant Pare es reuneix al Monestir de l'Escorial amb un grup de mil religioses i professors joves d'universitat. Per tant, els joves del SIJ ho viuran de molt a prop.

Entre els actes de cap de setmana, hi ha la Vigília d'adoració, dissabte 20 d'agost, amb el Papa a l'aeròdrom de Cuatro Vientos a Madrid. Tots els joves passaran vetllant la nit al ras. I, finalment, l'eucaristia d'enviament de diumenge al matí, dia 21 d'agost, que posarà punt i final a la XXII edició de la JMJ.

El Sant Pare, amb les paraules que llegirem a continuació, engresca a tots els joves a participar d'aquesta gran festa de la fe: «Benvolguts amics, us reitero la invitació a assistir a la JMJ a Madrid. Amb profunda alegria us espero a cadascun de vosaltres personalment. Crist vol refermar-vos en la fe per mitjà de l'Església. L'elecció de creure en Crist i de seguir-lo no és fàcil. (...) No us desanimeu, cerqueu més aviat el suport de la comunitat cristiana. Al llarg d'aquest any, prepareu-vos intensa-

ment per a la cita de Madrid (...). La qualitat de la nostra trobada dependrà, sobretot, de la preparació espiritual, de la pregària, de l'escolta en comú de la paraula de Déu i del suport recíproc. (...) Que la Mare de Déu acompanyi aquest camí de preparació».

Tan de bo que aquest camí de preparació i la celebració de la Jornada Mundial de la Joventut sigui una alenada d'aire fresc en la nostra pastoral de joventut!

***III. La pastoral de joves a l'escola
i a la universitat***

La pastoral educativa de les escoles de la FECC

TONI TORRELLES, Departament de Pastoral del FECC.

Aquest article es basa en un treball col·lectiu de clarificació de l'abast de la Pastoral Educativa en ambient escolar. Això es fa per tal de diferenciar l'acció escolar de l'acció extraescolar; l'atmosfera espiritual, de la catequesi. Entenem que els processos d'iniciació en la fe catòlica s'afavoreixen especialment en els contextos parroquials o d'altres institucions amb aquestes intencions o, fins i tot, en els moments no lectius de l'escola cristiana.

Parlem de Pastoral Educativa en el context de l'anunci de Jesús de Natzaret, Jesucrist, el Vivent, i el seu missatge de felicitat per a tots i totes, des de la comunitat cristiana catòlica. En parlem com a Itinerari d'accés al Transcendent i a la descoberta de les Notícies de Déu a la realitat. Assumim l'encàrrec que se'ns fa d'oferir aquesta proposta des dels centres escolars de l'Església catòlica. Ens inspirem en formulacions com aquesta: *Volem ajudar a formar persones lliures, capaces de posar la seva vida al servei dels altres, tal com va fer Jesús, a fi de construir un món més just, més solidari i millor.*

Durant els temps lectius l'escola cristiana desenvolupa les activitats, accions i processos que expliciten el

seu caràcter propi amb el seu projecte educatiu. Això inclou la cura de la matèria d'ensenyament religiós catòlic, dels moments de motivació espiritual, de les ambientacions espai-temporals cristianes i del diàleg fe-cultura en tots els àmbits educatius. Es tracta de preparar el terreny per a aprofundiments posteriors en les opcions de fe. Es tracta d'afavorir les experiències personals (de caràcter cultural) i les experiències religioses (cristianes, a ser possible) i pastorals. Es tracta de la pedagogia i la pastoral dels llindars que permeten i faciliten l'accés a l'interior de "la casa de la Bona Notícia cristiana".

Volem ajudar a formar persones, lliures, capaces de posar la seva vida al servei dels altres, tal com va fer Jesús, a fi de construir un món més just, més solidari i millor.

A l'hora de perfilar les propostes lectives d'animació cristiana a l'escola, mirem de definir els àmbits en els quals s'ofereixen. Ho fem des de marcs unitaris explicitats als Projectes de Pastoral de cada centre. Tenim en compte la diversitat de possibles acostaments a cadascun d'aquests àmbits segons els trets propis de la comunitat educativa que en té cura.

ELS QUATRE ÀMBITS DE LA PASTORAL EDUCATIVA

Quatre àmbits pastorals educatius serveixen per a encabir la gran majoria de les iniciatives concretes o els itineraris o els mateixos processos que es promouen des de les escoles cristianes per tal d'acompanyar la maduració de la dimensió religiosa dels alumnes. Aquests quatre àmbits no volen semblar compartiments estancs. Han de servir per a facilitar una visió propera a l'acció pastoral que permeti distingir previsions de destinataris, de graus d'evolució espiritual i religiosa, temps i espais d'actuació des d'una organització complexa i conjunta, a la vegada.

Malgrat que la presentació els tituli ben explícitament, haurien de funcionar més com a cercles interseccionats que no pas com a requadres de l'acció pastoral. En un centre virtual d'aquesta intersecció hi trobaríem Visió, Missió i Valors de la Institució inspiradora de l'oferta escolar. Una inspiració en comunió i fidelitat creativa a l'Església, primera promotora de l'educació cristiana en ambient escolar.

L'expressió "àmbit" vol deixar oberta la possibilitat d'interpretar-ho en clau de recurs, d'espai, de temps. Àmbit com a conjunt d'accions, com a intencions de base, com a horitzons inspiradors. A cadascun dels quatre àmbits s'explica una mica allò que pretenen tenir de particular i allò que mantenen de comú.

Àmbit 1. L'atmosfera espiritual cristiana del centre

Per tal de definir aquest primer àmbit pastoral educatiu, partim d'una convicció ferma inicial: L'acció preevangèlica i evangelitzadora educativa té en compte totes les persones. Les considera a la vegada agents i destinataris de la Pastoral Educativa.

L'acció preevangèlica i evangelitzadora educativa té en compte totes les persones.

Des d'aquesta acció les persones agents de la Pastoral Educativa ofereixen i reben la invitació a viure les actituds humanitzadores de Jesús. Res d'allò que és humanitzador no ho considerem allunyat del cristianisme.

L'escola es planteja aquest àmbit bàsic de la seva identitat quan treballa la dimensió religiosa des de la perspectiva catòlica. És conscient del valor educatiu de les seves opcions relacionals i com aquestes orienten la

resta de tasques educatives. Totes les tasques que es duen a terme a l'escola, des de les docents a les d'administració i serveis, poden ser ocasió de Bona Notícia.

D'aquesta manera, la Pastoral es reflecteix en l'ambient, en l'atmosfera que es viu des de la comunitat educativa concreta. També d'aquesta manera, l'escola apareix com una "escola del compartir, de la gratuïtat i la trobada", com una "escola de les Benaurances", com una "escola de la comunitat cristiana". Finalment, l'escola es converteix en un espai que afavoreix la identificació personal i col·lectiva, on la relació entre les persones i la seva cohesió emocional faciliten ser i viure com a inicial comunitat de fe.

Com a primer tret d'aquest primer àmbit volem situar les bones pràctiques i bones relacions internes. Es tracta d'un conjunt d'elements que es tenen molt en compte a l'hora de configurar la realitat educativa fundacional: la imatge relacional del centre expressada en les actituds de la recepció, la direcció, el mateix claustre i el personal d'Administració i Serveis. Serà en els criteris que marquen les prioritats i l'organització d'aquestes persones on es notaran les intencions evangelitzadores del Centre. Hi haurà una sèrie de valors aplicats com atenció, cura, interès, coneixement, cordialitat, acollida, afecte, personalització, obertura al diàleg fe-cultura-vida, comunió des de la llibertat i la caritat, compassió activa, estimació incondicional que mostraran la coherència entre les intencions i les accions pastorals.

Un segon tret d'atmosfera espiritual és la mateixa decoració i ambientació física de l'escola. Aquella decoració que roman de manera institucional i fundacional, parla de les intencions originals. Les aportacions d'ornamentació o ambientació funcional ajudaran a explicitar en el calendari les opcions evangelitzadores institucionals. Finalment, hi ha una imatge simbòlica institucional expressada en els suports més actuals de la difusió i comunicació educativa per les pàgines web, els blogs, els suports visuals de tota mena.

Encara, un tercer tret ve caracteritzat per l'ús que es fa del temps escolar en la calendarització d'esdeveniments. Hi ha moments significatius comuns com per exemple, l'inici de curs o la festa de l'escola en els quals es verifiquen les opcions prioritàries evangelitzadores. També són significatives les celebracions puntuals com poden ser la pregària pels difunts o la celebració de situacions existencials festives internes a la comunitat educativa. Finalment hi ha jornades especials que permeten l'arrelament de les conviccions cristianes en les vivències humanes: Dia dels drets dels infants, DENIP, setmana solidària...

Com a quart tret, en molts centres es té cura d'un detall identitari que permet donar forma i contingut a les conviccions institucionals. Es tracta de l'eix de motivació anual. Això es fa mitjançant la configuració del que se'n diu el centre d'interès. Pot anar acompanyat d'un lema, un cartell, uns eslògans temporals. Entorn d'aquest eix de motivació, se cerquen referents de vida

en el cas de persones amb valors evangèlics, educadors i educadores significats. Es preveuen seqüències de treball que facilitin propostes comunes. Es percep el valor del primer moment d'inici del dia en el qual oferir un moment pregària, de motivació, d'interiorització, de sensibilització.

Finalment hi ha un cinquè tret que se centra en l'avaluació de la Pastoral Educativa des d'indicadors de la dimensió evangelitzadora de l'escola. Això es fa des de criteris de qualitat espiritual. Aquests poden ser similars al mostrar experiència personal, espiritual i pastoral en el desenvolupament de les actituds espirituals, en la participació comunitària i ciutadana, en les opcions professionals i de vida posteriors, en la consciència social i les bones relacions i en la comprensió i comunicació del missatge de Jesús. Una manera més quantitativa de procedir a aquesta avaluació dels efectes evangelitzadors de l'escola es fa a partir del grau de participació i satisfacció en les activitats i accions pastorals proposades; també en el grau d'acompanyament i seguiment de processos evangelitzadors; i en el compliment del *cercle virtuós* en pastoral.

Àmbit 2. Els processos educatius en valors evangèlics

L'educació en els valors és transversal a totes les propostes educativo-pastorals de l'escola cristiana. En ella se signifiquen els valors més específicament relacionats amb l'opció cristiana dins del context del sistema democràtic de valors. En ella es

plantegen criteris de judici, punts d'interès, línies de pensament, fonts inspiradores i models de vida segons els referents evangèlics.

L'educació en els valors és transversal a totes les propostes educativo-pastorals de l'escola cristiana.

Aquesta educació en valors s'ofereix de manera teòrica i pràctica, com a presentació de referents i com a possibilitat d'aplicació a la vida quotidiana escolar i de l'entorn religiós i social. Aquesta educació permet l'expressió de les inquietuds que sorgeixen de la vida mateixa i formular-se les preguntes últimes del propi procés evolutiu: Qui sóc? A on vaig? Déu a la vida? El Misteri?

Presenta diverses opcions de resposta –i específicament la cristiana– i afavoreix la tria personal. Es pot traduir en marcs educatius, normes educatives, impulsos motivacionals i, fins i tot, metes finals de l'itinerari escolar.

Per tal d'aconseguir la realització d'aquests processos educatius al llarg de les diverses etapes de l'educació en les escoles cristianes, es veu fonamental un treball progressiu de la interioritat, l'espiritualitat i la recerca de sentit. Aquest treball es basa en la promoció dels drets no materials, espirituals i religiosos de tota persona o grup.

Per tal d'aconseguir aquests objectius, l'escola es planteja l'itinerari de la d'iniciació i aprofundiment a l'experiència espiritual i religiosa. En aquest itinerari es pretén assegurar la unificació de la persona i la construcció de la unitat amb els altres, amb la natura i amb l'Absolut. Això es promou des del treball de la capacitat de silenci, de contemplació i atenció sostinguda, de sorpresa, de pregunta, de gratuïtat, de confiança, de pau interior, de relacionalitat i comunió, de compromís solidari amb la justícia, d'estimar i deixar-se estimar.

Els valors promoguts des de l'escola cristiana, valors evangèlics, es plantegen en el context del sistema democràtic de valors aplicats a la vida quotidiana com a directrius concretes. Entre ells, destaquem la justícia com a motor del propi compromís; la democràcia com a valor fonamental; el respecte per la vàlua intrínseca de cada persona; la tolerància com a base per conviure pacíficament; el diàleg com a vehicle de convivència i comunicació; la inviolabilitat de la vida humana; la llibertat i la integritat de l'individu; la igualtat entre totes les persones; i la compassió solidària i el suport als més febles.

Aquest treball dels valors exigeix tenir esperança i creure en la possibilitat que els humans esdevinguin ciutadans respectuosos, tolerants i benivolents, coherents i participatius, que visquin la seva vida en una societat culturalment i religiosament diversificada, amb un bon coneixement i una bona comprensió de l'estructura i els models de vida que la conformen. Aquest treball exigeix

la fe i la tendresa de l'educador que es dona gratuïtament perquè els alumnes arribin a ser homes i dones autònoms que formin part d'una societat justa i fraterna a l'estil de Jesús, el Natzarè.

En aquest treball és fonamental la col·laboració Família-Escola, com a proposta i signe identitari del centre, com a missió i via d'autorealització familiar, des de competències corresponsables en el sentit comunitari de l'educació, en la comunicació i l'escolta, en el treball cooperatiu i el respecte, en el domini de la informació i el diàleg, en l'aprofitament optimista de les oportunitats, en la planificació i desenvolupament d'accions, en aprendre al llarg de la vida, en la gestió i resolució de conflictes, en el desenvolupament i millora de la qualitat educativa, en el cultiu i identificació amb la identitat del centre.

Es fonamental la col·laboració Família-Escola, com a proposta i signe identitari del centre, com a missió i via d'autorealització familiar.

Àmbit 3. El diàleg fe-cultura-vida per a un món millor

El fet religiós impregna l'experiència humana i completa totes les

seves dimensions. Cal acceptar-lo i presentar-lo com a part integrant de la formació integral de la persona. L'Ètica i la Cultura Religiosa Cristiana Catòlica s'integra en totes les assignatures del currículum, a més d'oferir-se en la matèria específica d'Ensenyament Religios Escolar. Les competències bàsiques tenen en compte aquest tret identitari del diàleg Fe-Cultura-Vida que es fa des de l'escola cristiana. Això es fa per tal d'aconseguir una Competència Bàsica Pastoral d'uns i altres, agents i destinataris.

El punt de partença d'aquest àmbit és el diàleg Fe-Cultura-Vida de caire interdisciplinari. Per tal que això sigui això convé tenir en compte el treball de les Competències Bàsiques amb accent cristià. Aquestes Competències Bàsiques que es treballen a totes les matèries són: competència comunicativa en el domini dels llenguatges simbòlic-religiosos, en l'aprendre a pensar i a expressar; la competència matemàtica quan porta a la comprensió transcendent i afectiva de la realitat i se serveix del sentit crític des de la raó; la competència del coneixement i interacció amb el món físic per a la comprensió transcendent i afectiva de la realitat i l'aprendre a interactuar amb ella; la competència pel tractament de la informació i competència digital manifestada en l'ús dels recursos i continguts d'accent espiritual; també la competència artística i cultural que serveix per a conèixer l'herència religiosa de la cultura des del sentit crític i des del món interior; en la competència social i ciutadana caldrà presentar la visió

cristiana de la societat; pel que fa a la competència per aprendre a aprendre es tractarà de l'adquisició d'habilitats d'animació pastoral, d'expressió; i pel que fa a la competència d'autonomia i iniciativa personal, al centre serà el coneixement d'un mateix, la presa de decisions personals i grupals amb accent de fe, l'aprendre a ser persona, l'aprendre a conèixer, l'aprendre a fer, l'aprendre a conviure i l'aprendre a ser i a compartir.

Tot aquest treball de la síntesi Fe-Cultura-Vida comptarà amb els eixos transversals de caràcter cristià a totes les matèries des dels horitzons de creences, els sistema de referències i els fonaments de convicció. La presentació del fet religiós general servirà per a establir criteris comuns com el sentit crític envers els fonamentalismes i els dogmatismes, envers els racionalismes i la mateixa presentació de la fe cristiana.

A les escoles cristianes es considera fonamental l'assignatura d'Ensenyament Religios Escolar, segons les orientacions de l'Església catòlica en la recerca del Bé, la Veritat i la Bellesa. Una assignatura que pretén ser integral (informativa i formativa), global (en el multiculturalisme i el pluralisme) i contextual (des de la tradició judeocristiana). En aquesta matèria es pretén donar cabuda a tots, excloent el proselitisme, l'apologètica o l'adoctrinament, i partint d'experiències i contextos propers als nois i noies que puguin fer de connectors amb els continguts de l'ERE.

Àmbit 4. L'expressió celebrativa cristiana

Aquest quart àmbit és part de la Pastoral explícita. Va dirigit a tots i totes a l'escola; es concreta en horari lectiu o proper a l'organització lectiva. S'ofereix amb ple respecte al moment personal de cadascú. Des d'aquest àmbit es presenten vivències que es consideren suficients i integradores de la identitat cristiana del centre. Per això es té en compte que puguin ser acollides cordialment per tota la comunitat educativa. Aquest àmbit suposa una inicial voluntat de caminar cap a comunitat de fe per part de la comunitat educativa que el conrea.

Per tal d'evangelitzar aquí i ara, des de la comunitat educativa es tenen molt en compte els llenguatges simbòlics especialment a l'hora d'oferir iniciacions presacramentals. Això es fa a partir dels signes, conceptes, vivències i experiències que permeten aquest accés als sagraments i als sacramentals. Des de l'escola s'afavoreix la iniciació prelitúrgica en la cura del llenguatge gestual, objectual i verbal relacionat amb l'expressió celebrativa explícita cristiana. Per tot això, la preocupació pel llenguatge i els continguts bíblics escolars resultarà primordial.

La possibilitat de la celebració explícita cristiana en context escolar valorarà els moments interiors espirituals amb metodologies adequades

als diversos nivells evolutius i edats escolars. Això es posarà en pràctica en les celebracions de la Paraula de Déu i en els moments de pregària explícita espontània o de la tradició cristiana.

Serà imprescindible tenir cura de les celebracions litúrgiques específiques per tal de celebrar la vida i la Vida en context escolar. Es farà des de la relació i col·laboració amb la comunitat cristiana de referència que assegura la inserció futura dels alumnes, segons els temps litúrgics forts: Advent/Nadal; Quaresma/Pasqua; Pentecosta/Maria; amb adequacions celebratives necessàries, per exemple, del moment, el ritme, la participació, la significació celebrativa; amb celebració de sagraments puntuals amb significativitat escolar per al coneixement de la comunitat cristiana i com a experiència religiosa oberta; i, finalment, la celebració de l'eucaristia escolar per a les edats més oportunes.

Una darrera possibilitat complementària de tota l'acció Pastoral Educativa tal com la definim a l'inici de l'escrit és la participació en trobades parroquials, diocesanes i interdiocesanes d'infants, adolescents i joves i d'educadors, com a escoles de la comunitat cristiana, en comunitat oberta i intercanvi enriquidor, des de la participació a la Pastoral de Conjunt i amb sentit d'universalitat eclesial, per exemple, en les trobades regionals o mundials d'escoles cristianes.

Bibliografia

- Concili Vaticà II, *Declaració Gravissimum Educationis* sobre l'educació cristiana. 1965.
- Card. Lluís MARTÍNEZ SISTACH, “Una escola cristiana acollidora i oberta a tothom”, a Documents d'Església, 938, 15 d'abril de 2009. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona. 244-252.
- *El papel de la escuela en la formación de las nuevas generaciones*. Carta circular n. 520/2009 a los eminentísimos y excelentísimos presidentes de las conferencias episcopales sobre la enseñanza de la religión en la escuela, Roma, el 5 de mayo de 2009
- *Educar conjuntament en l'escola catòlica. Missió compartida de persones consagrades i fidels laics*. Congregació per a l'educació catòlica (dels seminaris i dels instituts d'estudis). Roma, 8 de setembre de 2007.
- CEE, *La escuela católica. Oferta de la Iglesia en España para la educación en el siglo XXI*. Madrid, 27 de abril de 2007.
- Francesc RIU, *Evangelitzar a l'escola? Una reflexió a partir del Concili català*. Claret, Barcelona 1996.
- Ángel MIRANDA, *Nuestra escuela ¡Qué Buena Noticia! Hacia un Plan de Animación Pastoral de la Escuela*. CCS, Madrid 2001.
- Rafa GASOL, “La formació cristiana dels infants i joves” a Quaderns de Pastoral 203, octubre-desembre de 2006, 21-43.
- AA.VV. FERE, *Significatividad evangélica de la escuela católica*, Ediciones SM, Madrid 2003.
- Luis Fernando VÍLCHEZ, FERE, *Escuela católica; signo y propuesta de futuro*. SM, Madrid 2005.
- Departamento Pedagógico Pastoral de FERE-Madrid, *Reflexión en torno a la Competencia Espiritual. La dimensión espiritual y religiosa en el contexto de las Competencias Básicas Educativas*. Serie PaidoGPS 1, Investigaciones ECM, Madrid 2008.
- José Antonio SOLÓRZANO, “Competencias Básicas Pastorales. Preparar el terreno”. En Educadores, año 50, núm 225, Enero-marzo 2008, 9-28.
- Óscar ALONSO PENO, “El acompañamiento pastoral en la escuela: un estilo de hacer pastoral”. En Educadores, año 50, núm 225, Enero-marzo 2008, 29-48.
- Martín GELABERT, “Formarse para hablar de Dios con competencia teológica y educativa”. En Educadores, año 50, núm 225, Enero-marzo 2008, 49-66.

- Oriol RÀFOLS y equipo, *Educación en la búsqueda de sentido. Una propuesta en forma de itinerario*. CCS, Madrid 2009.
- FORO Calidad y Enseñanza, *Familia y Escuela. La responsabilidad de un compromiso educativo compartido*. FERE-CECA Madrid 2009.
- Escola Pia, Plantejament general sobre la formació en la cultura religiosa. <http://escoles.escolapia.cat/Internet/CAT/Escoles/estil/curricular.htm>
- UNESCO Document “*Cultura religiosa per als ciutadans del demà*” http://granat.boumort.cesca.es/index.php?option=com_docman&task=cat_view&gid=14&Itemid=82
- Direcció General d’Afers Religiosos, Generalitat de Catalunya i Departament de la Vicepresidència, *Cultura religiosa a l’escola. Jornades internacionals sobre una assignatura aconfessional*. Barcelona, 20 i 21 de juny de 2005. Barcelona, 2008.
- VV.AA. *¿Líderes o gestores? Liderazgo espiritual en los centros educativos*. FERE-CECA Madrid 2007.
- Departament de Presidència. Generalitat de Catalunya. *Guia per a la gestió de la diversitat religiosa als centres educatius*. Juny de 2010. També en pdf <http://www20.gencat.cat/portal/site/Departament-de-la-Vicepresidencia/menuitem.231745376b0b41e13a81e810b0c0e1a0/?vgnextoid=bdae1f9f4e4cb210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=bdae1f9f4e4cb210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=default&contentid=256dfc6e0e4cb210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD>

Presència cristiana a la Universitat i la trajectòria del SAFOR UAB. Amb motiu dels 20 anys del SAFOR UAB

ARIADNA CARDONA, membre del SAFOR UAB.

Pròleg

Enguany celebrem el vintè aniversari del SAFOR UAB, el Servei d'Assistència i Formació Religioses de la Universitat Autònoma de Barcelona. Durant aquests vint anys, hem anat construint el Servei a mida de les demandes de la comunitat universitària. Els nostres objectius sempre s'han basat en complementar la formació des del pensament de l'humanisme cristià, crear un espai de convivència interreligiosa i sensibilitzar la comunitat universitària en el compromís social.

Durant aquests vint anys de treball constant al campus, hem realitzat moltes activitats intentant donar resposta a la situació mundial i social de cada moment. La nostra història alberga cicles de cinema, participació des del seu inici en el Concurs Bíblic de Catalunya per a universitaris –fent-nos-en càrrec des d'aquest curs en la seva onzena edició juntament amb el grup Avant-Terrassa de la Federació de Cristians de Catalunya– cursos convalidables per crèdits de lliure elecció, sortides i xerrades formatives, recollides d'aliments i medicaments –sempre donant resposta a situacions bèl·liques o de catàstrofes naturals– en

els seus inicis, una revista teològica, pregàries per la pau i la celebració setmanal de l'Eucaristia.

Al cap i a la fi, el que pretenem és oferir, en l'àmbit universitari, un espai on poder desvetllar, compartir i aprofundir aquells valors ètics i morals necessaris per a la vida en societat, i donar eines per a viure el sentiment i el fet religiós a través de les nostres relacions i activitats quotidianes.

Trajectòria del SAFOR UAB

El 21 de setembre del curs 1989-1990 el Rector de la UAB, Dr. Ramon Pascual, i el Sr. Cardenal Arquebisbe de Barcelona, Dr. Narcís Jubany signaven l'acord entre la Universitat i l'Arquebisbat, que suposava el naixement del SAFOR UAB. El despatx del SAFOR es va obrir als barracons prefabricats d'associacions d'estudiants i altres serveis situats al costat dels menjadors. Una petita comunitat es va fer càrrec des del principi de l'acolliment que el SAFOR UAB volia oferir al Campus.

Des d'aquells primers moments, mai no ha faltat la presència de vo-

luntaris que han volgut estar al servei de la Universitat, oferint activitats i serveis als universitaris, en el sentit més ampli de la paraula. Diverses generacions d'estudiants, personal no docent i professors, acompanyats per responsables i consiliaris, nomenats pel bisbe, entre els quals en un període ha estat responsable el que és ara el bisbe de Terrassa, Josep Àngel Saiz Meneses, han fet possible al llarg d'aquests anys les diverses activitats ofertes.

Recordem algunes de les accions dutes a terme al llarg d'aquests 20 anys del SAFOR UAB:

1. Seminari de formació teològica en col·laboració amb la Facultat de Teologia de Catalunya.
2. Pla de formació teològica de caire voluntari, gratuït i programat a través de la publicació "Aula Teològica".
3. Campanya de recollida de medicaments, després de la conferència "Zaire, Ruanda, Burundi. Arrels d'un conflicte.", en col·laboració amb altres associacions del Campus.
4. Eucaristies tots els dimecres.
5. Preparació i celebració de la Missa Funeral a Sta. Maria del Mar, el 20.7.95, per les víctimes d'un accident d'autocar a França d'estudiants de l'Autònoma.
6. Creació d'un Espai de Pregària Ecumènica a la sala R-111 del Edifici d'Estudiants.
7. Llançament de les edicions anuals del Concurs Bíblic per a Universitaris, seguint les temàtiques següents:
  - Jesucrist 2000
  - Estimar els enemics, és la solució?
  - L'acollida a l'estranger
  - La Bíblia, expressió universal de les cultures
  - Dona-dones a la Bíblia-. La Bíblia, font de valors humans i socials: el valor de la dignitat de la persona
8. Participació en la sessió d'investidura del Sr. Bisbe Samuel Ruiz com a Dr. Honoris Causa per la UAB.
9. Participació anual en el Cicle de Concerts de Corals Universitàries, organitzat per la Delegació de Pastoral Universitària, amb la participació de la Coral de la UAB.
10. Formació d'un grup d'estudi bíblic.
11. Construcció d'una pàgina Web del SAFOR a l'interior de la pròpia Universitat Autònoma.
12. Participació en diverses edicions del "Encuentro de Estudiantes Universitarios que colaboran en las delegaciones de Pastoral Universitaria de las Diócesis" a Àvila, Barcelona i Madrid.
13. Conferències de diverses temàtiques:
  - "Stephen Hawking i la cosmologia moderna (en-

- tre la Física i la Filosofia)”, David Jou (1989)
- “Deute extern, deute etern”, Arcadi Oliveras (1989)
  - “On van els països de l’est”, d’Edward Tarnawski (1990)
  - “Societat catalana i Església”, Bisbe Soler Perdigo i J. Estruch (1995)
  - “Crisi econòmica i valors socials”, Josep Miralles Massanés, (1995)
  - “Evolució i Església”, Manuel Garcia Doncel (1997)
  - “Clonació humana i bioètica”, Josep Egozcue (1997)
  - “Aproximació a la realitat africana”, Jaume Calvera (1998)
  - “L’eutanàsia”, Pilar Núñez i Aurora Bau (1998)
  - “El pensament com a instrument d’unió entre jueus, musulmans i cristians”, Joan Martínez Porcell (2003)
  - “Canvis ideològics i socioestructurals en la Catalunya d’avui”, Francesc Torralba (2004)
  - “Presència cristiana a la universitat”, Llum Delàs (2005)
  - “Diàleg entre teologia i ciència”, Manuel Garcia Doncel (2008)
  - “Simbologia cristiana”, Francesc Jordana (2011)
14. Diverses campanyes solidàries de recollida d’aliments nadalencs.
15. Participació en escoles de pregària, pelegrinacions i recessos organitzats per la Delegació de Pastoral de Jovenut de Terrassa
16. Cicles de cinema amb pel·lícules que contenen un rerefons moral:
- “Los chicos del coro”
  - “El camino a casa”
  - “Crash”
  - “Sophie Scholl”
  - “Disparando a perros”
  - “Teresa de Calcuta”
  - “Copying Beethoven”
  - “Juno”
  - “La vida secreta de las abejas”
  - “La ola”
  - “Slumdog millionare”
  - “Invictus”
  - “The blind side”
  - “Amazing Grace”
17. Realització de cursos de formació ètica amb reconeixement de crèdits de lliure elecció, que han comptat amb la participació de professors de la UAB i laics.
- “Impacte del Cristianisme en els mitjans de comunicació” (2005)
  - “Teologia i ciència avui” (2009)
  - “La dignitat de la persona” (2011)

18. Aquest any hem organitzat la primera recollida de roba a la UAB amb molt bona acollida a tot el campus universitari.

Presència cristiana a la universitat

Un distingit professor de la UAB, Pere Lluís Font, comentava un dia que era convenient arribar a tenir una presència cristiana a la Universitat “ni vergonyant ni arrogant”, una presència al mateix temps senzilla i agosarada. Per tenir una idea de com podem manifestar-nos cristians en un medi bastant inhòspit per a la fe cristiana com és la universitat pública, podem fixar-nos en el testimoni d'aquest mateix professor en un article publicat a la revista *Evangelí i Vida*, el setembre de 2002.

«Davant la recomanació de la 1a Carta de Pere (3,15) d'estar preparats per donar raó de la nostra esperança, el temps que estudiem, vivim i treballem a la universitat, podria ser un temps privilegiat per:

- Mostrar que la fe cristiana és una font de llibertat i de joia, i la millor garantia de l'humanisme.
- Mostrar que la fe cristiana és possible en el marc d'una cosmovisió teista, que sembla filosòficament més plausible que una cosmovisió panteista o atea.
- Mostrar que la figura de Jesús, tal com la mostren els evangelis, és absolutament creïble per la seva extraordinària qualitat espiritual, pel seu estil de pen-

sament i de vida i pels seus ensenyaments.

- Mostrar que hi ha resposta possible a les objeccions intel·lectuals i a les crítiques morals que es poden fer al cristianisme.»

Per què la nostra presència al campus de la Universitat? Per què hi hem vingut? No són suficients les parròquies i els moviments per agrupar els cristians? Ni les comunitats per a dotar d'identitat col·lectiva i de formació en la pròpia fe als qui volen ser-ne membres actius? En definitiva, quin sentit té la presència del SAFOR UAB a la Universitat?

Quan l'Església ens envia a la Universitat, ho fa conscient que és aquí on trobarem companys, amics, coneguts que no es troben en els ambients cristians tradicionals. Sap que el seu missatge és per a tots perquè cada persona es troba, en un moment o altre, enfront de qüestions sobre les quals Crist llança una llumada d'amor que ajuda a viure. Aquí,

Quan l'Església ens envia a la Universitat, ho fa conscient que és aquí on trobarem companys, amics, coneguts, que no es troben en els ambients cristians tradicionals.

en aquest món, el seu missatge obre perspectives de sentit, d'esperança, d'amor sempre renovat. Diríem que és l'Església la que surt a l'encontre de les persones, es trobin on es trobin; no espera que s'atansin a la font per donar aigua per a beure. A través de les seves comunitats –i el SAFOR UAB és una d'elles– l'aigua pot arribar a molts, encara que s'autoconsiderin allunyats.

La presència que busquem és senzilla, però plena de creativitat i d'esperit de servei. Vol fer-se dialogant amb les realitats plurals que aquí es troben. Vol no amagar el seu origen i la seva identitat però, al mateix temps, no té por de “fer-se tot en tots per a guanyar-ne tants com pugui”, com ens recorda l'apòstol Pau.

En la societat plural i diversa que vivim, cada acrònim, cada identitat, mostra un rostre. Quin és el rostre del SAFOR UAB?

Ja des del començament, el SAFOR UAB es va constituir per a oferir a tots els membres de la comunitat universitària que ho volguessin (alumnat, personal d'administració i serveis i professorat) els següents serveis:

- acolliment humà i religió
- tractament i estudi de temes i qüestions que la nostra societat es planteja i als que la fe cristiana aporta un *plus* d'humanitat i de sentit per a la vida de les persones. Aquí trobem l'aprofundiment de la pròpia fe cristiana, amb l'oferta d'una base teològica adequada als universitaris.

- celebracions i moments d'interiorització i de pregària. Tots sabem la importància que té celebrar en comunitat allò que dia a dia vivim en la nostra vida, i la necessitat que tenim d'aprendre a distanciar-nos una mica del soroll que ens envolta per a cercar dins nostre aquell espai on Déu habita i on ens fem conscients dels seus dons.
- l'animació cultural que, des del rigor i en col·laboració amb altres grups i serveis de la pròpia universitat, pugui ajudar a endinsar-nos en el coneixement alliberador i en la recerca de les coses bones i belles.

L'ètica i la bellesa són els reptes que la nostra societat té plantejats, si vol que tingui futur el món que ens envolta. Tant una com l'altra poden pouar en el misteri insondable de Déu que se'ns ha revelat en Jesucrist.

Per acabar, voldríem expressar el convenciment que les línies de fons de l'oferta del SAFOR UAB a la universitat coincideixen plenament amb les línies de fons que té tota pastoral universitària:

1. Aprofundir en la realitat del món, amb el repte global de la justícia, el repte intel·lectual de la creença i el repte social de la comunicació interpersonal.
2. Aprofundir en la persona de Crist en el descobriment de la riquesa del coneixement cristià, de l'Antic i del Nou Testament.
3. Aprofundir en la realitat eclesial. Ens cal desfer les falses

imatges, copsar i viure els trets de l'Església de Jesús. Reflexionar quin és el nostre lloc dins de l'Església, la pròpia vocació, el compromís laïcal o ordenat d'aquesta etapa de la vida.

4. Celebrar la vida en comunitat, és a dir, Eucaristia, pregària, inserció comunitària, en grup.

I un aniversari mereix un curs

Tot això mai hagués estat possible sense totes les persones que, de manera voluntària, han dedicat el seu temps al servei dels altres.

L'actual equip responsable (format per dos joves responsables –Jordi Olivé i Ricard Drudis–, un secretari –Cristian Montenegro– i dos consiliaris –Mn. Josep Monfort i Mn. Francesc Jordana–) va decidir dedicar tot el curs 2011-2012 amb diferents actes per fer extensiu l'agraïment en diferents moments i realitats i, com a fet simbòlic, fer-se responsables des d'aquest curs del Concurs Bíblic per a Universitaris de Catalunya. –Aquests actes són els següents:

- 10 de novembre. **Eucaristia inici 20è aniversari presidida pel Sr. Bisbe de Terrassa.**

- 24 de febrer. **Escola de pregària a la catedral de Terrassa presidida pel sr. Bisbe.**
- Dies 3 al 25 de març. **Crèdit de lliure elecció:** “Teologia i ciència sobre la dignitat de la persona”.
- 4 de Març. **Acte festiu del 20è aniversari:** festa universitària.
- 16 de març. **Acte central del 20è aniversari.** Presidit per la Vicerectora de la UAB i amb la presència del Sr. Bisbe de Terrassa. Conferència: “El sentit de la presència del fet religiós a la universitat: la qüestió ciència-fet”; ponent: Dr. David Jou. Clausura de l'acte a càrrec de la Coral de la UAB.
- 19 de maig. **Eucaristia de cloenda del 20è aniversari, presidida pel Sr. Bisbe de Terrassa. Lliurament de premis del Concurs Bíblic de Catalunya per a universitaris.**

A tots, els fem arribar el més sincer agraïment. I a les institucions, concretament a la UAB i a la Diòcesi de Terrassa, que fan possible el SAFOR UAB. Esperem que amb la col·laboració de tothom puguem continuar el servei per molts i molts anys!

MAGIS, i la pastoral de joves ignasiana

MONTSE PUIGGRÒS, coordinadora de MAGIS, i altres membres de l'equip motor MAGIS CATALUNYA.

MAGIS 2011 és una experiència pastoral ignasiana, impulsada per la Companyia de Jesús, per a joves de tot el món que es durà a terme aquest mes d'agost dies abans de les Jornades Mundials de la Joventut amb el Papa. Aquesta iniciativa es remunta a l'any 1997. Aquest any 2011 es trasllada a Espanya i Portugal coincidint amb la Jornada Mundial de la Joventut que se celebrarà el proper agost a Madrid.

El MAGIS és una forma d'oferir l'espiritualitat ignasiana als joves-adults, d'entre 18 i 30 anys, a través d'unes experiències "d'immersió" en situacions diferents a les que gaudeixen habitualment. Es tracta de viure unes experiències espirituals mitjançant activitats que els treguin de les seves zones de confort i que trobin Jesús en llocs i persones que mai no haurien imaginat. És una trobada amb Jesús que convida els participants a mirar Déu i a ells mateixos d'una manera nova. I, tot això, en un context internacional que els farà viure la universalitat de l'Església, a més d'haver de superar el repte de conviure amb gent de diferents orígens, idiomes, cultures i tradicions.

L'objectiu del MAGIS 2011 és que aquests joves d'arreu del món

es trobin per compartir els valors d'una fe cristiana arrelada a la vida i compromesa amb el món. Aquesta experiència ens permetrà sembrar noves llavors de fe, esperança i compromís. La mateixa paraula, ben pròpia de l'espiritualitat de Sant Ignasi, convida a viure des del Magis "EL MÉS": més lliurament al Crist, més compromís per la justícia, més desprendre's d'un mateix per donar-se totalment al germà que clama des de la seva pobresa i des del seu silenci, MÉS EN EL CRIST I PERAL CRIST EN EL MÓN. Per aquest motiu, el lema d'aquesta experiència és "Amb Crist al cor del món".

*Magis "EL MÉS":
més lliurament al
Crist, més compro-
mís per la justícia,
més desprendre's
d'un mateix per
donar-se totalment
al germà.*

Algunes de les claus que ens poden ajudar a comprendre MAGIS són les que es descriuen a continuació:

1. Ser pelegrí

1.1. Peregrinar

El pelegrí és algú que emprèn un llarg camí amb un motiu espiritual o sagrat. Ser pelegrí i peregrinar és una metàfora del viatge espiritual que cada persona realitza durant la seva vida. Com a éssers humans recorrem un camí interior cap a Crist i un camí exterior que ens condueix, cada dia, cap als altres. En la seva autobiografia, Sant Ignasi es diu a si mateix «el pelegrí», i es descriu com aquell qui busca el seu refugi i la seva força només en Déu. Ser un pelegrí requereix valor –el valor de sortir de casa cap al desconegut. El pelegrí ha de confiar en Déu mentre va trobant nous llocs i noves persones. Ser pelegrí és difícil. Cal recórrer llargues distàncies. Tens poques coses, i portes un equipatge lleuger. Pots portar sorpreses i hauràs d'afrontar dificultats. Sempre trobaràs una altra gent al teu peregrinar. Compartir i recolzar-se mútuament és de gran ajuda perquè els estranys es converteixin en companys. Déu es fa present a través de les persones que el pelegrí troba en el seu viatge. Els pelegrins han de romandre atents als senyals, desperts per reconèixer la presència i guia de Déu en molts petits detalls del camí. Així, MAGIS vol

El pelegrí és algú que emprèn un llarg camí amb un motiu espiritual o sagrat.

ser una peregrinació, compartida per joves de tot el món que emprenen, junts, un viatge espiritual.

1.2. El pelegrí Ignasi de Loiola

Un dels patrons de la Jornada Mundial de la Joventut és Ignasi de Loiola. Per a nosaltres és, a més i d'una manera molt especial, inspirador del MAGIS. Ignasi de Loiola va néixer el 1491. Era el fill més jove d'una família de la noblesa basca. Al créixer va ser educat amb els ideals d'un cavaller medieval: Honor, fama i bravura. Als 30 anys una bala de canó va destrossar el seu genoll dret, acabant amb la seva carrera militar. El procés de curació va durar mesos i va requerir doloroses operacions. Afrontant la mort i el fracàs en aquest procés, Ignasi, convalescent, va començar a reflexionar sobre el seu passat i a pensar en el futur. Va començar a sentir Déu d'una manera nova, i va tenir les seves primeres intuïcions sobre els diferents esperits– els moviments interns de Déu en la seva ànima. Va quedar fascinat per les vides dels sants, i a poc a poc va reconèixer la necessitat de conduir la seva vida cap a la major glòria de Déu. Ignasi es va convertir en pelegrí. A Manresa, va romandre gairebé un any d'oració i penitència. Es va submergir en les fondàries de l'experiència humana, incloent la tristesa profunda, el remordiment per la seva vida. No obstant això, durant aquest temps Déu l'estava guiant, i va comprendre que la vida que Déu ens dona no té a veure amb grans heroïcitats, sinó amb la calma, la recta mesura, l'esperança i la confiança. Aprenent que, després de la tempesta arriben

la claredat i la joia, la seva experiència el va portar a veure d'una manera nova a l'ésser humà, el món i Déu. Totes aquestes vivències i llums es van plasmar en els seus Exercicis Espirituals.

1.3. El magis d'Ignasi de Loiola

«Magis» o «més» és una cosa que ens atrau a tots. Sant Ignasi també volia més: ser sant, fins i tot més que aquells sobre els que llegia mentre anava guarint a Loiola. Per ser sant, va pensar en dejunar més, resar més, fer més penitència ... fins que es va adonar que això no era el que Déu li demanava. El “més” que Ignasi va descobrir va ser el comprendre el *magis* com triar allò que és «per a major Glòria de Déu». És a dir, el que més ens apropa a allò que Déu espera de nosaltres.

Magis és diferent per a cada persona, ja que cada un tenim una relació única i diferent amb Déu, i una vocació personal. Viure *magis* és intentar conèixer-te a tu mateix i ser conscient de la teva vida interior. Suposa confiar que Déu et guia, i comprendre que Déu té un somni per a tu. Viure *magis* significa obrir-te al descobriment del que Déu vol ensenyar. De vegades és el que menys volem reconèixer. Però, per a cada un de nosaltres, com per Ig-

Viure magis és intentar conèixer-te a tu mateix i ser conscient de la teva vida interior.

nasi, el major goig és aprendre a descobrir, cada vegada amb més claredat, Déu en les nostres vides.

1.4. Com viure el magis avui?

I avui, segueix sent possible viure el *magis*? La resposta és que sí! Déu segueix present en les cruïlles de la història i en els cors dels homes i dones del nostre temps. El seu Esperit ens crida a viure una «vida en abundància», lliurats a la tasca inescapable, i alhora fascinant, de descobrir les seves petjades en tot, i amb Ell treballar per un món més just i més fratern. La superficialitat i l'acomodació són els nostres grans enemics, i correm el perill de quedar instal·lats en una vida mediocre i «satisfeta» amb el que un té i fa. I en aquest «sortir cap a fora», cap als altres i el compromís pel Regne, descobrim amb sorpresa que el donar (i donar-se!) és el que ens omple d'alegria i de felicitat.

Potser el temps que ara ens toca viure, on Déu sembla menys conegut, sigui «temps de gràcia», oportunitat de (re) descobrir la presència de Jesús al fons dels cors, en els desitjos i somnis que ens habiten. I

Déu segueix present en les cruïlles de la història i en els cors dels homes i dones del nostre temps.

a Ell li preguntem: «Senyor, què vols que faci?»

Però el camí no es fa sol, amb altres construïm l'Església i treballam per un món més solidari. El primer que va fer Jesús va ser buscar companys. Així és l'Església, la comunitat dels qui segueixen el Senyor. Comunitat fràgil i plural, feta de moltíssima diversitat, on conviuen santedat i pecat. De vegades hi haurà conflictes. Però un no se surt de la família en adonar-se de les fragilitats dels pares i germans grans. Aquesta és l'Església de Jesús, i el *magis* passa per estimar-la i per formentar-ne la pertinença.

Viure el *magis* avui significa, finalment, tenir molt clar que el món ens necessita, i estar disponible per al que Déu ens vagi cridant, amb la gent i en els contextos en què vivim. El nostre és un món trencat per la pobresa, l'exclusió i les desigualtats. Un món molt diferent a com Déu el somia i on Ell necessita les nostres mans i la nostra capacitat d'estimar per canviar-lo, per ferne una llar on tots els éssers humans visquin i se sentin com a fills del mateix Pare i Déu d'Amor.

2. Elements inspiradors de Magis

2.1. El lema “Amb Crist en el cor del món”

El lema que hem escollit per MAGIS és: “Amb Crist en el cor del món”. El lema es relaciona amb aquell de la Jornada Mundial de la Joventut “Arrelats i edificats en Crist. Fermes en la fe” (Col 2,7). Aquests dies els

vivim com una peregrinació de joves de tot el món a la trobada de Crist i de l'Església universal.

- Amb Crist: Caminem amb Jesús i després de les seves petjades. Ell ens convida a ser conscients de l'acció de Déu en llocs i persones en els que mai haguéssim pensat. El seu camí és el nostre camí. D'Ell rebem la Bona Nova per ser els seus testimonis.

- En el món: Aquest camí ens porta cap al món que és la nostra casa, lloc de trobada amb els altres i amb Déu. Un món ric i plural, encara que trencat per les desigualtats. Enmig del sofriment humà Déu ens crida a estendre ponts i a col·laborar en la seva missió de reconciliació.

- Com Església: En aquest camí el pelegrí descobreix a altres companys entestats en la mateixa tasca. Junts descobrim la gràcia de ser cridats i sentir-nos Església, comunitat fraterna i rica en diversitat.

2.2. L'experiència com a lloc de trobada

La necessitat de posar “mans a l'obra” també val per a la fe, i per a moltes persones la seva visió de la fe i de Déu ha canviat a través d'experiències de compartir en el profund. L'acció és un lloc on trobem i podem arribar a conèixer de veritat a Déu, als altres i fins i tot a nosaltres mateixos més profundament.

MAGIS se sosté en la intuïció que l'experiència és un lloc de trobada. Les experiències MAGIS que tindran lloc després de la trobada

inicial a Loiola i abans de la Jornada Mundial de la Joventut a Madrid, busquen aprofundir en aquesta trobada amb Déu, amb els altres i amb nosaltres mateixos. És com capbussar-se en una realitat, i es basa en la idea d'Ignasi de Loiola de col·locar la persona en situacions noves amb les que no està familiaritzat. D'aquesta manera els teus horitzons s'expandeixen, aprems de les vides dels altres i comences a entendre a Déu i comprendre't a tu mateix de formes inesperades.

Les Experiències MAGIS també volen aprofitar aquesta universalitat. Cada experiència, preparada per un equip organitzador d'entre tres i cinc persones, acollirà 25 participants de 3 nacionalitats diferents. Viuran i treballaran junts, en un projecte concret. D'aquesta manera, cada participant té el repte de superar les fronteres inicials de llenguatge, actitud i cultura, amb vista a viure una experiència comuna i enriquidora

El MAGIS s'iniciarà a Loiola el dia 5 d'agost. Allà es trobaran uns 3300 joves d'arreu del món per ser enviats a una experiència concreta que es desenvoluparà en algun punt de la geografia peninsular (i també Canàries). Concretament, a Catalunya es duran a terme 23 experiències diferents repartides entre Barcelona, Lleida i Girona. Cadascuna d'elles centrades en algun d'aquests àmbits: social, artístic, ecològic, espiritual, diàleg fe-cultura.

2.3. Una experiència de fe

Déu és en totes les coses. És el nostre principi i fonament. Tot el que hi ha té les seves arrels en Déu. Si et

prens aquesta afirmació de debò, això significa no només que busquis a Déu on la vida ja és coneguda, fàcil i agradable. Més aviat es tracta de trobar Déu en realitats noves i desconegudes, fins i tot les que són dures i difícils de comprendre. L'objectiu específic de MAGIS és buscar i descobrir com podem ser un poble de Déu tot i totes les nostres diferències i peculiaritats, i com Déu, el món i nosaltres mateixos estem profundament lligats.

2.4. Itinerari interior

Durant aquestes setmanes intentarem caminar també per dins. Ens preguntarem com estem en començar l'experiència (dia 6 d'agost). Ens farem conscients que Déu té una voluntat per a la vida de cada persona (dia 7). Al marxar als llocs d'experiències sortirem de terrenys coneguts (dia 8). Buscarem comprendre què significa canviar de vida (dia 9), com afrontar les dificultats (dia 10), on posem les nostres seguretats (dia 11). Escoltarem la invitació a fer de Crist la nostra terra (dia 12). Veurem que en aquest camí no estem sols (dia 13), i tractarem d'escoltar el crit dels més ferits del nostre món (dia 14). En retrobar-nos, a Madrid, pensarem en la veritable alegria (dia 15), i a l'endinsar-nos en la JMJ, reflexionarem sobre la radicalitat de la fe en l'Església (dia 16), la universalitat (dia 17), la nostra missió (dia 18) i la necessitat de tendir ponts en el nostre món (dia 19). Amb Benet XVI, tractarem de comprendre millor què és avui ser una Església guiada per l'Esperit Sant (dia 20) i, ja de retorn

als nostres llocs d'origen, ho farem conscients de ser enviats a viure i comunicar l'evangeli (dia 21).

2.5 Cinc pilars MAGIS

En tota vida de fe hi ha algunes dimensions que són fonamentals: l'acció i la pregària, la capacitat d'examinar el viscut buscant-hi a Déu, l'alegria de celebrar i la disposició per compartir. Aquestes dimensions, d'una o altra manera, poden anar entrant en el nostre horitzó quotidià. Al MAGIS intentarem que hi entrin d'una manera explícita, en incloure, cada dia d'experiència aquests cinc elements: L'oració, que ens ajuda a buscar, escoltar, relacionar-nos amb Déu i la seva paraula. La celebració en la qual, junts, expressem la profunditat, l'alegria i

la riquesa de la fe que compartim. L'activitat que és lloc concret de sorpresa i vida, aprenentatge i trobada. El compartir i posar en comú el viscut, ja que també el que altres descobreixen, viuen i comuniquen és font de riquesa i creixement. Finalment, l'examen del dia ens permetrà tornar la vista a cada jornada, per buscar a Déu en tot allò viscut.

Per dur a terme tot aquest projecte, necessitem la col·laboració del màxim nombre de persones i institucions possibles. I això no només per fer viable econòmicament el projecte, sinó també per implicar al major nombre de persones en el procés.

Per a més informació, us convidem a entrar a la següent pàgina: www.magis2011.org

Esperem que aquest esdeveniment espiritual doni els seus fruits durant els propers anys a través d'uns joves de tot el món que esdevinguin més "persones per als altres".

Equip Motor Magis Catalunya

Enric Puiggròs sj
Llorenç Puig sj
Alexis Bueno sj
Montse Puiggròs
Joaquim Fernández-Díaz
Miriám Pich-Aguilera
Carmen Arnau

En tota vida de fe hi ha algunes dimensions que són fonamentals: l'acció i la pregària, la capacitat d'examinar el viscut buscant-hi a Déu, l'alegria de celebrar i la disposició per compartir.

IV. Orientacions episcopals

Carta de Pasqua. “Jesucrist et ve a trobar...” i pautes per orientar la pastoral juvenil

---

MONS. FRANCESC PARDO, bisbe de Girona.

Pautes per orientar la pastoral juvenil

El director de Quaderns em demana una reflexió sobre la “la pastoral juvenil” adreçada als catequistes, animadors, monitors, caps, consiliaris, tan se val el nom, allò que cal tenir present és la responsabilitat. Des de la meva incorporació a la Conferència Episcopal Tarraconense se m’encarregà l’acompanyament dels responsables de la pastoral de joventut (SIJ), dels moviments de joves, de l’escoltisme i dels esplais... Intueixo que és per aquesta responsabilitat que em convida a una reflexió. El termini és molt breu i, per això, m’ha semblat oferir-vos-la en dos moments. El primer, reproduint la carta de pasqua que he escrit pels joves de Girona, perquè hi descobrireu “els punts fermes” per fer possible la trobada de Crist amb cada noi o noia. En un segon moment, subratllar algunes pautes a considerar en el treball pastoral amb joves, conscient de la seva complexitat.

Carta de Pasqua. Jesucrist et ve a trobar...

Estimats nois i noies,

És Pasqua i Jesús Ressuscitat et ve a trobar!

Desitges tenir-ne experiència? Si continues llegint amb detenció potser trobaràs algunes pistes.

Has de saber que aquell primer diumenge de Pasqua, després que Maria Magdalena comunicés als apòstols de Jesús que el seu cos havia desaparegut del sepulcre, Pere i Joan corren a comprovar el fet. Pere esbufegant entra al sepulcre i només hi troba el llençol i el mocador que havien servit per amortallar el cos. Hi entra Joan i, ell mateix ens diu, “ho veié i cregué”. Després vindran les aparicions de Jesús a les dones i als deixebles, però abans Joan veié uns senyals i cregué que havia ressuscitat d’entre els morts.

En les aparicions de Jesús ressuscitat als seus amics, se’ns indiquen els seus dubtes: no fan cas del testimoni de les dones, no s’ho acaben de creure, es pensen que és un fantasma, Tomàs si no el pot tocar no ho creurà...

Tot molt semblant als nostres dubtes, que superem quan tenim l’experiència de trobar-nos cara a cara amb el Senyor.

Fixem-nos en Joan i els altres deixebles.

Avui som nosaltres aquests deixebles, potser desconfiats, decebut, pensant que Jesús també està fracassant entre la gent jove, amb ganes de tenir certeses... I tanmateix avui el mateix Senyor Ressuscitat ens ve a trobar. Per fer-ne experiència i per viure-ho cal estar atents a les següents indicacions:

Avui som nosaltres aquests deixebles, potser desconfiats, decebut, pensant que Jesús també està fracassant entre la gent jove, amb ganes de tenir certeses...

1. La iniciativa la té el mateix Jesús

Sí, és Ell mateix el qui desitja trobar-te i oferir-te els seus dons. És Ell el qui vol acompanyar-te en la vida, perquè no vagis sol i sense saber cap a on. Per construir una vida humana plena de sentit ens cal edificar-la i deixar que s'arrelhi en Ell. El Senyor ja t'ha cercat i et cerca. La qüestió és com ser-ne conscient i viure-ho. Suggerixo algunes pautes: Ser deixeble amb els altres deixebles de Jesús, conèixer Jesús llegint els evangelis, parlar amb ell i escoltar-lo per mitjà de la pregària, participar en la celebració de la Missa per estar-hi en comunió, reconèixer la necessitat dels dons de Jesús demanant el seu perdó; estimar de veritat estudiant o treballant i servint als altres.

2. Sentir-se deixeble

Sí, malgrat que estiguem desconcertats i decebut com aquells primers deixebles. Després de vint segles, avui som molts els deixebles de Jesús escampats arreu del món. Ell ens ve a trobar si ens sentim del grup, encara que com Tomàs puguem dubtar i tenir ganes de palpar per creure. És necessari relacionar-te amb altres nois i noies, amb altres cristians que t'acompanyin, has de participar en les trobades, has de sentir-te de la parròquia i de l'església, tot i que et sembli que la majoria siguem grans i trobis a faltar altres joves.

Fixa't en algunes oportunitats que ara tens a l'abast: Pasqua Jove, dies previs d'acolliment de joves d'arreu del món abans de la Jornada Mundial de la Joventut, la mateixa Jornada Mundial, els grups de confirmació i de després de la confirmació, les activitats amb altres joves de la parròquia, les pregàries joves de cada mes, els serveis que pots fer als malalts, ancians, infants, adolescents en els moviments cristians.

3. Conèixer Jesús llegint els evangelis

Conèixer per estimar. Només coneixeràs a Jesús si llegeixes pausadament els evangelis, i t'adones que allò que Jesús comunicava t'ho diu a tu, que allò que feia t'ho fa a tu, que allò que proposava t'ho proposa a tu.

4. En la pregària parla amb Jesús i escolta'l

L'amor, l'amistat es viu en la comunicació, escoltar i parlar. Aques-

ta és la raó profunda de la pregària. La pots fer de moltes maneres, sempre procurant silenci i atenció, meditant, amb pregàries fetes, parlant sincerament, sol/a o amb grup, cantant..., però prega.

Només coneixeràs a Jesús si llegeixes pausadament els evangelis, i t'adones que allò que Jesús comunicava t'ho diu a tu.

5. Participar de la Missa per estar en comunió amb el senyor Jesús

Les dificultats ja les conec, ho són de la Missa i d'altres activitats repetides i importants per viure. A la Missa no hi trobaràs un ambient lúdic, ni de gresca, ni unes sensacions corporals sensorials, ni distracció... però hi trobaràs a Jesucrist, el qui t'estima i mai et deixarà, t'acompanya i et conforta en tot moment. El trobaràs perquè els seus deixebles avui ens reunim, perquè escoltem la seva paraula, perquè en el pa i en el vi consagrats es fa present ell mateix com el nostre aliment, i actualitza la donació de la seva vida perquè tu tinguis vida. Si no hi vas, no ho viuràs. Només essent fidel ho experimentaràs.

6. Estimar

Qui estima de veritat s'assembla a Déu i a Jesucrist, el qui ens ha estimat i ens estima del tot i a tots. Ara bé, cal estimar a semblança seva, esdevenint bon samarità, fent fructificar les qualitats rebudes, servint sense esperar recompensa, perdona... Estimant així estaràs en sintonia amb el Senyor ressuscitat i "el veuràs" amb els ulls més profunds del teu cor.

Qui estima de veritat s'assembla a Déu i a Jesucrist, el qui ens ha estimat i ens estima del tot i a tots.

Si hi estàs disposat a continuar o encetar aquest camí, t'adonaràs que cada dia viuràs amb més intensitat la presència del Senyor en la teva vida. I també tu podràs dir de veritat: "l'he vist, hi crec i creient-hi en tinc experiència".

Així si que serà Pasqua per tu i pels qui fan el camí de la vida al teu costat.

Joiosa Pasqua!

Amb el meu afecte i la meva benedicció.

+ Francesc, bisbe de Girona.

ALGUNES PAUTES PER ORIENTAR LA NOSTRA PASTORAL

1. El coratge del sembrador

Gràcies per ser sembradors de la Bona Nova. És molt important que els qui treballeu pastoralment amb joves experimenteu l'agraïment de tota l'església i visqueu amb goig la vostra missió, malgrat la migradesa "aparent" dels resultats i la comprovació dels fruits.

El sembrador de la paràbola –i vosaltres sou sembradors– escampa arreu la llavor, sense fer consideracions prèvies sobre el terreny a on caurà, sense selecció, convençut de la força interior de la llavor i que sembra la millor llavor per la vida de tots i cadascun dels nois i noies. Cal coratge per treballar amb la generositat i la paciència del sembrador. I el coratge no es fonamenta, principalment en les nostres forces humanes i mitjans, sinó en la força, l'alè, el guiatge de l'Esperit. Avui com sempre cal proclamar ben convençuts "crec en l'Esperit Sant".

Cal coratge per treballar amb la generositat i la paciència del sembrador.

El desànim i el desencantament són directament proporcionals a la manca de fortalesa interior, que és do de l'esperit, a l'obsessió per l'eficàcia immediata i al desconcert

pastoral. També al desconcert pastoral per la complexitat del "món juvenil" i, per això, ens cal estar atents a l'Esperit, a l'Església, a la saviesa acumulada en el treball d'anys i als joves.

2. La pastoral de joventut és un repte de l'Església, a les seves comunitats, moviments, associacions

Les respostes a les preguntes per l'acompanyament en el procés de la fe, per la proposta de la vida cristiana, cal cercar-les no en una missió individualista i solitària, sinó comunitària, amb el ben entès que és necessari el testimoni personal. Principalment no hem de centrar la preocupació en els joves, en els destinataris, ni en estratègies de comunicació, sinó en nosaltres, els creients, testimonis i pedagogs del procés, responsables de l'evangelització. És a dir, la resposta a quina pastoral cal fer amb els joves, primer s'ha de transformar en una pregunta a l'Església i a les nostres comunitats, perquè és fonamental la nostra manera de ser i de viure. La principal preocupació hem de ser nosaltres els creients –persones i comunitats– responsables de l'evangelització i de la transmissió de la fe. Tot seguit caldrà preguntar-nos pels destinataris, pels seus condicionaments, les seves experiències, la seva recerca, les seves sensibilitats...

3. El model: Crist, el Bon Pastor

Jesucrist, el Bon Pastor, és l'únic model i l'únic mestre en l'acció

pastoral. Els seus sentiments, les seves actituds, el seu tarannà... han de ser “norma” per a tots els qui tenim responsabilitats pastorals. Se’ns exigeix, per tant, estar-hi en comunió per mitjà de la celebració dels sacraments, de la pregària comunitària i personal, i de la comunió amb els germans, pastors i fidels, amb tota l’Església presidida pel Papa i els Bisbes. Sense restar units al cep com les sarments, sense que la seva vida passi per la nostra, sense la necessària comunió eclesial, farem coses i proposarem valors, però les nostres accions i activitats no seran “pastorals” per manca d’identificació amb el Crist, el Bon Pastor.

Crist pregava, tal com consta en els evangelis en molts moments de la seva activitat pastoral. Per això, parlar als altres de Déu exigeix parlar a Déu dels altres. Sempre cal pregar, però sobretot abans i després de la col·laboració en l’acció pastoral de la qual en sóc responsable.

Parlar als altres de Déu exigeix parlar a Déu dels altres.

4. L’encontre personal amb Jesucrist

Tota acció pastoral, sigui la que sigui, ha de comunicar el Crist Salvador, que ha de ser anunciat, conegut, acollit amb els seus dons pels sacraments; Crist que estima, escolta, guareix, serveix, acompanya, anima, salva.

El catequista, l’acompanyant, el consiliari... és un testimoni, colpit per l’experiència personal, que assenyala el Crist, en parla i fa possible experiències d’encontre amb ell per mitjà de la pregària, de les celebracions, de les converses, dels serveis a les persones, siguin infants, siguin grans.

Convençuts que tot comunica: la paraula, el silenci, la presència i l’absència; els detalls i la imatge. El qui comunica la Bona Notícia de Crist ho ha de fer amb convenciment, amb llibertat, amb serenor, amb paciència evangèlica, tot respectant la llibertat, la dignitat de cada persona, la seva història, la necessitat del procés personal. Tanmateix no ens podem quedar en les etapes del procés, no ens podem conformar en proposar “uns valors” ben evangèlics, sinó que cal sempre proposar el valor més fonamental: Jesucrist, Salvador.

Atenció a la importància de les celebracions i de l’experiència de la pregària. No podem deixar-ho pel final del procés, per quan la fe sigui ferma i es comprenguin millor les celebracions. Cal proposar-se, facilitar i empènyer que es trobin amb el Senyor per mitjà dels sacraments, sobretot de l’Eucaristia, que el fan present i actuant sacramentalment i significativament. Dit altrament, cal actualitzar “el veniu i veureu”, invitació del senyor als dos deixebles de Joan, quan a indicació del profeta el segueixen i s’hi interessen. Veniu i veureu, segur que exigeix el descobriment, el coneixement, però sobretot l’experiència de la trobada amb el mateix Senyor, ni que inicialment no s’entengui del tot. Celebració de

la fe i pregària, accentuen la dimensió de l'experiència personal de trobada amb Crist i amb el seu grup de deixebles avui, constituït per infants, adults, persones grans i joves. Certament que cal cuidar les celebracions, però no cal esperar que siguin tan assumides, purificades, entenedores, en una comunitat tan ideal... que difícilment arribarà el moment.

5. Sense Església no vivim en Crist

La dimensió eclesial en la proposta evangelitzadora i en el seu procés. Aquesta qüestió és molt important.

Una breu reflexió en relació a l'educació del sentit eclesial, tant de l'Església catòlica universal com la de l'Església particular. Fa anys –ho recordo molt bé– es feia popular una afirmació per afrontar i silenciar les limitacions i incoherències de l'Església: “Església de base, sí, Església jeràrquica no”. Poc temps després es va tocar fons: “Crist sí, Església no”. I finalment alguns grups acabaren sense Crist i sense Església. Si el cap és separat del cos –imatge paulina– ens quedem sense cos i sense cap.

En el procés d'evangelització cal ajudar a fer experiència d'Església per superar “la imatge mediàtica de l'Església” sovint devaluada per magnificar fets d'incoherència o considerats negatius. En el procés cal manifestar la dimensió trinitària de l'Església, l'Església de Déu Pare, Fill i Esperit Sant, doncs la dimensió humana és molt palpable. De totes maneres també ajuda des-

cobrir o redescobrir en l'Església l'evangeli, encarnat i verificat per tantes persones i activitats. Dit altrament, cal retornar els cants de festa a la nostra Església. En la Missa crismal ho demanava als preveres com una prioritat: “La nova Sió avui és la nostra Església universal i la nostra particular. Cal que hi retornin l'alegria i els cants de festa. Els sants pares parlaven de l'església com a “comunió sanctorum”, però alhora amb la necessitat de ser purificada i renovada, perquè Déu ens fa dipositaris de la seva gràcia a nosaltres, carn d'aquest món o gerros de terrissa –segons l'expressió paulina–. Som molt conscients dels nostres pecats, de les nostres infidelitats i de les nostres mancances com el desànim, el cansament... Tanmateix així com els fills no neguen les limitacions de la mare, però tampoc en fan propaganda, també nosaltres hem de tenir una actitud compassiva, guaridora, balsàmica, acompanyada sempre amb el desig de descobrir les bigues dels nostres ulls, que poden entelar la mirada per senyalar les estelles dels ulls dels altres germans. I, fent una pas més, cal que parlem de la nostra església amb convicció, positivament, amb esperança i remarcant, no tant les mancances sinó les possibilitats.

Bernanos el gran novel·lista va estimar a l'Església amb amor soferit –com expressa ell mateix– i deia: “Si el món fos l'obra mestre d'un arquitecte obsessionat per la simetria o d'un professor de lògica, aleshores l'Església oferiria l'espectacle de la perfecció, de l'ordre, de la santedat. Però voldries tu una Església així? T'hi sentiries a gust? Potser

aleshores et quedaries a la porta d'aquesta comunitat de super-homes, donant voltes a la boina entre les mans, com un pobre pidolaire davant la porta del millor hotel. L'Església és una casa de família, una casa paterna, a on sempre s'hi troba un cert desordre; a vegades les cadires no s'aguanten ben dretes, tenen alguna pota mig trencada, les taules estan tacades de tinta i alguns pots abocats als armaris”.

Es tracta de la nostra Església santa i pecadora, és casa nostra, la casa dels pecadors, que maldem per viure la nostra condició de sants i escollits. Treballem perquè estigui ben fonamentada en Crist i, així, esdevingui més acollidora, més fraternal, més evangèlica. Retornar l'alegria i els cants de festa a la nostra església, és prioritari i urgent. No som, segur, els millors, però si que oferim el millor do, el Crist Salvador”.

6. La comunicació fa possible l'evangelització. Sintonitzar amb els sentiments i preocupacions dels joves

Els destinataris de la salvació, dels dons de Déu, són persones concretes i reals que viuen en un moment concret de la història de la humanitat.

La mateixa dinàmica de la Revelació, l'autocomunicació i la convivència de Déu amb el seu poble real i històric, i la seva culminació en l'encarnació del mateix Verb de Déu, exigeix aquesta atenció a la història concreta i real. L'oferiment dels dons

de la Pasqua de Jesús es realitza al llarg de la història, en el seu procés, en les seves diverses etapes; a l'interior de la història i de la realitat quotidiana. Tota la Constitució pastoral de l'Església en el món contemporani (*Gaudium et Spes*) del Concili Vaticà II, és emblemàtica per valorar aquest criteri fonamental de l'atenció a les persones en el moment històric concret.

Els destinataris de la salvació, dels dons de Déu, són persones concretes i reals que viuen en un moment concret de la història de la humanitat.

Això requereix conèixer les ciències que ens ofereixen coneixements sobre l'home i la història, com la sociologia, la psicologia, la filosofia o corrents culturals, la medicina, l'ètica, però sobretot la mirada de Jesús actualitzada. No es tracta de quedar-nos en un recull de dades, ja que caldrà llegir aquestes dades a la llum de la Revelació de Déu i concretament de l'experiència de Jesús i de la primera comunitat apostòlica, actualitzada per la Tradició de l'Església. Concretament:

- Cal atenció i obertura als problemes dels joves en la situació històrica actual.

- Atenció, receptivitat i crítica a la nova cultura, millor cultures, o a la crisi d'una cultura. Es tracta de considerar la cultura en un sentit molt ample com els criteris, conviccions, valors que embolcallen preferentment els diversos col·lectius juvenils. En relació a la cultura calen actituds acollidores i crítiques, alhora. Es tracta d'activar l'actitud evangèlica d'oferir la salvació a les persones immerses i condicionades en una cultura o subcultura, assumint-les críticament. Cal saber descobrir-hi el "pas de Déu", la seva proximitat, la seva capacitat de preparació a l'evangeli o captar les esclètxes per les quals es pot oferir. I ser també lliures per ajudar a descobrir les ideologies, els criteris els fets que són ocasió de deshumanització, d'injustícia, de manca de solidaritat, de tancament radical a Déu, en definitiva les situacions de pecat tal com avui es viuen.
- L'atenció i la receptivitat envers els nois i noies d'avui ens demana comprendre la seva problemàtica i els seus condicionaments.
- Atenció i receptivitat a la vida concreta i real dels joves que sovint és molt lluny dels grans debats: els problemes dels estudis, els criteris per escollir la carrera o la formació professional, la recerca de comprensió, d'amistat i d'amor; els conflictes de convivència familiar i entre els col·legues; situació sovint estressant –malgrat

no ho sembli–, no només pel ritme de vida, sinó perquè manca de motivació en l'estudi, de treball, o pel poc valor i reconeixement a la persona concreta que exigeix aparentar, la difícil assimilació de les decepcions, desplaçaments; malestar pel seu futur; certa incapacitat de gaudir dels moments bonics de la vida i per això la necessitat d'emocions "fortes i al límit"...

- Cal comptar que els cristians, en general, som acusats d'aigualir la vida, la felicitat, plens de prejudicis, quasi passats de moda... malgrat tinguem quelcom de bo. En relació a l'Església coneixem els prejudicis de moda.

Cal tenir present tot aquest embolcall tant per oferir la proposta de la vida cristiana, com per acompanyar el procés. Penso que no és veritat que la gent jove no esperi res de la comunitat cristiana, ja que estic convençut que desitja els dons de Déu per a la vida ordinària i quotidiana. Concretament, llum pel camí, estimació veritable, acceptació, suport i ajuda per viure cada dia, recerca del sentit de la vida, descobrir el veritable rostre de Déu per eixugar la set del sagrat i de transcendència, fonamentar els veritables valors, humanització i salvació, alhora.

7. La pluralitat de moviments, associacions, grups i la necessària comunió

És tan complexa la qüestió, s'acumulen ferides, greuges, reivindicacions..., que només m'atreveixo

a oferir algunes indicacions amb el desig d'oferir ponts.

Per una veritable pastoral juvenil evangelitzadora és fonamental una relació adequada entre els moviments, d'acció catòlica, nous moviments, associacions, educadors en el temps de lleure, escoles cristianes i la Diòcesi amb les seves parròquies. És del tot necessari ser conscients que, des dels accents legítims de cada institució, associació o grup, cal sumar forces aconseguint fer visible i operativa la comunió des de la diversitat.

Deixo constància que és urgent tenir molt presents les possibilitats pastorals de les escoles cristianes. Per això les he esmentades. Tanmateix són del tot necessàries conviccions i actituds.

- El sentit de pertinença a l'Església particular o diocesana, participant més activament en la seva "acció pastoral".
- Els moviments són realitats d'ordre espiritual, carismàtic, missional, i per això no han de substituir les comunitats sacramentals, diòcesis i comunitats parroquials. És a dir, la pertinença a un moviment és una ajuda o mitjà per a la formació, missió, espiritualitat específica, no demana separació de la resta de cristians i de les comunitats.
- Reconeixement dels nous moviments, dels seus valors, de les seves aportacions que són una veritable riquesa per l'Església i per la seva missió en una societat molt plural.

- En relació a l'acció Catòlica vivim un moment de reflexió i de nova iniciació a partir de l'aprovació dels nous estatuts per la Conferència Episcopal Espanyola i pel procés iniciat ja en alguns bisbats. A tots ens cal un aposta per l'Acció Catòlica com a moviment diocesà esportant el que calgui i actualitzant les seves notes peculiars. Segur que els accents de les especialitats no només desapareixeran, sinó que es reforçaran.

- Cal tenir molt present la missió del Bisbe diocesà. En alguns moments es reconeix el bisbe diocesà no perquè és el bisbe, sinó perquè és dels "nostres". En general "els moviments" s'han de sentir més Església particular sense aïllar-se i els seus membres han d'estar més disposats a treballar en les institucions diocesanes en comunió amb el bisbe.

- Cal reflexionar certament, posar en qüestió –si es vol–, projectar, decidir fer passos. Ara bé, si discutim, que sigui per construir; si avaluem, sigui per avançar; si dialoguem per unir i sumar. Els mitjans concrets, els accents no poden desfigurar, ni ofegar l'objectiu final.

La feina és tanta que no val la pena perdre ni un sol minut en intrigues, enfrontaments, en l'obsessió d'esdevenir "protagonistes". No jo, sinó la missió que tenim encomanada. Els personalismes i les pures satisfaccions personals espatllen la nostra identitat "d'instruments" a les mans de Déu.

8. Els mètodes

Els mètodes no són la finalitat, ni han de semblar que són l'objectiu. L'objectiu és sempre –accentueu el que calgui sense suprimir res– viure, celebrar, testimoniar de paraula i d'obra la salvació de Nostre Senyor Jesucrist formant la seva Església. En parlar de testimoni s'entén l'anunci explícit, la verificació en l'amor fet servei i l'acció de transformació de la història humana segons el voler de Déu. El perill és que la reflexió sobre la millor metodologia, cadascú pensa que és la pròpia, impedeixi l'enriquiment mutu. Tanmateix una diversitat de metodologies pot esdevenir resposta a la pluralitat dels col·lectius del joves i dels seus tarannàs.

Segons el meu parer, sigui quina sigui la metodologia no hi pot faltar:

- Escoltar la Paraula de Déu. Conèixer Jesús en el sentit expressat per Sant Efrén, diaca, al segle IV: *“Fes Jesús que jo et conegui, que si et conec t'estimaré, i si t'estimo et seguiré”*.
- Partir de la vida concreta, fets, sentiments, actituds, en l'àmbit familiar, social, d'ensenyament, de professió, de relació amb les parròquies..., o arribar fins a la vida. De la Paraula a la vida i de la vida a la Paraula. Cal entendre que la Paraula és escoltada, reflexionada, entesa, celebrada, pregada.
- Necessitat de testimonis. El testimoni no només manifesta el que “ha vist”, la fe, sinó que

explícita com aquesta fe ha canviat i canvia la seva vida.

- Necessitat de catequesi o moments catequètics per aprofundir, raonar, comprendre... i més en un col·lectiu amb mancances de coneixements sobre la fe i la vida cristianes.
- Experiència de pregària comunitària, personal i de participació en les celebracions cristianes.
- Teixir lligams de vinculació amb les comunitats parroquials i amb la Diòcesis per mitjà de la participació en convocatòries diocesanes i en altres activitats.
- Educar en el compromís d'una manera progressiva i acompanyats per l'estímul i reflexió de creients.
- La importància del grup i de la xarxa amb altres grups com àmbit de creixement, d'ajuda mútua, de recolzament, d'experiència d'església.
- Sóc molt conscient que caldria una reflexió més acurada assumint les metodologies de l'escoltisme i dels centres d'esplais cristians per aquests moviments.

9. El compromís. Primer el que se'ns ofereix, després el que se'ns demana

La primera pregunta que cal ajudar a respondre és: “Què ha fet i fa Déu per mi?”, quan ho descobrim i vivim vindrà la segona: “Què em demana Déu?”

Aquesta indicació em porta a reflexionar breument sobre el compromís, sigui del tipus que sigui, personal, eclesial, social, polític, sindical... Quan es parla de l'acció o del compromís, es pensa en accions que tenen relació en la professió – treball, o en l'escola, institut, universitat, barris, es pensa en esplais, associacions, fins i tot en activitats pastorals parroquials. Sense negar cap tipus d'acció o de compromís cal accentuar el compromís de transformació –de conversió– de la pròpia persona. Dificilment aconseguirem la transformació de les persones, entorn, estructures, institucions... si no ens deixem transformar, alhora, cadascú de nosaltres per la Bona Nova de Jesús. Tanmateix moltes causes han provocat el pas d'una sobrevaloració del compromís i de l'acció, a una passivitat i poca disponibilitat per a una acció o compromís permanent. S'accepta com a màxim la participació en compromisos puntuals.

Es constata la necessitat d'una pedagogia de l'acció per evitar “cremar-se”, i perquè l'acció no es converteixi en activisme sense identitat, ni finalitat explícites. Atenció als responsables de la pastoral juvenil, perquè en aquesta pedagogia cal ajudar a descobrir la finalitat i la identitat de l'acció, i la seva vinculació amb la missió de l'església. També cal conèixer les dificultats actuals per assumir un compromís estable a causa de l'horari o agenda dels joves.

10. Ferms i significatius des de la feblesa

Per alguns la proposta cristiana és una bogeria o una niciesia, però

per altres serà llum que els il·luminarà, esperança en la recerca, fortalesa en l'adversitat, força en la lluita, consol en el dolor, vida en l'experiència de la mort i dels seus amics, certesa de ser estimats sense límit, humanització i salvació.

Tenim un gran tresor a oferir. No tinguem por pel nombre, som els que som, doncs hem de posar la confiança en ser significatius i autèntics més que en el nombre. Ara bé, la proposta de Crist l'oferim a tothom, sense selecció, la resposta dependrà de molts factors.

Ara bé, el nostre objectiu és arribar al major nombre de joves que sigui possible, per arribar-hi calen altres joves que en siguin els testimonis, els acompanyants, els educadors.

“No tingueu por petit ramat, Déu es complau en donar-vos el Regne”

“Vosaltres sou la llum del món... vosaltres sou la sal de la terra...”

“Us dono gràcies, Pare, perquè això ho heu revelat als savis i als humils...”

“Aneu per tot el món...”

Sóc molt conscient de la necessitat de continuar reflexionant sense deixar de treballar a partir del que ja vivim i es realitza en la pastoral juvenil. Sobretot cal estar atents a les possibilitats que ofereix la participació en la Jornada Mundial de la Joventut i l'acolliment de molts joves a les nostres diòcesis el dies previs a les jornades.

Quan reflexionem sobre la missió pastoral i concretament en la pastoral juvenil contemplem sempre

sobretot les possibilitats que se'ns ofereixen i no ens aturem en les limitacions.

V. Miscel·lània

Flor de febrer, de la ciutat estel... a Valls

MN. JOSEP BOFARULL, rector de la parròquia de Sant Joan de Valls.

Aquest escrit ha sorgit espontàniament pocs dies després que acabessin les Festes Decennals de la Mare de Déu de la Candela a Valls, festes celebrades després de tota una llarga etapa de preparació que ha estat l'Any Jubilar. Una primera part d'aquestes ratlles és com una crònica de les imatges que resten dels molts i diversos actes celebrats i la segona conté una breu i ràpida reflexió. La primera ofereix suggeriments que poden ser traslladats a altres llocs amb devocions semblants. La segona demana més aprofundiment, cosa que només pot fer possible el temps i la calma. Encara sota els esquitxos de l'onada de les Decennals, compregueu la provisionalitat del text com una comunicació vibrant, just després d'una experiència única viscuda a la ciutat de l'Alt Camp.

1. Així resa el Virolai que els vallengs canten a ple pulmó a la Mare de Déu de la Candela, cada any en la seva festa del 2 de febrer, especialment en el moment emocionant que la processó de les candelles, després de donar un petit tomb pels carrers adjacents a sant Joan, entra dins la gran església arxipresbital. Cada any, aquesta festa està emmarcada per la novena que va del dissabte anterior al diumenge posterior. Cada dia, l'assistència a la novena és massiva, tot i que so-

vint el temps de febrer és rúfol i fred.

Però enguany hem estat de Festes Decennals. Això significa que des de l'any 1791, cada deu anys, tota la ciutat en ple s'aboca de forma multitudinària a venerar la santa imatge de la Mare de Déu de la Llum, que és Jesús, segons l'expressió de l'ancià Simeó, el càntic del qual escoltem en la narració evangèlica del dia.

El primer document escrit que ens certifica aquesta devoció es remunta a 1348. La devoció es va anar refermant en situacions de pestes i maltempsades, en les quals els vallengs van comprovar la poderosa intercessió de Santa Maria, com ens certifiquen els "fets de la nostra història" de les lectures que conté el llibre de la novena.

Aquesta secular devoció es va incrementar en gran manera a resultes de la deixa que va fer Josep Parellada, un prevere de la Comunitat de sant Joan. Quan aquesta s'executà va portar inclosa un vot de poble en el qual consta, entre altres particulars, que cada deu anys es farà una Solemne Processó el dia 2 de febrer a la tarda, en la qual la imatge serà portada al carrer; hi assistirà tot el poble, amb la clerecia i les autoritats municipals. Amb fidelitat a aquest vot i a alguns particulars lla-

vors fixats, aquesta Processó s'ha mantingut, sense cap interrupció, des del llunyà 1791 fins a enguany 2011. I així seguirà acompanyant la història de Valls.

2. La freqüència de deu anys afavoreix dues coses. Per una banda les persones poden viure aquestes Festes Decennals unes quantes vegades a la vida, no massa, en situacions molt diverses d'infància, adolescència, joventut, matrimoni i fills, època de majors responsabilitats, maduresa, ancianitat. Aquestes molt diverses situacions personals donen un caire divers i cada vegada més profund a cada Decennal. Una dita local proclama que “a Valls comptem per Decennals”. Aquesta dita se sol aplicar tant a la història personal com a la col·lectiva. La distància de deu anys és prou considerable com perquè les passades festes quedin una mica desfigurades i fins idealitzades, i les presents siguin “les millors” viscudes, ja que a les properes hom no sap si hi arribarà.

Als actes religiosos, que estan en l'origen i continuen essent els actes centrals, en els darrers cent anys s'hi han anat afegint actes de caràcter popular, festiu, familiar, esportiu, cultural, etc. cada vegada més nombrosos i més lluïts. Són punt atractiu dels pobles de les comarques veïnes i molt en especial dels vallencs forans. (Es pot llegir la història d'aquesta devoció i de les Festes Decennals al web candela2011.cat/historia)

Enguany l'escaiença del centenari de la Coronació Canònica de la imat-

ge de la Mare de Déu (1911) ha donat l'oportunitat i motivació raonada per demanar un Any Jubilar. Així fou concedit amb data de 23 de juliol de 2009. (El decret corresponent es pot llegir al web candela2011.cat/documents). Això oferiria una gran possibilitat pastoral de preparar espiritualment les Festes de 2011. El Consell Pastoral s'hi va implicar de ple des de l'inici i es va formar una Comissió d'Actes Religiosos amb els responsables de deu grups de treball. Més d'un centenar de persones han format part d'aquests grups amb il·lusió, esforç i disponibilitat. Aquesta Comissió va estar representada pel seu president a la Taula de Coordinació Municipal i a la Fundació de les Festes Decennals.

3. Els actes previs a l'inici de l'Any Jubilar foren tres: una Assemblea General de totes les parròquies de la ciutat per presentar els objectius d'aquest Any, els actes principals i per demanar la implicació dels membres de les comunitats en aquesta etapa de preparació. En aquesta Assemblea es va presentar el cartell oficial i el full que detallava les finalitats del Jubileu. També va ser presentat a les Comunitats Religioses de la ciutat i a les de clausura de l'arquebisbat. Ja a punt de ser iniciat l'Any, escoltàrem dues conferències sobre la història dels Anys Jubilars a l'Església i les seves característiques i finalitats (Mn. Joan Galtès) i el seu sentit espiritual i eclesial (Mn. Rafel Serra). Mentre, s'estava acabant la restauració de la capella i el cambril de la Mare de Déu de la Candela, situades a l'interior de l'església de sant Joan. En un acte

molt emotiu, el divendres 22 de gener de 2010, es va inaugurar aquesta restauració, que es va fer coincidir amb l'obertura de l'Any Jubilar que va tenir lloc el diumenge següent, dia 24 de gener.

L'obertura de l'Any la va presidir l'arquebisbe de Tarragona, que actuava com a llegat pontifici. Una devota processó mariana es va iniciar a la parròquia de la Mare de Déu del Lledó, on s'encengué la llàntia que ha estat permanentment encesa a l'altar de la Candela. Arribats a sant Joan, es va cantar la Salve (amb la seva melodia pròpia, com es fa cada dissabte, tot l'any), es llegí solemnement el Decret de la Penitenciària Apostòlica, l'arquebisbe declarà l'inici de l'Any Jubilar i obrí la gran portalada de l'església arxiprestal, on se celebrà l'Eucaristia. A la fi, portant la llàntia fins als peus de la Mare de Déu, els infants de les catequesi de les parròquies li feren ofrena, cadascú, d'una flor.

Va ser molt valorada una **exposició** de cent imatges de la Mare de Déu de la Candela en totes les formes artístiques de ser realitzada: escultura, pintura, mosaic, roba, paper, medalla, esmalt, dibuix, etc. La majoria de les peces varen ser cedides per particulars. (veure al web candela2011.cat/fotos/flor de febrer)

4. Els actes permanents de durant l'any han estat: la celebració de l'Eucaristia de cada dissabte al matí en memòria de Santa Maria, resant la pregària pròpia de l'Any i venerant la seva imatge; la celebració d'una Eucaristia amb els mateixos

accents el dia 2 de cada mes a 2/4 de 8 del matí; la pregària de cada segon dissabte de mes a les 7 de la tarda conduïda per diversos grups i delegacions de la diòcesi. Per això aquesta vetlla ha estat una escola de pregària.

Es feu una massiva divulgació del tríptic explicant el Jubileu i les seves finalitats i de l'estampa amb la pregària, així com del cartell oficial amb el lema i el logo de l'Any Jubilar. (Tot es pot trobar al web candela2011.cat/inici). Una tauleta, a l'entrada de la capella de la Mare de Déu, en tot moment ha ofert diversos fulls de pregàries marianes i també el resum de la novena pròpia.

Un equip de mestres de primària i secundària van redactar una completíssima carpeta de 184 pàgines, que s'ha titulat "**Treballem la Candela amb els xiquets i les xiquetes**". Va acompanyada d'un DVD amb tot el contingut. Aquest material didàctic fou presentat als mestres i professors i regalada a les escoles pel seu ús durant el primer trimestre del curs escolar 2010-2011. (Es pot baixar tot sencera del web candela2011.cat/grupsdetreball/treballemxiquets/tes).

S'ha escrit i preparat un "**Itinerari de visita a les esglésies de Valls on Santa Maria es venerada amb una advocació especial**". Aquestes esglésies són sis. Aquest full facilitava un camí en forma de pelegrinatge de devoció que acaba a la capella de la Mare de Déu de la Candela. Alguns grups l'han fet sencer, altres només parcial. Els llocs més visitats han estat, a més de la

capella de la Mare de Déu de la Candela, el santuari de la Mare de Déu del Lledó i la capella del Roser. (Es pot llegir tot el programa complet al web candela2011.cat/itinerarimaria)

En els cent dies abans de l'inici de la novena de la Mare de Déu, començant el dia 21 d'octubre de 2010, cent famílies s'han compromès a fer la novena, un dia, a casa seva, reunint el major nombre de familiars possible.

5. Els actes ocasionals han estat molts. Els anem citant.

Les tres xerrades habituals de cada any, que precisament s'iniciaren en les Festes Decennals de 1981, i que s'anomenen "**Conferències Familiars**", varen ser confiades expressament a tres dones amb capacitat de comunicació i de resposta a tres qüestions de fons: "Ser cristià amb identitat i obertura" (Gemma Morató), "La transmissió de la fe: repte i fidelitat" (Ester Romero), "Camins d'esperança en l'Església d'avui" (Antonieta Mateus)

Un **seminari** d'estudi sobre la devoció a la Mare de Déu de la Candela, tot un dissabte. Es varen presentar cinc ponències (les de contingut doctrinal es varen publicar a "Quaderns de Pastoral", núm 219; les dues històriques es poden trobar al web candela2011.cat/historia i totes a "Quaderns de Vilaniu" núm. 57, ja que aquest seminari es va organitzar conjuntament amb l'Institut d'Estudis Vallencs)

La 23ena. **Trobada Arxiprestal de Cristians de l'Alt Camp**, tot un

diumenge, va seguir l'itinerari mariaà de visita i pregària a les esglésies de Valls amb advocacions a Santa Maria i acabà amb una visita guiada a l'església de Sant Joan per celebrar l'Eucaristia amb la presidència de l'arquebisbe de Tarragona.

La sortida anual de les parròquies de sant Joan, sant Antoni i el Carme, el dia 1 de maig d'enguany, ha estat molt escaient. S'han visitat en **pelegrinatge santuaris i ermites de la Mare de Déu de l'arquebisbat**. La visita oferia la possibilitat de conèixer la història de les diverses advocacions, de fer pregària i convivència al redós d'imatges venerades de Santa Maria, i trepitjar territori sovint desconegut. L'acolliment en cada lloc ens apropà a les comunitats cristianes respectives..

El **Pelegrinatge Arxiprestal a Montserrat** de cada any, el primer dissabte d'octubre, va ser tot ell emmarcat en el Jubileu i amb la participació de quasi totes les parròquies de l'arxiprestat de l'Alt Camp.

Un celebració molt especial va ser la de la **Festa del Patrocini de la Mare de Déu** amb una llarga Eucaristia amb el ritus grec-catòlic en llengua ucraïnesa i presidida pel P. Ivan Levytsky que és el rector de la parròquia dels ucraïnesos de Tarragona. Els ucraïnesos participants van ser nombrosos; els feligresos de la parròquia més encara, amb la imprescindible traducció al català a les mans.

El grup de joves, conjuntament amb l'Associació d'Alumnes i Exalumnes de l'Escola de Treball, sec-

ció muntanya, amb el Patronat Municipal d'Esports i la col·laboració d'altres entitats vallenques, va organitzar “**Caminem fins la Candela**”. Foren set itineraris simultanis un diumenge al matí: cinc caminades a peu i dues en bicicleta des de diverses ermites de la Mare de Déu de l'Alt Camp. A cada lloc foren acomiadats convenientment i tots els itineraris confluïren al migdia a la capella de la Mare de Déu de la Candela, on es va deixar una ofrena d'aquests camins.

Han estat molts els **pelegrinatges de parròquies, moviments, grups i comunitats de fora de Valls** que s'han apropat a Santa Maria de la Candela per rebre el do jubilar. (la seva relació completa es troba al web candela2011.cat/pelegrinatges). Aquests pelegrinatges han tingut accents diversos d'acord amb el plantejament de cada grup. Alguns eren de formació, altres més festius, altres més de pregària i eucaristia, altres de recés, altres venien a fer la seva trobada anyal.

El grup de “**Reflexió i diàleg**” ha organitzat tres debats conduïts per un entrevistador entès i dirigits per un convidat sobre els reptes plantejats per la globalització (Arcadi Oliveres), els reptes pel canvi de valors en la societat (Pilar Malla) i els reptes plantejats a l'Església (Teresa Forcades). No foren tres conferències sinó entrevistes, amb la participació posterior dels presents. La millor fórmula per implicar.

També la “**Llum de la Pau de Betlem**” fou repartida per l'Agrupament Escolta i Guies de la Verge de

la Candela de Valls a tots els agrupaments de la demarcació de Tarragona, des de la capella de la Mare de Déu que ens dona la Llum del món que és Jesús.

Per Nadal, la imatge del Nen Jesús fou ambientada i agombolada amb les fotos de les nostres mares: un signe d'agraïment i una expressió de fidelitat al que elles ens han transmès.

Tots els **col·legis de la ciutat, els públics i els de l'Església**, han fet visites a l'església de sant Joan amb itineraris pedagògics guiats. Tots acabaven a la imatge de Santa Maria. Han estat coordinades pel Centre de Recursos i el guió s'ha tret de la carpeta didàctica abans esmentada.

Unes poques setmanes abans de les Festes Decennals la majoria dels grups, entitats i colles de la ciutat que havien fet la petició per participar a la Processó Votiva del dia 2 de febrer, van fet la seva visita a la Mare de Déu i han deixat **la seva senyera o estendard** prop de la seva imatge, al cambril. Allí han estat fins que han sortit a la Processó Votiva del dia 2 de febrer.

S'ha fet una edició renovada del **llibre de la novena** a la Mare de Déu de la Candela. La novetat ha consistit en incloure una tercera sèrie de lectures que és una selecció de punts del Catecisme de l'Església Catòlica, un recull de poemes dedicats a la Mare de Déu de la Candela i una Visita Espiritual. També s'ha presentat una nova edició dels seus **Goigs** i un llibre amb el facsímil de totes les

edicions conegudes dels Goigs, titulada “La Mare de Déu de la Candela de Valls i els seus goigs populars” obra de Mn. Joan Roig, rector d’Ulldemolins.

Un orfebre local ha cisellat una molt original **medalla** de la Mare de Déu, que ràpidament han començat a lluir moltes vallenques.

És costum, intermitent, que els vallencs forans facin un regal a la ciutat en ocasió de les Decennals. Aquesta vegada han tingut el gran encert de regalar una **campana**, benèida amb el nom de Candela el diumenge 16 de gener de 2011. Va ser col·locada al mig de l’església durant unes setmanes. Allí ha rebut la visita i ha suportat el toc de tothom. El divendres 28 de gener, al punt del migdia, per primera vegada es va bressar amb repic solemne junt amb les altres campanes del cloquer i amb el tritlleig de tots els campanars de la ciutat, per anunciar l’inici de les Festes Decennals.

En una vetlla de pregària a la nit del dia de l’inici de la novena, quan ja la santa imatge havia estat posada al manifestador del retaule major, foren presentades les onze cançons que mn. Joan Àguila, rector de les Borges del Camp, ha escrit i musicat. Estan contingudes en un CD que porta el nom d’una d’aquestes peces, totes marianes, i que està manllevat del Virolai que es canta a la Mare de Déu de la Candela, “**De la ciutat Estel**”.

Ha quedat com a obra social i solidari el projecte “**Vides Compartides**” de Càritas de Valls i l’Alt

Camp, que durant l’Any ha recollit i orientat el compromís de solidaritat que comporta un Jubileu.

Fotografies de tots aquests actes es poden trobar al web candela2011.cat/fotos

Durant tot l’any, cada setmana, s’ha publicat una **pàgina especial** al setmanari local “El Vallenc”. El seu contingut era un text, la informació dels actes previstos durant la setmana següent i un poema dirigit a la Mare de Déu de la Candela.

6. Alguns grups de treball de la Comissió d’Actes Religiosos han anat organitzant els actes de l’Any Jubilar, però els grups de treball de Litúrgia i Actes devocionals, i el de Sensibilització i Protocol han esmerçat totes les seves energies en la preparació dels actes propis de les Festes Decennals, els actes dels deu dies que aquestes han durat.

Els dies de la novena (del dissabte 29 de gener al diumenge 6 de febrer de 2011) han tingut dos moments senyalats: la celebració de l’Eucaristia de cada dia al matí, presidida per un rector de les parròquies de l’Alt Camp, i la novena de cada capvespre, predicada per un bisbe diferent, que després presidia l’Eucaristia, i per l’abadessa de Vallbona de les Monges. D’aquests nou dies dos són els més esperats: el primer quan es baixa la imatge de la Mare de Déu del cambril al presbiteri i el darrer quan aquesta es retorna al seu cambril. Són dos moments emocionants perquè són singulars i excepcionals. La imatge mentre és portada

s'ha d'obrir pas enmig de la gentada que omple de gom a gom l'església de sant Joan. La petita processó és acompanyada de cants marians, però sobretot pels dos emblemàtics, un de sempre, el Virolai i un altre de nou, "De la ciutat Estel".

Durant tot el **dissabte inicial**, en deu torns d'una hora de durada, s'ha fet vetlla de pregària a la Mare de Déu, fins al moment que la seva imatge fou traslladada a l'altar major.

La vigília de la festa gran, abans de la novena i de l'Eucaristia, es varen cantar les **Solemnes Vespres de la Mare de Déu**, donant així un toc litúrgic a la preparació.

No cal dir que l'**Ofici Solemne** del matí del dia de la Presentació i la Processó Votiva de la tarda han estat els dos actes més importants. El primer fou presidit per l'arquebisbe de Tarragona, amb la concelebració dels bisbes d'Urgell, Girona i Lleida, successors dels que varen estar presents en la Coronació canònica, i amb una setantena de preveres. Les sis corals de la ciutat acompanyen els cants del poble des del cor alt. La majoria de gent dreta, tot i la gran capacitat de l'església. La capella dels Dolors plena, seguint l'Eucaristia des d'una gran pantalla. També un nombrós grup al carrer, malgrat el fred. El segon, la **Processó Votiva**, amb la participació de 57 entitats vallenques que, incloent també un ampli grup de fidels, sumaren unes 3000 persones, totes portant el seu ciri i amb un silenci i un capteniment de respecte i fidelitat. Igualment, la immensa multitud dels qui contemplaven, silenciosament i atenta, com

passava la imatge de la Mare de Déu de la Candela rodejada de roses blanques, centre de totes les mirades i pregàries. Tan al matí com a la tarda, el consistori municipal en ple i amb la més alta representació de Catalunya, ocuparen el seu lloc.

Tres altres actes d'aquests dies val la pena de destacar. El primer, **la presentació dels nous batejats dels darrers sis anys**. (Tendres les mirades d'aquests infantons portant la seva flor a la Mare de Déu). El segon les ofrenes presentades a la Mare de Déu per part de tots (dic tots!) **els residents i impossibilitats de les residències i famílies**. (Les cadires de rodes circulant per dins l'església, les dedicatòries, les pregàries amb cants de l'avemaria, les paraules i els emocionats comiats i petons d'aquestes persones a la imatge van fer que aquest acte fos el més emotiu). El tercer **la trobada de les famílies amb els seus fills** davant de la santa imatge (La representació dels fets de la vida de Santa Maria per part dels nens i nenes grans de la Catequesi, l'ofrena dels fills amb la pregària escrita pels pares).

Cal afegir, encara, un acte que podríem qualificar de continuat. Quan s'obria l'església cada dia al matí començava la corrua de persones que entraven i pujaven fins a la imatge de Santa Maria de Candela i no s'acabava. S'havia d'interrompre o perquè hi havia alguna celebració o perquè era l'hora de tancar l'església. Al vespre s'havia de demanar per favor de deixar-ho per l'endemà, perquè ja era molt tard. I així, cada dia, tots els dies. Allí dalt, en un marc

majestuós i sobri, al mig del gran retaule pintat de flors i llums, Santa Maria mirava, amorosa i somrient, tots els fills i filles, de totes les edats i condicions, que la veneraven com a “Estel de la Ciutat”.

Altres actes no directament religiosos, però sí ben emmarcats en el temple, han estat molt seguits i valorats. La cloenda de la Mostra de Moixigangues de Catalunya amb la figura final conjunta del Gòlgota. La representació ritual completa de la Moixiganga de Valls. I la representació del Ball parlat de la Mare de Déu de la Candela. Aquestes activitats han estat organitzades per entitats ciutadanes. A més, el darrer diumenge, dia 6 de febrer, al matí, s’ha celebrat l’Eucaristia amb la interpretació de la Missa de la Coronació de Mozart, ja que enguany celebràvem el centenari de la Coronació de la Mare de Déu de la Candela. Aquest concert ha estat organitzat pels Amics de la Música de Valls. Seria un capítol a part valorar els sentiments íntims que varen experimentar els diversos actors d’aquestes mostres culturals executades dins l’església i davant de la imatge venerada.

7. Afegeixo unes reflexions provisionals i ràpides, encara ben vives les moltes imatges d’aquests dies i les moltes emocions a flor de pell. En gran part aquestes reflexions han aflorat a partir d’un comentari d’una persona creient i participativa en la parròquia i en la ciutat. Les seves paraules foren: “Aquesta vegada, en aquestes Festes Decennals sembla com si el carrer hagués en-

trat dins l’església i l’església hagués sortit al carrer”.

a) De fet, fa ja un temps que la parròquia intenta tenir un lloc reconegut a la ciutat, com a entitat que no solament fa les seves activitats internes dirigides als seus, persones que tothom té identificades i ben aplegades, sinó que vol fer també aportacions de les que els ciutadans se’n serveixin. Estem parlant d’activitats de tipus cultural, moltes d’elles organitzades conjuntament amb altres entitats de la ciutat. Constató, que més aviat són escasses les activitats que fan de pont i connexió entre sensibilitats diverses i entre entitats i grups ciutadans.

b) Aquest és un camí obligat si volem que allò de propi que fa la comunitat cristiana sigui reconegut com a una aportació cultural de primer ordre. Així podríem parlar del diumenge, com a dia especial que marca la vida i la societat en tants aspectes i de la celebració de l’Eucaristia, com a acte mil·lenari, que aplega més persones que cap altre i de forma continuada durant tota la història d’una població. És només un exemple; n’hi molts altres. Aquí hi entren els patronatges dels sants i molt particularment, en el cas que ens ocupa, la devoció a la Mare de Déu, i entre nosaltres de la Candela. Varem aprofundir aquests aspectes en el seminari, abans citat, que portava per títol “La devoció a Santa Maria de la Candela a Valls”.

c) Tots els actes que hem esmentat i molt especialment les visites dels grups i entitats a la capella de Santa Maria, i més en concret les predica-

cions de la novena i les homilies de les Eucaristies amb l'audiència de centenars de persones han estat una preciosa ocasió d'evangelització. A condició que l'actitud del qui parla sigui acollidora, propera, amable. El seu contingut senzill, clar i central. El gruix principal dels oients demana anar a l'essencial de l'evangeli i del Credo, presentar els aspectes bàsics de la fe per fonamentar i esperançar la vida. Sovint donem per suposades moltes coses i molts continguts que es desconeixen o que s'han oblidat. Aquests dies la majoria de les persones que han acudit estan apartades de la fe cristiana explícita i de la seva pràctica comunitària habitual. Una altra cosa seria captar el seu sentit religiós i la seva obertura a Déu i a l'acció de l'Esperit. És sobretot a elles que s'ha de parlar. Els altres ja ens escolten cada diumenge i la litúrgia és el seu aliment principal.

Quan es parla amb sentit evangelitzador, la preparació encara ha de ser més acurada i més precisa que quan es fa catequesi o la homilia dominical. I sempre la brevetat, deixant de la banda la tendència que els predicadors tenen que, quan veuen molta gent, voler-ho dir tot. Dic això perquè la predicació de la novena i les paraules que s'han pronunciat aquests dies ha estat realment qualificada, i alhora desigual pel fet comprensible que parlava cada dia un predicador diferent.

També hem constatat que la celebració de l'Eucaristia ben feta, preparada, ordenada, serena, àgil, en la que tots els qui fan un servei (cants, lectures, advertiments, servei de

l'altar) el fan al seu moment i amb dignitat, és un acte evangelitzador per ell mateix.

d) Cal observar amb molt de respecte i comprensió una devoció a Santa Maria tan arrelada, tan sentida com la que es pot comprovar a Valls, focalitzada en la seva imatge que s'anomena familiarment com "la Candela". Segurament que es pot afirmar que aquesta devoció tan expressada, que aquesta mirada tan general dirigida a aquesta imatge, forma part de la identitat valenciana. No cal dir que aquesta devoció té matisos i sentiments molt diversos, que és impossible de conèixer del tot, però tots conflueixen en una imatge que és de Maria i que ella porta al braç Jesús com a Llum. Això ho sap i ho accepta tothom, amb més o menys implicació en la vida, en la creença, en el comportament personal i social. Els qui accepten que Santa Maria, representada en una imatge venerada, forma part del que és comú i de la identitat col·lectiva estan fent una trena entre el sentit religiós i la vida, entre la fe i allò que aplega una comunitat humana com a referència compartida. És un punt de connexió per l'evangelització.

- Santa Maria no és final d'itinerari sinó pas fàcil a Jesús. Ella sempre ens el porta i ens duu a Ell. En conseqüència cal intentar que els "devots" no es quedin en la imatge concreta. Cal que traspassem l'advocació per accedir a la Mare de Jesús i estarem a punt d'acollir i reconèixer la seva maternitat sobre nosaltres. Aquest diàleg entre Ella i nosaltres i nosaltres i Ella, encara que no sigui amb moltes paraules, ens acosta a la

creient, a la model de tots els qui escolten la Paraula de Déu i la compleixen. Aquest diàleg, que comença filial, fàcilment es tornarà fratern amb Jesús. Perquè Ella, la Mare, sempre ens el senyala. I quan co-

mença el diàleg amb Jesús el camí de la fe està iniciat. L'encontre amb Ell és el punt central de l'evangelització. A partir d'aquí, ve tota la resta. Per Jesús som germans. Els germans de fe som l'Església.

Exposició de Bernard Quintard: *Remodelació pastoral a diverses diòcesis de França*

MN. JOAQUIM CERVERA, sociòleg, membre del CEP i rector de la parròquia de Santa Maria del Gornal a l'Hospitalet.

El passat 22 de novembre del 2010, al CEP, mn. Bernard Quintard, vicari general de la diòcesi de Rodez (Sud de França) ens féu una molt interessant exposició sobre la nova remodelació de moltes diòcesis franceses. Fem una síntesi de la seva exposició.

Introducció general

Va iniciar la seva exposició indicant que la motivació de la falta de capellans i l'envelliment dels agents pastorals és una motivació negativa, que posa de relleu mancances del model eclesial anterior i hi intervé la nostàlgia. La nostàlgia no permet la fe, perquè ens manté enquadrats en un model que no es pot fer evolucionar i això es posa de manifest tant en els espais rurals com en els urbans. Amb raons negatives no podem projectar una proposta positiva. El que ens ha de moure és una fonamentació teològica i teològica i positiva de la nostra fe, avui.

Bases eclesiològiques de les remodelacions

En aquest sentit, va afirmar que els elements de base per aquesta nova remodelació són:

Primer, com a església, cal viure i testimoniar de la fe en Jesucrist. No es tracta de posar la confiança en un model d'Església, sinó en Jesucrist. Tota la resta és voluble, secundari, respecte a aquesta prioritat.

El segon centre, és que l'Església (petit grup, comunitat, moviment, parròquia, diòcesi...) ha de trobar-se a l'entorn de la Paraula de Déu. De vegades valorem més les paraules d'un bisbe, d'un papa...que la mateixa Paraula de Déu.

En tercer lloc hi ha d'haver un autèntic desig de comunió fraterna pràctica, experiencial, i com a vocació, i no sols doctrinal, sentimental o espiritual Aquí els bisbes hi juguen un paper important. El testimoni d'unes relacions interpersonals diferents és un autèntic testimoni cristià. La comunió és una vocació permanent per l'Església a tots nivells i es juga en les actituds. En l'arribada d'un nou bisbe, d'un nou rector es nota si sap inserir-se o no en la dinàmica que ja porta una comunitat cristiana que ja hi era i que vivia la fe abans que aquella persona hi arribés. En aquestes circumstàncies, segons les actituds d'uns i altres, s'és signe o no de comunió i respecte. La comunió a nivell insti-

tucional pot ser una forma cristiana de viure la democràcia.

La quarta convicció és la consciència de la presència de l'Esperit de Jesús enmig nostre (experiència d'església de cada grup, comunitat, parròquia, diòcesi que és limitada), tal com Ell ens ha promès. L'acompanyament de l'Esperit és suficient per a viure una experiència d'Església. Ningú pot dir que ha fet una experiència eclesial "global", de tot el que és Església. Cadascú n'ha fet i en fa experiències limitades, que donen la llibertat per a ser creatius, per a no ser "totalitaris". Creure que la pròpia experiència d'església és la única possible ens limita i no deixa actuar l'Esperit.

Conviccions respecte l'Església

El ponent, posteriorment, i abans d'exposar-nos alguns models de la nova remodelació diocesana, ens va descriure les quatre conviccions eclesials sòlides on cal fonamentar-se.

La primera és que l'Església té com a vocació "VIURE" i no apagar-se. Tots acceptem que la vida personal evoluciona, canvia, que la vida és una transformació permanent, fins i tot biològicament, però ens costa molt acceptar que a la vida de l'Església també passa el mateix.

La segona ens indica que l'Església té com a vocació "VIURE PER A LA MISSIÓ" (aquesta és la seva finalitat de sempre), no per a sí mateixa, no en virtut del passat. Organitzar la seva pròpia vida per complir

millor la missió, que és anunciar Jesucrist i servir els homes i dones, especialment els més fràgils. L'Església ha de ser missionera per als propis cristians. La manera de celebrar la fe, la manera com ens fa viure els seus membres la fe és important. La missió és important cap enfora i cap endins. Tots hem de ser catequistes els uns pels altres i tots hem d'acceptar ser catequitzats. Cal defugir l'esquema dualista dels que saben i els que han de ser catequitzats.

La tercera és que L'Església té com a vocació el CRÉIXER com a comunitat de fe, com a comunitat de persones, com a Cos de Crist que ens inspira, (Crist és la referència, és el cap i en qui dipositem la fe i no en altres). Aquest creixement de l'Església pot ser en nombre però sobretot ha de ser del que és l'Església realment: Assemblea fraternal de comunitats, dels deixebles de Jesús. Crist ens ha salvat, no l'Església, ni esperem un altre salvador. Del món, ni un altre salvador de l'Església... L'Església ha de créixer sobretot enmig de les noves generacions que estan en un moment cultural i social diferent del dels que vénen a l'Església tradicionalment els diumenges. Les diferents remodelacions, reformes, canvis eclesials són assumptes de la responsabilitat dels homes i dones que formem l'Església.

La quarta convicció és que ens cal la LLIBERTAT INTEL·LECTUAL, TEOLÒGICA, ECLESIOLOGICA, PASTORAL I ESPIRITUAL per mirar el present i el futur de l'Església amb fe. Està bé pregar per

les vocacions, però això no és un projecte pastoral és una pregària. Ens cal un bon projecte pastoral.

Quatre tipus de remodelació diocesana

Finament el conferenciant ens exposà quatre tipus diferents de remodelació eclesial, realitzats en diversos bisbats de França. De fet entre un 85% i un 90% de les diòcesis franceses estan fent (són processos llargs que demanen consens per totes les parts) o han fet un o altre tipus de remodelació, liderades pels mateixos bisbes i la Conferència Episcopal Francesa (que ho fa sota el títol de “ El futur de les comunitats”), per viure una millor presència de l'Església enmig, prop, al costat i en relació amb la societat francesa.

No ha sortit cap orientació general i concreta des de la Conferència Episcopal francesa per tal de permetre, en cada diòcesi, desenvolupar iniciatives que aportin experiències del fer present l'Església enmig de la societat francesa. N'han sortit més de 200 iniciatives locals, entre les que hi ha agrupacions de parròquies però també altres realitats noves pastorals a nivell de la pastoral matrimonial, de la pastoral del dol, de la catequesi, entre moltes altres.

Els quatre tipus són:

a. Un tipus més radical: el de la diòcesi rural de **Mende** (Lozère). Una diòcesi fortament rural de 200.000 habitants. Després d'un any de presència del

bisbe actual, amb 130 preveres, va passar de més de 300 parròquies a 5 parròquies. A cada parròquia (“fragment “ del Poble de Déu) hi ha de tot. Als antics rectors s'els va demanar un canvi de lloc per evitar que les coses continuessin aparentment igual. Calia canviar la cultura eclesial. Hi ha un rector a cada parròquia de les noves i sacerdots cooperadors i sacerdots auxiliars que formen un Equip. El sacerdot rector coordina l'equip. Els sacerdots auxiliars són capellans que per qüestions de salut, o d'edat ajuden però no participen del Consell Pastoral, ni tenen responsabilitats pastorals. Actuen quan se'ls demana i poden. El Consell Presbiteral i el Consell Pastoral fan un discerniment per a cada cas. Les cinc parròquies noves tenen tots els serveis de formació, de coordinació i d'impuls d'iniciatives. A cada parròquia hi ha un Consell pastoral on hi són presents representants de les antigues parròquies (representació territorial), com dels moviments i serveis, amb equilibri generacional.

b. Un altre tipus de remodelació és el de les diòcesis de **Nancy i Saint Étienne**. Aquí no parlen de parròquies sinó de **Pols missioners** que inclouen les antigues parròquies anomenades centres de vida (amb el seu Consell pastoral). Cada Pol té un delegat episcopal (no necessàriament prevere: a St.

Etiènne els 11 delegats episcopals són laics i 2 vicaris episcopals, preveres). A més a cada Pol hi ha un Consell pastoral, uns consells dels “centres vitals” (pobles més grans on hi ha escoles, serveis, més concentració de població...). En aquests “centres vitals” s’organitzen uns llocs i un calendari de celebracions eucarístiques regulars i uns sacerdots coordinats. En aquest model hi ha una participació molt directa i important del laicat. Especialment en els Equips d’animació pastoral (EAP) en els que hi participen 6 o 7 laics/ques que per un temps determinat (uns tres anys) amb el rector, fan el seguiment i discerniment de la marxa pastoral del Pol, i són reconeguts pel bisbe i publicats en la revista diocesana. Es reuneixen un cop al mes per tractar els diferents aspectes i activitats de la pastoral: catequesi, atenció als enterraments sense missa i sense prevere (pastoral del dol), formació d’agents pastorals dels diferents serveis. Tots els membres dels Equips d’animació pastoral formen part dels Consells Pastoral per elecció del mateix Consell, ja que és vol un estil totalment eclesial. En la diòcesi de Nancy fins i tot el bisbes ha fet assemblees diocesanes sense presidir una missa, sinó una celebració diocesana, el que ha provocat una reflexió sobre el valor de l’Eucaristia en la vida personal i eclesial, el valor de les intencions de la missa...

c. El tercer tipus que ens va exposar fou el de la Diòcesi de **Poitiers**. Aquí no es van fer agrupacions de parròquies. Va ser de les primeres diòcesis que es van atrevir a fer una remodelació davant la crisi de vocacions tradicionals, descobrint un missatge de Déu en la crisi, ja per l’any 1994. La diòcesi s’organitzà en comunitats locals eclesials al front de les quals s’hi van posar laics com a ministres instituïts, i més o menys coincidien amb les “ex-parròquies” i a l’entorn d’aquests ministres un equip de tres persones com a mínim. El procés ha durat uns 16 anys. Cada comunitat local té el seu temple. Els equips d’animació pastoral es responsabilitzen de les celebracions de la fe, grups, catequesis, funerals, bateigs, casaments, i altres activitats pastorals... Cada any a la catedral de Poitiers hi ha una celebració en la que el bisbe crida els seus nous ministres i els encomana la responsabilitat d’una comunitat local, amb la missió que cuidin de les celebracions de la fe, d’organitzar grups a l’entorn de la paraula de Déu, la catequesi, les exèquies... Els enterraments els fan aquests ministres laics i pels bateigs i casaments, fan tot el procés d’acollida i preparació. En les revisions que s’han fet del model s’observa que costa renovar aquests ministres, costa trobar persones que acceptin aquesta missió.

d. El darrer model que va explicar fou el de la seva diòcesi: **Rodez**. La diòcesi té uns 280.000 habitants. A principis del segle XX tenia uns 1.000 capellans i ara en té 60. El procés (en el que van intervenir sociòlegs per assessorar i dissenyar-lo) ha durat vuit anys i de 436 parròquies s'ha passat a 36 noves parròquies. Cadascuna té : un rector (resident o no a la parròquia), un equip d'animació pastoral, un Consell pastoral (d'uns 25 o 30 membres, que es reuneix unes 4 o 5 vegades l'any). Hi ha 10 arxiprestats (que tenen de 3 a 6 parròquies cadascun) i es troben dues vegades l'any amb el Consell Episcopal i amb el bisbe. A cada parròquia hi ha també un projecte pastoral a partir del qual s'ha elaborat el projecte pastoral diocesà. Cada parròquia nova té també un Consell d'economia (es va triar molt a posar els comptes de les antigues parròquies en comú), el seu servei de malalts, Caritas, grups a l'entorn de la Paraula de Déu, moviments d'espiritualitat, d'acció catòlica. S'ha redescobert el sentit del diumenge cristià. Hi ha unes celebracions regulars dominicals en un temple de les antigues parròquies i altres temples es dediquen a les misses familiars, o de joves, o altres activitats. Hi ha la celebració del "diumenge diferent", un matí quatre cops l'any i en llocs diferents amb un tema que es treballa prèviament. Hi ha també "la missa sense pres-

sa" un vespre. L'àmbit de la formació és descentralitzat i es realitza en cinc llocs diferents, es fa formació d'animadors pastorals per assegurar que tota persona que vingui a demanar un servei a la parròquia trobi algú preparat i format que l'atengui amb un sentit eclesial i evangelitzador. És una formació més en el sentit eclesial que tècnic. Hi ha 60 laics/ques assalariats en el camp de la pastoral (tants com preveres) que permeten assegurar la permanència. Es formen "parelles" per a la pastoral. Això sorgeix de la reflexió a l'entorn de la formació dels diaques en la que la dona "carrega" amb les conseqüències del diaconat de l'home. La pastoral de preparació dels sagraments de bateig i del matrimoni es fa a nivell arxiprestal. I fins i tot es proposen trobades després del casament a les que sorprenentment s'hi apunten forces parelles. La diòcesi és la que té personalitat jurídica i té alguns serveis generals com per exemple un centre catequètic amb professionals...

En el diàleg posterior es va preguntar si els Consells Pastorals tenien jurídicament un vot deliberatiu. De fet el tenen consultiu però no es pot funcionar en contra de les decisions dels Consells.

Es va insistir en què cal modificar el rol de la parròquia, ja que sinó no es pot tirar endavant un projecte de remodelació diocesana i en què els criteris d'aquesta i de tot canvi

han de ser pastoral (de servei i amb consens), no sacerdotals. Primer cal mirar la viabilitat de la nova parròquia, o comunitat local, o unitat pastoral i després es cerca el rector i l'equip.

També es va indicar si un bisbe nou podria desfer tots aquests passos, mn. Bernard va respondre que és molt difícil ara tornar enrere ja que les iniciatives d'aquestes remodelacions s'han fet implicant a tot-hom, amb processos llargs de con-

sens, consciència comunitària i amb el suporta de la Conferència Episcopal Francesa.

També va afegir, a rel d'una altra pregunta, que la col·laboració dels religiosos i religioses és molt bona, encara que cal fer pactes clars amb ells.

Finalment va comentar que es treballa molt en una pastoral de la mobilitat (s'hi està reflexionant) ja que moltes famílies els caps de setmana van a les seves segones residències.

VI. Recensions

Cartes d'un cristià tranquil

de Jacint Torrents. Edició Setmanari Forja, Castellar del Vallès 2011

MN. MANEL SIMÓ, periodista i prevere.

Jacint Torrents és un laic cristià, bon escriptor i bon coneixedor de la Bíblia. Pertany a la comunitat cristiana de Castellar del Vallès, en el Vallès occidental, i entre els anys 2004 a 2010, ha anat publicant al setmanari *Forja*, de la citada comunitat, una sèrie d'articles i comentaris que ara en nombre de 54, i amb el títol de *Cartes d'un cristià tranquil*, reuneix en aquest llibre.

Mn. Miquel Raventós, que fou rector de Castellar i director de *Forja* durant dotze anys, presenta el llibre i escriu en el Pròleg: “*aquestes cartes han estat escrites des de l'esperança per a infondre esperança. I és bo que algú, en aquests temps de grans canvis socioculturals i quan la crisi religiosa sacseja les arrels del cristianisme a Occident, parli sense embuts des de l'esperança*”.

Aquesta qualitat assenyalada per Mn. Miquel ve a corroborar, així mateix, l'encert del títol d'aquesta recopilació dels escrits de Jacint Torrents. Avui podríem qualificar amb diversos adjectius la tipologia de “cristians” (preveres i laics i laiques) existents: *integristes, conservadors, ressentits, progressistes, crítics, lúcids, indignats, decebut, frustrats, secularitzats...* Torrents s'autodeno-

mina *tranquil*, amb un adjectiu que ell mateix confessa que vol ser una mena de contraposició al títol d'aquelles inoblidables cartes que publicava al setmanari *Destino* el prestigiós periodista José Jiménez Lozano amb l'epígraf de *Cartas de un cristiano impaciente...* (un altre dels adjectius que també s'escau als cristians i cristianes d'avui).

Els temes dels articles són ben variats i diversos. “*Són una mirada de simpatia envers moltes persones que he trobat pel camí*”, –diu l'autor en un breu epíleg. La primera carta tracta de l'*homosexualitat*, i la darrera del *somriure de Déu*.

La lectura d'aquest llibre, que acumula també els mèrits d'haver estat escrit per un laic i, a més a més, d'estar ben escrit literàriament, fa pensar en un altre punt que m'agradaria subratllar: la necessitat, avui més que mai, del llenguatge teològic narratiu.

Fa uns anys, sobretot de la mà del teòleg alemany Johann Baptist Metz, es va parlar molt de la necessitat d'emprar la narració per fer i comunicar teologia. Una narració que es necessita per expressar la totalitat de l'experiència humana, per recuperar el caràcter narratiu de

l'anunci evangèlic i per vehicular un llenguatge que expressi la fe. Teilhard de Chardin va escriure: *per la narració cal educar els ulls per veure Déu arreu, per trobar-lo en tots els racons de la nostra vida...* I Umberto Eco insisteix en dir que *allà on no es pot teoritzar, s'ha de narrar*. I si he evocat aquest breu apunt és perquè crec que Jacint Torrents es mou

modestament en aquests paràmetres. Mn. Miquel Raventós afirma també: *“Són cartes escrites des de la vida. No són les elucubracions d'un filòsof (ni tampoc d'un teòleg, afegiria jo) a la seva taula de despatx, sinó les reflexions que vénen de l'observació diària i atenta de la vida de la gent que tenim al nostre voltant”*.

Viure: ¡quina joia!

Present en un temps de canvis: 1939-2003

de Manuel Tort i Martí, Editorial Claret, Barcelona, 2011

MN. MANEL SIMÓ, periodista i prevere.

Si hagués de titular aquesta ressenya, escriuria sense dubtar *Memòria poètica d'un prevere vitalista*. Perquè Mn. Manuel Tort, ben conegut com a prevere ja emèrit, de la diòcesi de Barcelona, és una persona sempre plena de vitalitat, bon conversador, i creador d'àmbits literaris ben diversos, entre els quals destaca la poesia.

El llibre que ara presenta, però, és un *llibre de memòries*, encara que no és el primer que escriu d'aquest gènere. Entre els més de vint llibres publicats, *Lema Sabactani*, escrit l'any 1976; *Guerra incivil*, escrit l'any 1981; i *Gràcia al cor* (2003), ja tenien molt de recopilació de peripecies i vivències personals de l'autor. Ara, però, Mn. Tort fa el darrer exercici més complet de memòria de tot allò que ha viscut (cal dir que Mn. Tort té una memòria prodigiosa) i aboca al paper la seva trajectòria vital des del final de la guerra civil, quan ell tenia 12 anys, fins l'any 2003, en que va fer els 76. Són més de seixanta anys plasmats en gairebé quatre-centes pàgines.

El llibre es llegeix amb la curiositat i el plaer de qui llegeix una bona novel·la, de la qual, a més a més, (i així serà per a la majoria dels possibles lectors) coneix molt bé, i mol-

tes vegades en pròpia carn, el transfons i l'entramat.

La biografia de Mn. Tort és una biografia plena de sorpreses. L'any 1939 entra al Seminari menor, que abandonarà l'any 1945, perquè algú creu que no té *vocació*. Estudia batxiller i torna a ingressar al Seminari l'any 1949. És ordenat sacerdot l'any 1954, i comença les seves primeres actuacions presbiterals, com a vicari, successivament, d'Esparreguera, primer, i després, ja a Barcelona, de sant Carles Borromeo, de la Mare de Déu de Montserrat i de sant Joan de Gràcia. Com a rector, l'any 1964, s'estrena a Vallromanes, al Vallès, passant aleshores a donar classes de literatura al Seminari Menor. Als tres anys i mig, però, i pensant que ja té prou feina amb la tasca al Seminari, és destinat com adscrit a la parròquia de sant Joan de Gràcia, on ja havia estat vicari, fins que l'any 1974 va ser nomenat *viceeconom* de la mateixa parròquia de sant Joan de Gràcia, en un estrany nomenament. Seguidament serà nomenat rector de la Parròquia del Corpus i, finalment, rector de sant Miquel dels Sants, on és va jubilar, sent avui rector emèrit.

He descrit cronològicament aquesta anadura sacerdotal de Mn.

Tort, perquè si a cada una d'aquestes andanes aboqueu fil per randa tots els records i vivències que li provoquen les estades a cada lloc, tindreu l'esquema d'aquestes memòries.

Llibre ple d'anècdotes divertides, com quan afirma, per exemple, que el seu primer contacte amb l'Opus Dei (?) va ser perquè, per haver guanyat de vailet al Seminari una cursa de cent metres, un mossèn li regalà *Camino*. O quan escolta astorat, —ell tan amant de la llengua catalana— com uns pelegrins es fiquen a Roma amb els catalans, dient-los “*cómo les puede escuchar la Virgen, si le hablan en catalán*”...

Mn. Manuel Tort, membre de la Unió Sacerdotal, amic d'innombrables capellans (a l'índex onomàstic es troben citats els noms de

més de tres-cents), ens deixa amb aquestes memòries un autèntic regal.

I de ben segur que si acabés aquí aquesta breu ressenya, mn. Tort em diria (perquè ell no calla res del que pensa): *t'has oblidat de posar una mica més de relleu la meva condició de gracienc* (encara que va néixer a Ripollet, però sí que és cert que es considera un ciutadà privilegiat de la ex-vila barcelonina), *i la meva tasca literària i poètica* (i aquí també li dono la raó. Crec que encara no s'ha fet prou justícia literària a aquest lletraferit de les literatures catalana, ni com autor, ni com a professor, tal vegada pel fet de ser prevere, que és, en definitiva, allò que li fa exclamar, com ho fa en el títol de les memòries, que *la vida és una joia...*)

Equipos de ministros ordenados

Una solución para la Eucaristía de las comunidades

El altar vacío

Un libro ilustrado para debatir sobre la falta de curas
els dos de Fritz Lobinger, Herder editorial, Barcelona, 2010

MN. MANEL SIMÓ, periodista i prevere.

Ens trobem amb un parell de llibres que, a primera vista, poden semblar sorprenents perquè afronten un problema del que gairebé tothom parla i es lamenta, però al qual s'aporten normalment poques possibles solucions. El tema és ¿què fer davant l'escassetat actual de sacerdots? ¿Ha de ser la figura del sacerdot cèlibe l'única existent a l'Església, més enllà de les solucions d'ordenació de dones, o de supressió dels preveres celibataris?

Fritz Lobinger, teòleg alemany, avui bisbe emèrit d'Aliwal, a Sud-àfrica, és doctor en missionologia, amb una llarga experiència pastoral a l'Àfrica, i que avui es troba retirat, al monestir de Marianhill (Sud-àfrica), on continua reflexionant i escrivint.

Els dos llibres que ara publica en castellà l'editorial Herder són complementaris, i s'enriqueixen amb dues aportacions molt clarificadores, sobretot per als lectors que no es trobin en les circumstàncies concretes de l'Àfrica. En el primer s'afegeix un capítol del teòleg brasiler Antonio José d'Almeida; i en el se-

gon, de molt interès, una introducció de Juan Antonio Estrada Díaz, catedràtic de Filosofia de la Universitat de Granada.

El resum i la síntesi de la proposta de Fritz Lobinger (i dels dos coautors afegits), que paga la pena llegir i reflexionar acuradament, és la següent: quan ens trobem amb comunitats cristianes que no poden gaudir de l'Eucaristia, per no disposar de preveres ordenats, caldrà plantejar l'ordenació de *ministres ordenats casats* (o no), extrets dels membres mateixos de la comunitat local i formats pels preveres ordenats.

Els llibres de Lobinger fan la proposta i alhora ofereixen els criteris per dissenyar-la, explicant quin hauria de ser el perfil de les comunitats i el perfil dels candidats a ser ordenats. En el segon llibre (*El altar vacío*) aquest disseny es fa de manera clara, pedagògica i amena, acompanyat d'il·lustracions molt curioses.

D'alguna manera, i perquè es pugui entendre millor, la proposta vindria a consolidar un pas més en els que avui anomenem *diaques per-*

manents, sense quedar-se en el diaconat, sinó seguint fins al presbiterat, però amb dues característiques molt concretes i definides: els escollits són membres de la pròpia comunitat, i la formació corre a càrrec dels preveres. No es renuncia a la figura actual del sacerdot cèlibe, però s'afegeix una altra modalitat de ministre ordenat.

Un bisbe brasiler, Dom Demetrio Valentini, fa la presentació del primer dels llibres i escriu: *la intuïció de Lobinger és clara. Qualsevol solució al problema de l'escassetat de sacerdots ha de començar valorant els sacerdots que tenim actualment. Ells estan cridats a ser els formadors i animadors dels <ministres ordenats> en les comunitats, de ma-*

nera que l'Església tindria la garantia de no menystenir la importància i actuació dels actuals sacerdots diocesans cèlibes. I conclou: La intenció dels autors és que les diòcesis examinin detingudament aquesta qüestió... i prenguin les mesures oportunes per fer viable aquest important pas que l'Església és cridada a donar..

No cal afegir gaire més a les paraules citades. Ara toca llegir els llibres, sobretot a qui correspongui, reflexionar i debatre, i arribar a conclusions. I això no crec que estigui a l'abast dels simples lectors i lectores, però sí que poden contribuir a bullir l'olla sobretot en un tema que és de greu actualitat en el moment actual de l'Església..